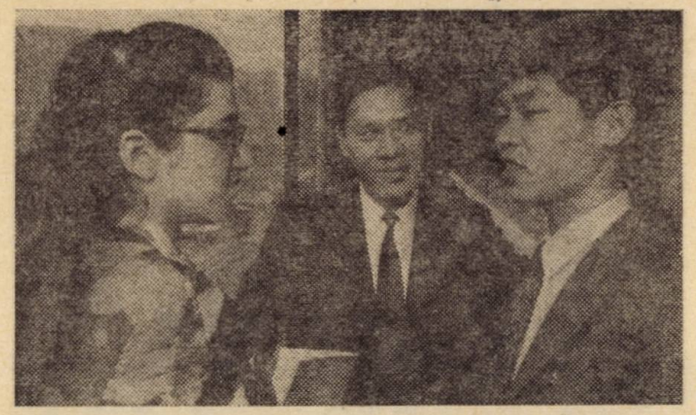

Ajunsă la Helsinki, delegația tinerilor nord-vietnamezi, care face un tur al Europei, s-a întîlnit cu secretara Federației Mondiale a tineretului democrat, Naomi Chessman (stînga)

Într-o grădină din Belgrad, Willy Brandt a plantat un „pom al păcii"

Militare

• *Comandantul suprem al armatei chiliene, generalul Carlos Prats, va vizita în cursul lunii mai S.U.A., U.R.S.S., Iugoslavia, Spania și Japonia, s-a afirmat la Santiago, din sursă militară.*

• *La Moscova a sosit într-o vizită oficială generalul de armată Alain de Boisenieu, șeful Statului Major al armatei terestre a Franței, la invitația generalului de armată Ivan Pavlovski, locțiitor al ministrului apărării al U.R.S.S., comandantul suprem al trupelor terestre.*

Elisa Andrade, 28 de ani, autoare de cărți, actriță în filmul „Sambizanga", difuzat recent la Paris: scrie despre propria viață și își joacă propriul rol de combatantă pentru independența Angolei

Alegeri

Alegerile legislative din Siria vor avea loc la 25 mai, anunță un decret publicat la Damasc. Noua Adunare se va compune din 186 deputați. 95 de locuri vor fi rezervate țăranilor și muncitorilor. Legea electorală publicată la 14 aprilie precizează că alegerile vor avea loc prin scrutin secret. Cu excepția militarilor și polițiștilor, toți cetățenii, bărbați și femei, avînd 18 ani împliniți se vor bucura de dreptul de vot. Toți cetățenii care au împlinit 25 de ani au dreptul să-și prezinte candidatura, dacă sînt înscriși în circumscripțiile lor electorale și știu să citească și să scrie în mod curent.

Ajutor

Republica Bangladesh a afirmat că are nevoie de un împrumut internațional de aproximativ 550 milioane de dolari pentru finanțarea primului său plan cincinal, care va începe în iulie, a declarat un purtător de cuvînt al guvernului. El s-a referit la încheierea unei conferințe internaționale de două zile care s-a ocupat de dezvoltarea statului Bangladesh, la care au participat reprezentanți din 17 țări (Anglia, Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, R.F. Germania, Italia, Iugoslavia, Japonia, Noua Zeelandă, Norvegia, Olanda, România, Suedia și Statele Unite), precum și reprezentanți a șase organisme internaționale, inclusiv Banca de dezvoltare a Asiei, Piața comună și F.M.I. O declarație dată publicității la încheierea conferinței afirmă că delegații au fost de acord cu faptul că Bangladesh acordă prioritate producției agricole. Unii delegați s-au pronunțat, de asemenea, în favoarea unui ajutor în alimente, pentru depășirea perioadei de lipsuri în acest domeniu.

Contacte

Ministrul afacerilor externe al Cehoslovaciei, Bohuslav Chnoupek, l-a primit la Praga pe ambasadorul S.U.A. în Cehoslovacia, la cererea acestuia. Ambasadorul american i-a remis lui Chnoupek o scrisoare din partea secretarului de stat al S.U.A., William Rogers, referitoare la apropiata vizită în Cehoslovacia a unui grup de senatori americani care se vor informa, în primul rînd, asupra posibilităților de dezvoltare a relațiilor comerciale dintre Cehoslovacia și S.U.A. Au fost discutate, de asemenea, unele probleme ale dezvoltării contactelor reciproce, în special ale colaborării tehnico-științifice și culturale. Între timp, au luat sfîrșit tratativele experților în legătură cu încheierea unei convenții consulare între Cehoslovacia și S.U.A.

Concept

Cea de-a 54-a sesiune a Consiliului Economic și Social al O.N.U., care se ține la New York, va studia pentru prima oară conceptul de „securitate economică colectivă". Într-un document de lucru, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, declară că securitatea economică colectivă este complementară securității politice colective. Acest concept, a cărui primă aplicare practică a fost principiul „clauzei națiunii celei mai favorizate", trebuie să servească, potrivit documentului, la progresul cooperării economice și sociale, la crearea unei ordini internaționale mai juste și să îmbunătățească situația cetățenilor din statele membre. Sarcina principală a Consiliului Economic și Social, adaugă documentul de lucru al secretarului general, va fi „sistematizarea și instituționalizarea acțiunilor comunității internaționale destinate să asigure securitatea economică colectivă".

Acord

În cursul unor convorbiri care au avut loc la Cairo și Beirut între conducătorii organizațiilor de fedaini „Al Fatah" și Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei, s-a ajuns la un acord cu privire la constituirea unui nucleu al „Frontului Național Palestinian". Principalele puncte ale acordului, potrivit ziarului „Al Destur", care apare la Beirut, sînt: necesitatea păstrării autonomiei față de toate regimurile arabe, elaborarea unei strategii, bazată pe violență revoluționară, și declanșarea de operațiuni în interiorul „teritoriilor ocupate".

Mediere

Președintele Salvador Allende a declarat că Chile va cere convocarea unui tribunal internațional pentru a media relațiile sale cu S.U.A. El a declarat că guvernul său vrea să-și demonstreze dorința de a folosi instrumente legale pentru soluționarea problemelor sale cu Washingtonul. Allende s-a referit la tratatul bilateral din 1914, nefolosit pînă în prezent, potrivit căruia Chile și S.U.A. își vor putea supune disputele unui tribunal internațional constituit din cinci membri, care poate fi convocat de fiecare dintre cele două țări semnatare.

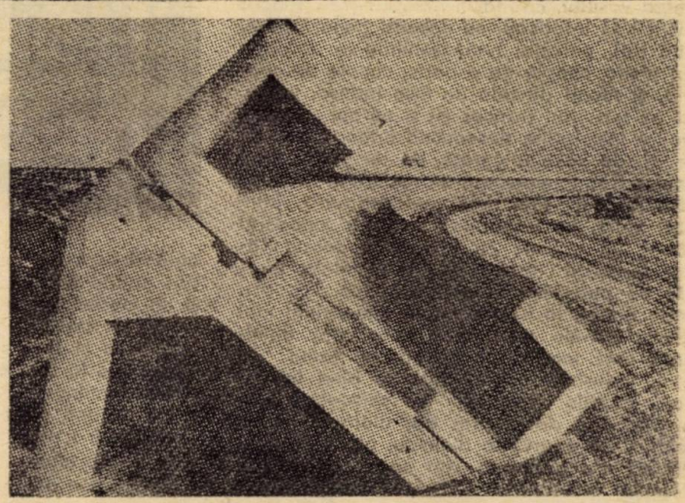

Pentru trenurile care depășesc viteza de 300 de mile pe oră, cîteva firme, printre care Siemens, au construit un terasament din ciment prefabricat, urmînd a verifica rezistența sistemului de suspensie electrodinamică bazat nu pe atracție, ci pe respingere magnetică

REPORTAJ PE GLOB

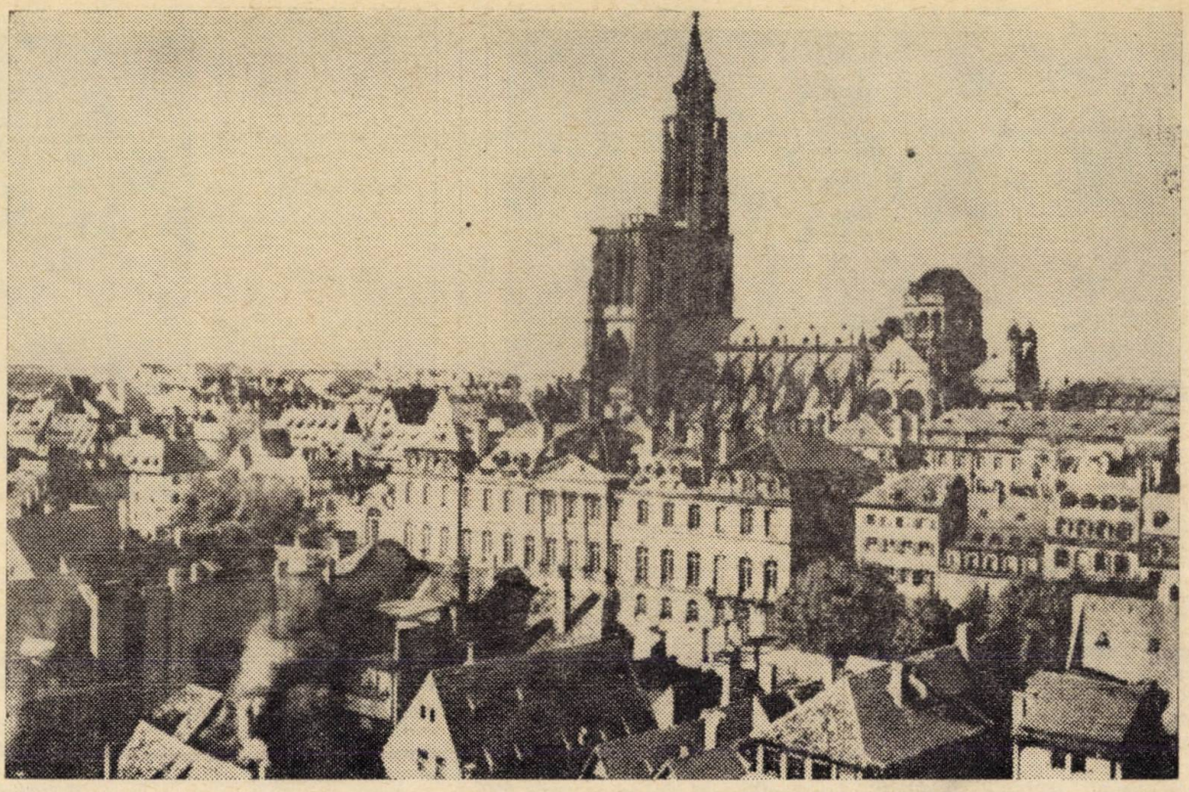

Strasbourg. Palatul Rohan și catedrala, acest uriaș punct de reper implantat în inima orașului

Periplu alsacian

N. Popescu-Bogdănești

„Hôtel du Commerce" în Piața Gutenberg

De la Mulhouse, în vecinătatea franco-elveţiană, parcurgînd o rută ce se abate din valea Rinului pe un afluent al acestuia — trecînd prin frumosul Colmar, oraşul cultural şi turistic prin excelenţă al Alsaciei — se ajunge la Strasbourg, din nou pe Rin, în cel mult trei ore, incluzînd în acest timp şi staţionările la cîteva din obiectivele turistice de prim interes.

La dus, în acest periplu alsacian, am călătorit, în sens invers cursului, pe fluviu. De pe puntea vasului, căutînd în dreapta şi în stînga, privirii i se înfăţişau, cu aceeaşi generozitate, două ţări, peisajul nedeosebindu-se aproape prin nimic, cîmpie de o parte, cîmpie de cealaltă, şi munţi dincolo de fişia întinsă, verde, atît pe teritoriul francez cît şi pe cel german, singure inscripţiile desemnînd firme, nume de porturi, de vase ancorate, de localităţi, fiind în măsură să te convingă de realitatea certă că albia Rinului este linie despărţitoare între două state. La întoarcere însă, cu autocarul străbat un univers cu toponimie precumpănitor franceză : oraşe clădite temeinic, marcate de puternice amprente gotice, aşezări rurale dense, în fapt oraşe la dimensiuni mai reduse, canale navigabile între care dominantă este magistrala ce uneşte Ronul cu Rinul, industrie, culturi agricole bine întreţinute castele izolate. Se vorbeşte limba franceză, dar foarte des dialogul între localnici se poartă în dialectul alsacian, grai derivînd din germană, dar care, asemenea idiomului letzeburgisch în Luxemburg, încorporează un apreciabil cuantum lexical francez. Oamenii sînt robuşti, joviali, expansivi.

Prin Colmar, deci, unde memoria înregistrează un oraş fericit apărat de atingerea necruţătoare a timpului şi de impactul uneori nefast al omului, revelînd, tocmai datorită acestui fapt, nu vestigii fragmentare ci structuri datînd intacte de multe veacuri, precum şi un muzeu celebru „Unterlinden", adăpostit într-o aşezare dominicană din sec. XIII. Despicînd în fuga roţilor multe alte localităţi, se ajunge la Strasbourg, punct de plecare şi punct terminus al unui circuit alungit pe drum de apă şi pe drumuri de uscat străbătînd cîmpii netede ca în palmă şi poale ondulate de munte.

Străvechea aşezare de pe Rin — a cărei istorie începe cu crearea de către Drusus, prin anul 15 î.e.n., a unei tabere fortificate, pe nume Argentoratum, din secolul VI sub dominaţie francă, devenită Strateburgum după invaziile barbare, republică autonomă în imperiul carolingian (Erasmus din Rotterdam înfăţişa organizarea ei politică drept un model de stat fără tiranie, unde atotputernice sînt democraţia lipsită de dezordine şi prosperitatea fără aroganţă), aparţinînd Franţei din 1681, posesiune germană după 1870, reintegrată Franţei după 1918 — se descoperă încă de la mare distanţă. Şi se descoperă, în primul rînd, dacă nu chiar exclusiv, graţie monumentalei catedrale implantate, ca un uriaş punct de reper, în însăşi inima oraşului. În genere se admite că orice aşezare urbană, pentru a-şi afirma o personalitate proprie, este necesar să dispună de un pisc de unde urbea să poată fi contemplată, cuprinsă din privire în totalitatea sa, să posede, cum numesc arhitecţii, o verticalitate ieşită din scară. Necesitatea aceasta, resimţită instinctiv de

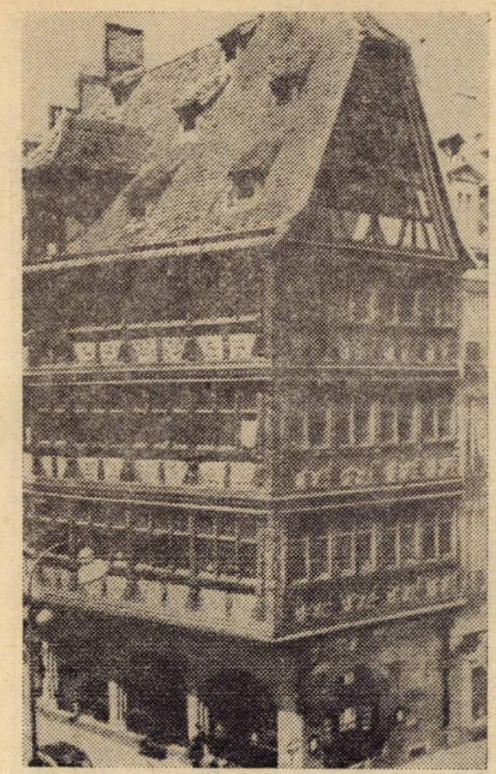

„Kammerzell" — un sanctuar al gastronomiei

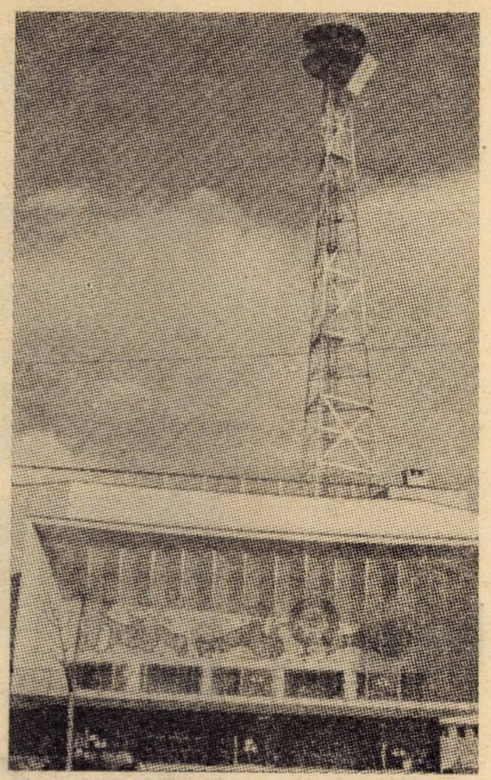

Clădirea radio-televiziunii din Strasbourg

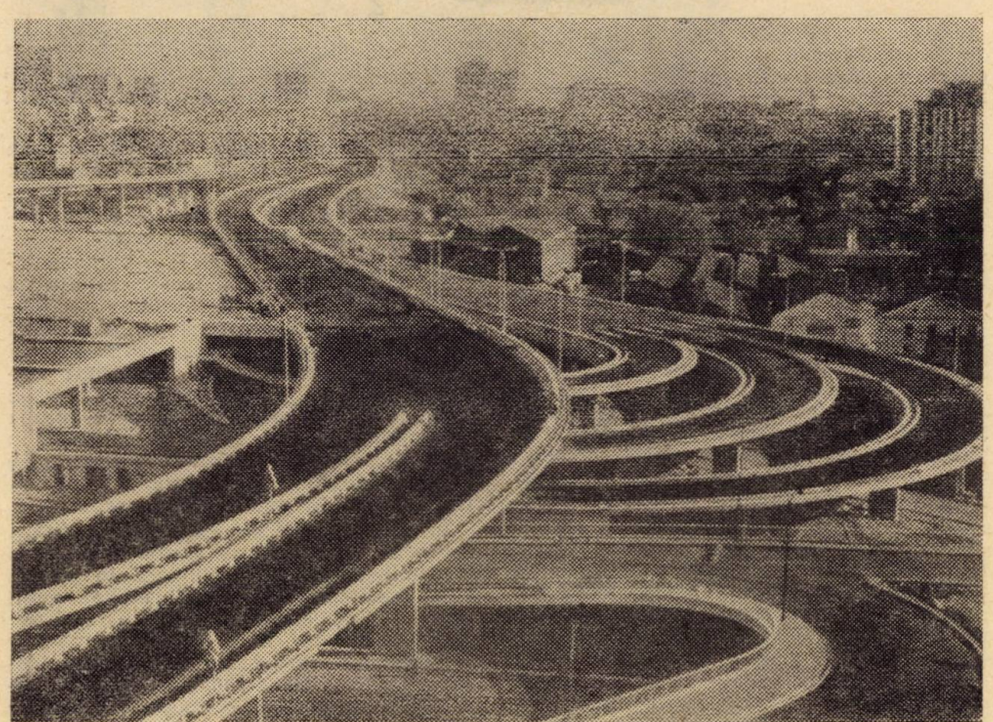

Noua autostradă Paris—Strasbourg

urbaniști, și-a dobîndit la Paris, Londra, Moscova, Tokio etc. rezolvări dintre cele mai diverse. Strasbourg, însă, în pofida faptului că nu a fost și nici nu a devenit o metropolă, este orașul din Europa, și nu numai din Europa, cu cea mai veche, mai impunătoare și mai monumentală construcție înaltă, Catedrala. De la bază și pînă la punctul maxim al unicului său turn, edificiul măsoară 142 metri. Atît prin proporții, cît și prin remarcabila realizare artistică, monumentul — a cărui fațadă de piatră este un imens covor de sculpturi din cele mai complicate și armonios îmbinate — a fost considerat de contemporani drept cea de a opta minune a lumii. Construcția, din momentul punerii pietrei fundamentale, la mijlocul secolului al XI-lea, aproximativ cu o sută de ani înainte de a se fi început zidirea celebrei Notre-Dame de Paris, s-a desfășurat pe durata a patru secole, fiind terminat în 1439. De pe platforma situată la înălțimea de 66 metri, se deschide o vastă panoramă asupra celor două maluri ale Rinului, privirea pătrunzînd pînă adînc în interiorul Franței și R. F. Germania.

Dacă, descinzînd la Strasbourg, doar catedrala ți-ar fi îngăduit s-o vizitezi, încă aceasta ți-ar prilejui infinite satisfacții, motive de reflecție de durată asupra travaliului artistic și perenității lui.

Însă orașul, de la întîlnirea Rinului cu riul Ill, nu se rezumă doar la acest remarcabil monument. Multora din așezările urbane străbătute de artere de apă li se atribuie epitetul de alte Veneții. Amsterdam este o Veneție a Nordului. Tot o Veneția a Nordului este considerat Leningradul. Fără a se măsura în anvergură cu Amsterdamul ori Leningradul, Strasbourgul oferă, la rîndu-i, o izbitoare asemănare cu Veneția. O Veneție intracontinentală. Să fie situat în vreo lagună ? Nu. Și totuși Strasbourgul este un oraș ce parcă plutește pe apă. Printr-un sistem ingenios, conceput și realizat încă de cu veacuri în urmă, o rețea de canale împarte apele riului Ill în cursuri ce înconjoară orașul, în altele ce încercuiesc și segmentează nucleul lui central, astfel încît, din orice direcție vei veni, nu se poate să nu traversezi un canal, în orice direcție vei merge, nu se poate să nu întîlnești un canal. Apele curg domol, iar dacă pe luciul lor nu lunecă grațioasele gondole venețiene, în schimb alte genuri de ambarcațiuni pot fi văzute circulînd într-un sens și în altul.

Se respiră o atmosferă calmă la Strasbourg. Unul din marile orașe ale Franței, port interior prin care se scurg anual multe milioane de tone de mărfuri (la Strasbourg își dau întîlnire cu Rinul canalele navigabile dinspre Ron, Marna și Saar), loc de încrucișare a numeroase căi terestre de comunicație (Strateburgum, denumirea pe care au atribuit-o așezării de pe Rin, încă din veacul al VI-lea, francii, nu înseamnă altceva decît orașul unde se întîlnesc drumurile), capitala alsaciană este o urbe prosperă, cu activități stratificate care se desfășoară liniștit, un oraș în care viața se consumă voluptuos. În paralel, vocație politică, vocație culturală. Aici își au sediul și-și desfășoară activitatea numeroase organisme politice internaționale, universități de veche tradiție umanistă, centre internaționale de învățămînt.

■

În memorie, pe lîngă palatele în stil neoclasic francez, armonios încadrate în ambianța gotică, alături de biblioteci, muzee, magazine, stăruie și amintiri aparent banale, spre exemplu cele de ordin gastronomic. La acest capitol, alsacienii afișează o mîndrie dusă pînă la orgoliu. Varza călită după o anume rețetă, *la choucroute d'Alsace*, a pătruns în bucătăria franceză de pretutindeni. Sînt celebrități în Franța berea de Alsacia și vinurile alsaciene. Despre ficatul de gîscă, varianta modernă a acestei specialități culinare, *le foie gras de Strasbourg*, se știe că și-a dobîndit consacrarea oficială la curtea de la Versailles, unde mareșalul de Contades, guvernatorul Alsaciei între 1762—1788, a trimis regelui prin curier special cîteva porții de ficat de gîscă preparat de bucătarul său după o rețetă originală. Și astăzi *le foie gras de Strasbourg* se bucură de reputație, Franța exportînd acest produs în peste o sută de țări. O concluzie edificatoare la aceste banale aduceri amintite : Casa „Kammerzell", „*sanctuarul gastronomiei la Strasbourg*", cum o recomandă ghidurile turistice, oferă mai mult de cincizeci de specialități pur alsaciene.

■

Polul sud al Alsaciei, orașul Mulhouse, l-am revăzut din fuga expresului Paris-Bâle, după o bună bucată de vreme în care trenul a lunecat de-a lungul canalului Ron-Rin. Este un oraș modern, însemnat centru comercial, placă turnantă a turismului în Vosgi, Jura, Pădurea Neagră și Elveția. O imagine fotografică fixată pe unul din pereții compartimentului în care călătoream — un fragment de oraș cu case și biserici în stil înrudit cu goticul — avea drept legendă inscrisul „Mulhouse, accueillante par tradition, vaut bien une visite et un séjour" : Mulhouse, ospitalier prin tradiție, merită un popas și o vizită. Gîndurile se reîntorc, însă, la farmecul Strasbourgului.

Soldați portughezi în drum spre front.

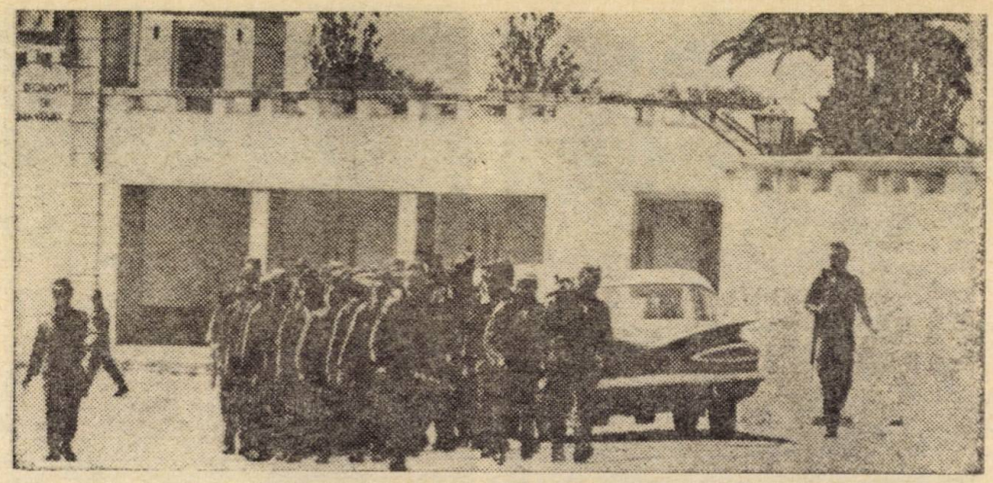

PORTUGALIA

Al patrulea front

Sediul F.P.L.N. („Frontul Patriotic de Eliberare Națională")

În contextul politic portughez, evenimentele excepționale de tipul celui de la Aveiro, orășel comercial la nord de Lisabona, unde, timp de cinci zile (3—8 aprilie), s-a desfășurat cel de-al III-lea Congres al opoziției, pot fi numărate pe degete. În ciuda celor cincizeci de ani de regim dictatorial a cărui principală caracteristică — legiferată și consfințită — este imobilismul, spiritul libertății pătrunde tot mai simțit în Portugalia.

Nici în această primăvară a lui 1973, cu excepția unor retușuri lipsite de importanță, practic nu s-a schimbat nimic la Lisabona, structura puterii rămînînd în continuare aceeași. Cu o variantă: Marcello Caetano a adus cu sine la putere un grup de tehnocrați (fenomenul îl reeditează într-o măsură pe cel al Opus Dei din Spania) înclinați spre o modernizare a Portugaliei, spre o societate mai puțin arhaică, mai funcțională și mai potrivită cu timida dezvoltare capitalistă a țării. De aici — ciocnirea dintre „tradiționaliști" și „modernișți", dintre „purii" salazariști și „impurii" tehnocrați. Se vorbește, de mai bine de un an, de temerile premierului portughez privind eventualitatea unei lovituri de stat militare din partea elementelor „ultra", printre care numele fostului ministru de externe al lui Salazar, Franco Nogueira, sau al generalului Kaulza de Arriaga sînt pronunțate cel mai frecvent. Desigur, problema ar putea părea de interes minor dacă ea nu s-ar fi ivit pe un fundal intern deosebit de încordat, care accentuează ciocnirea, dîndu-i dimensiunile unui conflict între grupuri de putere. Fundalul acesta este compus din două elemente: războiul colonialist și opoziția internă.

Imperiul este și acum impus portughezilor de către puterea de stat ca o realitate, în timp ce pentru restul lumii el reprezintă un anacronism rușinos, din moment ce însăși era decolonizării este spre final, cromatica variată a statelor noi reducînd pe hărțile Africii și Asiei, aproape pînă la dispariție, roșul-cărămiziu care desemna cîndva zonele de influență engleze și albastrul-violaceu al celor franceze. Războiul din Mozambic, Angola, Guineea-Bissau devine însă din ce în ce mai mult un preț de nesuportat pentru Portugalia. Pe măsură ce trece timpul, portughezii văd jumătate din bugetul lor național înghițit de război, cu repercusiuni interne, economice și sociale, de o amploare fără precedent. Dar nimeni din cadrul regimului, în ciuda opiniei publice interne și internaționale, nu dă semne că s-ar gîndi cît de cît să pună capăt acestui război. Ba chiar nici nu recunosc existența unui conflict armat: „Nu există — declară Marcello Caetano — nici un război colonial".

Și, totuși, ceva se schimbă în inflexibilitatea acestei atitudini, în această opțiune care constrînge Portugalia să cheltuiască pentru trupele sale de „peste mări" mai mult de 1/3 din buget, adică peste 400 milioane dolari. Printre elementele noi am cita moțiunile de cenzură votate la O.N.U. și, mai nou, reuniunea de la Oslo, organizată de O.N.U. și O.U.A., cu participarea — pentru prima dată — a reprezentanților mișcărilor africane de eliberare; elementul nou este influențat, totodată, de aderarea Marii Britanii la Piața comună. Membră a A.E.L.S., în urma inițiativei luate în urmă cu 13 ani la Londra, Portugalia se află pusă în situația de a opta între intrarea în Comunitatea Economică Europeană și menținerea anacronicului imperiu. Se profilează, de cîtăva vreme, posibilitatea cedării celor trei teritorii coloniilor albi instalați acolo, cu o rapidă integrare cu regimurile rasiste din Africa de Sud și Rhodesia. Regimul de la Lisabona și-ar lăsa, astfel, deschisă calea de obținere a unei cote de avuții din partea acestora, fără să se mai angajeze într-un război prea costisitor, Portugalia urmînd, în același timp, o mișcare de apropiere față de Europa. Aceasta ar fi — potrivit observatorilor — intenția premierului Caetano și a ministrului de externe Patricio. De părere contrară sînt însă fostul ministru de externe Nogueira și fostul ministru al „teritoriilor de peste mări" Moreira. Cu alte cuvinte, războiul colonialist se repercutează tot mai profund asupra metropolei, generînd dezbinare și criză.

Opțiunea europeistă ar fi o opțiune politică și istorică, dar și una economică și socială. Guvernul de la Lisabona n-a reușit, de pildă, să-i convingă pe portughezi să emigreze spre teritoriile africane. În Angola, unde există mari posibilități pentru agricultură și creșterea animalelor, în șapte ani, populația de origine europeană n-a crescut decît cu 19 000 de coloniști. În schimb, emigrația mîinii de lucru spre zona comunitară (în special Franța și R.F.G.) este în continuă creștere.

În plus, în toată această ecuație politică, nu se ține seama de un factor ce schimbă fundamental datele problemei, în primul rînd, amploarea mișcării de eliberare din colonii, unde forțele patriotice africane dau lovituri tot mai puternice trupelor portugheze; viitorul Angolei, Mozambicului și Guineei-Bissau nu mai poate fi hotărît de Lisabona, ci de popoarele acestor țări.

Al doilea element important este opoziția internă. Simptomele de criză economică și socială sînt atît de acute, numărul problemelor nerezolvate este atît de mare, spirala inflaționistă atît de vertiginoasă, situația din agricultură (sector dominat de marile latifundii) atît de precară, urmele războiului colonialist atît de apăsătoare, încît asistăm la noi și profunde zguduiri antifasciste care nu pot să nu preocupe regimul, alimentîndu-i dezbinările și divergențele.

„S-a deschis — declara unui ziarist de la «Tempo» un reprezentant al Frontului de Eliberare Națională (F.P.L.N.) — un al patrulea front, după cele din Guineea-Bissau, Angola și Mozambic, în interiorul Portugaliei". De doi ani încoace, nu trece, practic, o săptămînă fără să se semnaleze un act de sabotaj sau o operațiune de co-

mando organizate de A .R. A. (Acțiunea Revoluționară Armată), L.U.A.R. (Liga Uniunii și Acțiunii Revoluționare) și „Brigăzile Revoluționare" aparținînd F.P.L.N.

Pe un asemenea teren și-a desfășurat lucrările și recentul (al treilea) Congres al opoziției. Nerecunoscută oficial, opoziția democratică și-a găsit în Portugalia diverse forme de acțiune, unele semilegale, altele legale, diferențiate de la o tendință politică la alta, de la o regiune la alta. Primul Congres al opoziției a avut loc în 1967, al doilea în 1969, înaintea precedentelor alegeri legislative.

Congresul de la Aveiro, la care au participat 3 000 de reprezentanți — comuniști, socialiști, catolici progresiști, social-democrați, liberali și chiar conservatori monarhiști — și-a precizat de la deschidere scopurile: elaborarea unui „diagnostic critic" al societății portugheze, relansarea activității democratice în țară printr-o largă dezbatere asupra problemelor naționale și definirea liniilor generale de acțiune a mișcării democratice. Analizele făcute pe comisii și rezoluțiile adoptate au subliniat preocuparea participanților pentru problemele interne și externe ale țării, voința tuturor de a se pune capăt războiului colonialist din Africa, pentru democratizarea țării și ținerea de alegeri cu adevărat libere, pentru eliberarea deținuților politici și întoarcerea în țară a celor ce trăiesc în exil, pentru o politică economică și socială dreaptă, care să asigure locuri de muncă și posibilități de existență tuturor oamenilor muncii, inclusiv celor siliți să emigreze (1 milion de emigranți la o populație totală de 9 milioane de locuitori !), pentru stabilirea de relații diplomatice cu țările lumii, indiferent de regimul lor social-politic.

Observatorii prezenți la Aveiro remarcau numărul mare de tineri care au participat la lucrări: „cel puțin 70 la sută din participanți — sublinia corespondentul «France Presse» — au sub 25 de ani". Faptul este semnificativ pentru viitorul Portugaliei. „Congresul — remarca același ziarist — a fost orientat mai spre stînga decît cele precedente, recentele alegeri franceze și strategia uniunii forțelor de stînga fiind, fără îndoială, prezente în memoria multor participanți".

Dacă Congresul, care grupa elemente de toate orientările ale opoziției, a dat „un diagnostic precis" privind situația din Portugalia, în schimb, n-a reușit, tocmai din cauza acestei diversități de tendințe, să definească cu precizie mijloacele de rezolvare a problemei coloniale și nici să se pună de acord (așa cum n-a făcut-o nici în 1969) asupra principiului unei candidaturi unice pentru alegerile din octombrie. S-a hotărît însă organizarea unor reuniuni la nivel regional, tocmai în scopul realizării unei unități tactice a opoziției. Pînă în octombrie, forțele de opoziție mai au încă răgazul necesar pentru a se regrupa: largul evantai de participare la Congres ca și puternica reprezentare a tineretului sînt elemente deloc neglijabile.

În ciuda imperfecțiunilor, Congresul de la Aveiro marchează neîndoios o dată importantă, se înscrie printre acele evenimente excepționale din istorica politică a Portugaliei. Un bătrîn republican, președintele uneia dintre comisii, a rezumat acest moment în cîteva cuvinte: „Sînt acum convins că lucrurile se mișcă în această țară".

Rodica Dumitrescu

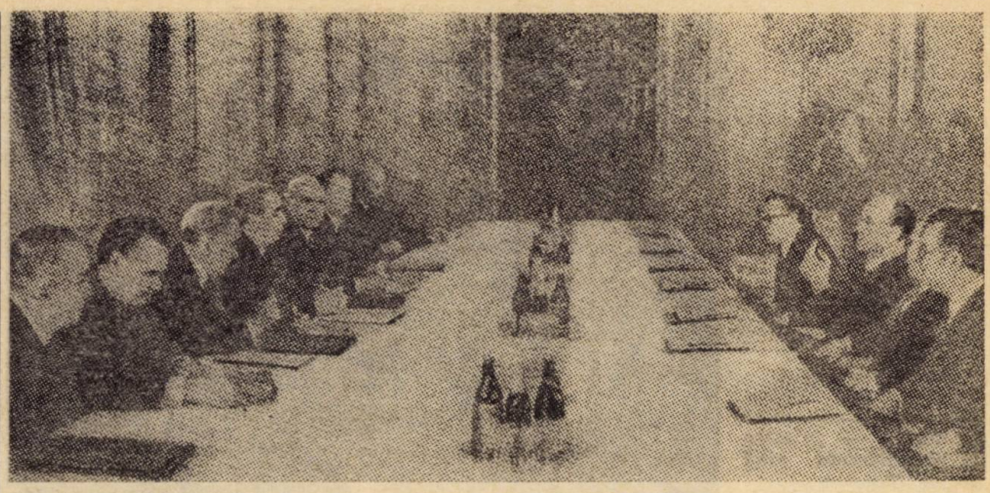

Președintele Luis Echeverria la Moscova; convorbiri oficiale

CIUDAD DE MEXICO

Deschidere spre lume

În cifre, turneul președintelui mexican Luis Echeverria a cuprins șase țări din trei continente, extinzîndu-se, ca timp, de-a lungul a circa o lună de zile. Canada, Marea Britanie, Belgia, Franța, U.R.S.S. și R. P. Chineză sînt țările vizitate. Fiecare din capitale a găzduit întrevederi și convorbiri semnificînd atît interese comune cît și speciale.

Ca tot unitar, turneul spune mult pentru politica mexicană, căreia îi dă un plus de dinamism. În Mexic, Luis Echeverria este deja denumit „președintele călător", asemenea activitate fiind considerată ceva nou pentru un președinte mexican. Predecesorii săi nu au ținut atît de mult la contactul cu restul lumii, concentrîndu-se mai ales asupra politicii interne. Dezvoltarea economică a dispus de prioritate, ceea ce s-a simțit pozitiv în evoluția din ultimul deceniu a cifrelor industriale mexicane.

Lunga deplasare în străinătate a președintelui Echeverria dă nota politică a concepțiilor sale, despre care se vorbește în termeni apreciativi, pornindu-se tocmai de la încărcătura lor de nou și schimbare. „Trebuie să ieșim din castelul de sticlă", declară ministrul informațiilor, Mauro Jimenez, făcînd aluzie directă la apăsarea relațiilor externe tradiționale, la necesitatea deschiderii spre lume și a lărgirii cercului de interlocutori, politici sau economici, cu care Mexicul are schimburi de idei sau de materii prime, de cultură sau diplomație. În călătoriile precedente, președintele Echeverria a folosit fiecare prilej pentru a expune rațiunile de schimbare a direcțiilor politicii externe mexicane. Anul trecut a participat la sesiunea U.N.C.T.A.D. de la Santiago de Chile. În cursul vizitei sale în S.U.A., din vara lui 1972, a vorbit despre discriminările comerciale ale țărilor industrializate față de țările lumii a treia. Mexicul a propus, prin glasul președintelui său, o Cartă a drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor. Această preocupare este prezentă în fiecare din etapele recentului turneu, comunicatele comune cuprinzînd, sintetic, poziția semnatarilor. Dar chiar înainte, în discursul rostit în Congresul național, președintele a menționat că pentru Mexic, „este greu să obțină un progres echitabil și o creștere economică justă, în cazul în care capitalul străin va continua să acționeze de pe poziții de dominare și dictat".

Mesajul politicii mexicane a avut ecou în fiecare din capitalele vizitate. După încheierea convorbirilor de la Ottawa, șeful statului mexican a arătat că oficialitățile canadiene au sprijinit propunerea sa cu privire la elaborarea Cartei Națiunilor Unite asupra drepturilor economice și îndatoririlor națiunilor. Această propunere, a precizat președintele, vizează, în esență, „protejarea statelor mici împotriva abuzurilor de ordin economic din partea marilor puteri". Canada a fost prima din țările în care propunerea întocmirii acestei Carte s-a bucurat de succes. Comunicatul comun franco-mexican notează că în amintitul document vor trebui „să fie enunțate, cu aprobarea lumii întregi, regulile de conduită menite să asigure relații economice mai armonioase". Președinții Pompidou și Echeverria „își exprimă speranța că această cartă ar putea fi adoptată chiar la sesiunea din toamnă a Adunării Generale a Națiunilor Unite".

Conferința de presă a președintelui Echeverria, desfășurată la ambasada mexicană din Moscova, a prilejuit, în răspunsurile acordate ziariștilor, reafirmarea importanței acestei propuneri: „Pacea presupune colaborare, iar aceasta, dezvoltare. Tocmai de aceea Mexicul consideră de mare valoare semnarea a ceea ce numim Carta economică. La conducătorii sovietici am găsit nu numai înțelegerea acestei acțiuni; ei au subliniat, mai mult, necesitatea ei. Chiar și numai acest rezultat al vizitei mele ar putea-o justifica întru totul". La Pekin, ideea este cuprinsă în comunicatul comun, la paragraful următor: „Cele două părți accentuează că relațiile economice internaționale trebuie să se bazeze pe principiile egalității, avantajului și respectului reciproc. Cooperarea economică nu trebuie să se bazeze pe nici o condiție politică și nu trebuie să se ceară nici un privilegiu. Cu atît mai puțin este permis să se folosească ajutorul cu scopul de a se exercita control asupra altor țări sau de a le reduce la o stare de dependență. Aceste principii trebuie să fie cuprinse într-o Cartă a drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, în conformitate cu rezoluția adoptată la sesiunea a treia a U.N.C.T.A.D.

La Pekin — primire la președintele Mao Tzedun

China și Mexicul sînt de acord să depună eforturi maxime pentru formularea acestei Carte și să promoveze în mod activ înfăptuirea cu succes a elaborării ei, astfel încît Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor să poată fi discutată și aprobată de Adunarea Generală a O.N.U. cît mai curînd posibil".

Adept al ideii de sprijin a lumii a treia, al lichidării decalajului între țările industrializate și cele în curs de dezvoltare, președintele Echeverria reia teme apărate de Salvador Allende și de alți șefi de state latino-americane. Legislația adoptată recent de guvernul mexican, privind limitarea investițiilor străine, tinde să apere economia națională de dominația monopolurilor majoritar americane, fiind în același timp destul de suplă pentru a încuraja angajarea în societăți mixte, care să contribuie la sporirea exporturilor manufacturate mexicane. „Viitorul țărilor în curs de dezvoltare, a spus Echeverria, depinde de posibilitățile lor de a-și modifica orientarea tradițională a legăturilor lor". În acest sens, unul din scopurile vizitei a constat în sondarea posibilităților de cooperare cu zonele cuprinse în amplul turneu. La Bruxelles, convorbirile cu președintele Comisiei Pieței comune, François Xavier Ortoli, au abordat problema lărgirii relațiilor cu C.E.E. și a eventualității încheierii unui acord comercial. „Căutînd o mai bună repartiție geografică a exporturilor prin sporirea acestora spre țările Comunității Europene, Mexicul își exprimă speranța în transferul de tehnologie și capitaluri ale țărilor C.E.E. în condiții reciproc avantajoase". Pe de altă parte, atît la Londra, cît și la Bruxelles și Paris s-a convenit că țările în curs de dezvoltare, membre sau nemembre ale G.A.T.T., ar trebui să poată participa la negocierile internaționale ce ar urma să aibă loc în domeniul schimburilor comerciale, negocieri ce nu trebuie să se facă în detrimentul țărilor din lumea a treia.

Mexicul este mai bine cunoscut în lume după aceste vizite: atît în ceea ce privește politica sa externă, cît și principiile pe care le promovează în relațiile dintre state, preocupările sale majore de ordin intern și extern, în sfîrșit, oamenii chemați să le pună în aplicare. La Ottawa, președintele Echeverria a declarat că guvernul său se pronunță în favoarea readmiterii Cubei în Organizația Statelor Americane (O.S.A.), ca și a participării Canadei, în calitate de membru cu drepturi depline, la activitatea O.S.A., în cadrul căreia are, deocamdată, numai statut de observator. Restructurarea profundă a organizației, sprijinirea inițiativei de a se extinde limitele apelor teritoriale pînă la 200 de mile marine (punct de vedere susținut de numeroase țări latino-americane), obținerea unor noi adeziuni la Tratatul de la Tlatelolco sînt principalele mesaje latino-americane pe care președintele mexican le-a dus cu sine.

Un succes remarcabil este considerată hotărîrea Franței de a adera, cu unele rezerve, la protocolul nr. 2 al Tratatului pentru interzicerea armelor nucleare în America Latină (Tratatul de la Tlatelolco). Ea își asumă obligația de a nu folosi asemenea arme pe continentul latino-american, de a nu ataca sau amenința țările semnatare (tratatul a fost semnat în 1967 de 18 state din America Latină). Continuîndu-și turneul și ajungînd la Pekin, președintele mexican a semnat aici un comunicat comun care specifică la rîndu-i : „Partea chineză sprijină în mod ferm propunerea țărilor latino-americane privind stabilirea unei zone denuclearizate în America Latină. Guvernul chinez face pregătirile necesare pentru semnarea cît mai curînd posibil a protocolului adițional II (...), care nu numai că este în concordanță cu dorința arzătoare a popoarelor latino-americane pentru pace și securitate, dar constituie, de asemenea, un pas important spre consolidarea unei zone denuclearizate în regiune și un bun precedent pentru crearea altor zone similare în lume". Pe aceeași temă, a dezarmării, șeful statului mexican a subliniat, în cuvîntarea rostită la prînzul oferit la Kremlin, necesitatea de a se pune capăt cursei înarmărilor și de a se încheia acorduri care să creeze bazele durabile ale unui autentic sistem de securitate în lume. „Popoarele cer acorduri mai semnificative, care pot fi realizate în cursul convorbirilor bilaterale privind armamentul nuclear strategic".

O agendă de lucru bogată, ca cea pe baza căreia s-a desfășurat acest turneu pe distanțe mari, a abordat, în esență, principalele probleme ce interesează politica externă mexicană. Pregătit din timp, voiajul are toate atributele unei recapitulări a punctelor de vedere și pozițiilor guvernului de la Ciudad de Mexico. Ieșirea din granițele tradiționale ale schimburilor comerciale, care marcau preponderența mare a capitalurilor și mărfurilor nord-americane pe piața mexicană, stă, în ultimă instanță, pe primul loc al rațiunilor acestei deschideri spre lume. Reprezentanții Mexicului și-au făcut auzite mesajele lor de la tribuna Națiunilor Unite în numeroase ocazii, efect al activizării diplomatice din ce în ce mai susținută în anii din urmă. Călătorind în Canada, în țări ale Europei occidentale, membre ale Pieței comune, în Uniunea Sovietică și R.P. Chineză, Luis Echeverria a intenționat să lărgească relațiile nu numai în planul politic, ci și economic, să trezească interes pentru un document scris al drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor. Dispus să iasă mai curajos pe piața internațională, Mexicul și-a luat măsuri de prevedere, făcîndu-și cunoscute pozițiile și îndemnînd la măsuri concrete. În planul major al preocupărilor pentru dezarmare, duce mai departe o inițiativă proprie — Tratatul de la Tlatelolco — obținînd adeziuni decisive, pledînd pentru o cauză mondială care are, în cazul de față, semnificații majore pentru întregul continent al Americii Latine. Președintele Echeverria a făcut, de asemenea, un pas important spre colaborarea cu state cu sisteme sociale diferite, vizitînd două mari țări socialiste, purtînd convorbiri cu liderii lor politici. Președintele mexican a subliniat că năzuiește spre întărirea relațiilor cu aceste țări, spre un curs mai dinamic al schimburilor, în interesul păcii și al progresului.

La conferințele de presă, în cuvîntări, Luis Echeverria a remarcat faptul că vizita, în ansamblul ei, s-a desfășurat sub semnul dorinței de colaborare, în spiritul egalității în drepturi și al neamestecului reciproc în treburile interne. Profilul politic al celor șase capitale incluse în jurnalul de bord al acestui semnificativ turneu dă imaginea evantaiului larg al preocupărilor externe mexicane, a sferei de cuprindere a relațiilor sale, așa cum le vede guvernul mexican, în prezent și, mai ales, în perspectivă.

Anca Voican

Președintele Iosip Broz Tito în fața Adunării Generale a Federației

La 17 aprilie, președintele Nixon anunța că ordonase, încă de la 21 martie, efectuarea de noi și intense investigații asupra „cazului Watergate" (despre care revista „Lumea" a publicat o primă relatare în nr. 8/1973). Articolul din săptămînalul francez „L'Express", din care reproducem ample extrase, rezumă și interpretează ceea ce se știa pînă la data declarației prezidențiale.

Incitată de secretul menținut, pe cît a fost posibil, asupra investigațiilor, presa americană — și nu numai americană — a acordat tot mai multă atenție încercării de spionare a Comitetului național al Partidului democrat de către o echipă de foști agenți secreți, cu asentimentul și sprijinul financiar al aparatului electoral republican, prin persoane al căror loc în ierarhia acestui aparat urmează a fi stabilit. Firește, ziarele și ziariștii cu simpatii democrate, sau, pur și simplu, în dezacord cu administrația republicană (Pierre Salinger, semnatarul articolului din „L'Express", este democrat și a fost consilierul de presă al defunctului John F. Kennedy) nu au avut menajamente față de vălurile de discreție cu care s-a încercat să fie acoperită afacerea Watergate.

Fără îndoială, faptele stabilite, cu un grad rezonabil de certitudine, pînă în prezent, justifică interesul presei, indiferent de eventualele intenții polemice. În primul rînd, că împotriva campaniei electorale democrate au fost utilizate mijloace de combatere ținînd de spionajul industrial; aceasta, chiar dacă interceptările de la hotelul Watergate nu au putut influența rezultatul campaniei (la data „flagrantului delict", 17 iunie 1972, nu se știa, încă, cine va fi candidatul partidului democrat). În organizarea interceptărilor au fost implicați mai mulți colaboratori ai Casei Albe — cîțiva demisionaseră înainte de 17 iunie, dar cel puțin unul era în funcție — și numeroși membri marcanți ai aparatului electoral republican; John Mitchell, fost ministru al justiției, președintele comitetului republican pentru realegerea președintelui Nixon, a recunoscut că avea cunoștință despre proiectul unei acțiuni de spionaj, dar afirmă că nu-și dăduse asentimentul; rămîne cert faptul că Mitchell nu a împedicat operația de la Watergate.

Deocamdată, anchetele (așa cum se va vedea mai departe, sînt mai multe) continuă. Președintele Nixon nu a hotărît, deocamdată, remanieri în personalul Casei Albe, așteptînd, probabil, clarificări; de asemenea, el s-a declarat hotărît să ducă pînă la capăt operația de stabilire a responsabilităților.

Desfășurate sub reflectoarele presei, urmărite de opinia publică americană, cercetările vor stabili, este de așteptat, unele fapte incontestabile, vor confirma sau vor dezminți speculațiile care proliferează în prezent. Cert este că publicul american rămîne pe o poziție de scepticism. La un recent sondaj Gallup, opinia despre cazul Watergate a 53 la sută dintre cei chestionați a fost: „așa este politica".

Comitetul național al Partidului democrat renunță la luxosul sediu din Watergate, de pe malurile Potomacului (imaginea de jos) și se mută...

WATERGATE - DOSARUL IA PROPORȚII

Era ora 2,30 dimineața. Gardianul de noapte își făcea rondul obișnuit pe culoarele complexului Watergate. În noaptea senină de iunie putea să observe, prin geamurile mari, apele scînteietoare ale rîului Potomac și, în apropiere, centrul cultural John F. Kennedy.

În marele imobil, totul era calm. Magazinele din centrul comercial erau închise. În aripa hotelieră, clienții dormeau. De cealaltă parte, nici o lumină nu era aprinsă la ferestrele apartamentelor luxoase locuite de senatori și de oamenii de afaceri. De cînd fusese construit, în 1962, de către o societate aparținînd Vaticanului, complexul Watergate devenise o adresă prestigioasă pentru cercurile politice și de afaceri suspuse din Washington.

Gardianul, însărcinat să supravegheze aripa ocupată de birouri, tocmai trecea prin fața încăperilor închiriate de Comitetul național al Partidului democrat.

Nu mai rămîneau decît patru luni pînă la alegerile prezidențiale din noiembrie 1972 și toată lumea se întreba cine va fi candidatul democrat împotriva lui Nixon. Senatorul Humphrey — încă odată — sau omul nou, senatorul McGovern, care făcea atîta zarvă și care declarase război vechiului aparat al partidului ? La Comitetul național domnea o puternică agitație.

Ia uite ! Broaștele ușilor erau blocate cu bandă adezivă neagră. Ce însemna asta ? Ciudat. Chiar suspect.

Prudent — în vremurile acestea, spărgătorii apasă ușor pe trăgaciul armei — gardianul a chemat poliția. După cinci minute, polițiștii se aflau la fața locului și, cu pistolul în mînă, pătrundeau în birouri. „Mîinile sus !" Cinci bărbați, în cămașă și cu mănuși de cauciuc, demontau telefonul. Pe jos, speracle, două aparate de fotografiat de 35 mm, 40 de bobine de film și două aparate electronice de ascultare. În buzunarele lor, 5300 dolari, în bancnote de cîte 100 de dolari, toate noi. Ciudat pentru niște spărgători !

Duși la postul de poliție, cei cinci bărbați au refuzat să dea explicații, acceptînd doar să-și spună numele. Nume false. Era evident că voiau să cîștige timp. Dar cîteva ore au fost de ajuns pentru a fi identificați.

O echipă ciudată. Trei dintre ei erau cubanezi : Bernard L. Barker, agent imobiliar din Miami care făcuse parte din poliția dictatorului Batista și fugise din Cuba după revoluția lui Castro. În Florida, lucrase pentru C.I.A. și recrutase voluntari pentru invazia eșuată de la Playa Giron, în 1961. Eugenio Martinez, subaltern al lui Barker, care făcuse și el cîteva „servicii" C.I.A., în cadrul grupurilor de cubanezi stabiliți la Miami. Virgilio Gonzalez, lăcătuș, specialist în case de bani.

Ceilalți doi erau americani : Frank Sturgis, un aventurier care fusese pe cale să-și piardă cetățenia americană, și James W. McCord, fost agent al F.B.I. și specialist în probleme de securitate pentru C.I.A. McCord era șeful bandei.

A doua zi, presa dezvăluia că McCord era angajat al Comitetului național pentru realegerea președintelui, adică de statul major politic al campaniei electorale republicane. Afacerea lua proporții.

Președintele acestui Comitet, John Mitchell, fost ministru al justiției, se afla în

California, în momentul incidentului de la Watergate. După ce luase masa de seară cu un mare producător de filme, se înapoiase împreună cu soția sa la motelul la care locuia. La ora trei dimineața, cineva venise să-l trezească din somn, să-l scoată din pat și să-l ducă pe loc la aeroportul cel mai apropiat, unde urca într-un avion pentru Washington.

Trezindu-se dimineața, d-na Mitchell s-a speriat de dispariția soțului ei. Foarte enervată, povestește ea, a vrut să cheme pe unul din prietenii ei ziariști pentru a-l pune la curent. În acel moment, Steve

King, unul din paznicii personali însărcinați cu apărarea ei, a intervenit și i-a smuls telefonul din mînă. Incidentul a provocat vîlvă, dar pe atunci nimeni nu a făcut o legătură cu afacerea de la Watergate.

F.B.I. își continua cercetările. Polițiștii fuseseră intrigați de unul din numele care figurau în carnetele de adrese a doi din arestați : E. Howard Hunt. Cine era acest Hunt ? S-a dovedit că era un alt agent, care lucrase timp de 25 de ani pentru F.B.I. și C.I.A. Însărcinat cu misiuni foarte speciale, el îi urmărea pe membrii guvernului pentru a ști dacă fac indiscreții în fața ziariștilor. Hunt fusese șters de pe lista personalului Casei Albe cu trei săptămîni înainte de „spargere". Totuși, își păstrase legitimația de intrare și biroul. Cînd agenții F.B.I. au vrut să perchezitioneze acest birou, au descoperit că un înalt funcționar le-o luase înainte : John Dean, avocat, în vîrstă de 30 de ani. Dean golise seiful lui Hunt și transportase conținutul în propriul său birou : documente, un revolver și... aparate de ascultare. Abia peste o săptămînă Dean a predat totul F.B.I. ; sau, în orice caz, tot ce afirma el că găsise. Între timp, Hunt fusese arestat.

După puțin timp, arestarea unui al șaptelea complice provoca senzație la Washington. Era omul care asigurase fondurile pentru operațiune. Un anume G. Gordon Liddy. Demisionase din funcția sa de asistent special al președintelui pentru a deveni consilier financiar al Comitetului național republican pentru alegeri. Interogat de F.B.I., refuzase să vorbească, invocînd amendamentul V la Constituția americană, care prevede că un acuzat poate refuza să depună mărturie împotriva lui însuși. După cîteva zile, Liddy a fost concediat de Comitetul electoral.

Șapte arestați, toți avînd legături cu poliția, cu Comitetul pentru realegerea președintelui. La 16 septembrie, ei erau inculpați pentru opt delicte, de la interceptare ilegală de convorbiri telefonice pînă la furt de dosare. Dar refuzau cu încăpățînare să vorbească.

La începutul anului 1973, afacerea a reizbucnit în mod spectaculos : un mare juriu federal fusese însărcinat cu instrucția. Senatul se amesteca și el : crea o comisie de anchetă, prezidată de un democrat, Sam Ervin, senator din partea statului Carolina de Nord, îi aloca un buget special de 500 000 dolari, și îi cerea să „intre în fondul problemei".

La rîndul său, judecătorul federal John Sirica, însărcinat cu această afacere pe plan judiciar, găsise un mijloc abil de a dezlega limbile celor șapte preveniți. Îi condamnase la pedepse „provizorii" de 40 de ani închisoare, anunțînd că va reduce pedepsele dacă condamnații acceptă să vorbească. McCord a cedat primul și a trimis judecătorului o scrisoare, dezvăluindu-i că el și complicii săi fuseseră supuși unor presiuni politice, că alte persoane jucaseră un rol în afacere și, în încheiere, că este dispus să se prezinte în fața comisiei de anchetă a Senatului. Era o lovitură de teatru. După o săptămînă, toți complicii, cu excepția lui Liddy, depuneau mărturie cu ușile închise, fie în fața comisiei Senatului, fie în fața marelui juriu federal.

În cîteva săptămîni, afacerea Watergate devenise un uriaș scandal. El are mai multe aspecte : spionajul politic, finanțarea acestei activități, anchetele și reacția opiniei publice americane. Ancheta a dezvăluit că procedeele cele mai clasice ale spionajului modern au fost folosite în domeniul politicii interne.

La 5 mai 1972, James McCord a închiriat o cameră la hotelul „Howard Johnson Motor Lodge", situat în fața imobilului Watergate. Acolo se termina rețeaua de ascultare care intercepta și înregistra pe bandă de magnetofon toate convorbirile din birourile Comitetului național al Partidului democrat.

Contrar părerilor inițiale, cei cinci „spioni" nu erau pe cale să introducă microfoane în telefon, atunci cînd au fost surprinși — la 17 iunie. Ei veniseră să repare microfoane defecte. Aparatele lor fuseseră instalate de la 26 mai. Pentru această operațiune, ei închiriaseră camere chiar la Hotelul Watergate. Tot în noaptea aceea, susțraseseră, de asemenea, numeroase dosare pe care le fotocopiaseră și apoi le puseseră la loc. Filmele fuseseră developate într-un studio din Miami.

Mai tîrziu, aceeași echipă încercase să introducă un aparat de înregistrare la cartierul general al senatorului McGovern, devenit candidat probabil al democraților la președinție. Membrii echipei își petrecuseră o noapte întreagă la pîndă, dar fuseseră deranjați de venirile și plecările continue ale tinerilor colaboratori ai lui McGovern.

Care era obiectivul acestei acțiuni clare de spionaj ? În fața judecătorului, McCord a susținut că acționa din „patriotism". Încerca, spunea el, să descopere acțiunile democraților „care ar putea dăuna securității Statelor Unite". Acest argument nu rezistă. Operațiunea avea de fapt ca obiectiv cunoașterea cu anticipație a tacticii Partidului democrat în campania electorală, pentru a pregăti riposta Partidului republican.

Finanțarea operațiunii Watergate a aruncat o lumină puternică asupra modului în care sînt subvenționate campaniile electorale în Statele Unite și asupra sumelor mari angajate.

Dintotdeauna, Partidul republican este sprijinit în special de marile corporații. De fapt, legea interzice corporațiilor să furnizeze în mod direct partidelor fonduri electorale, dar există numeroase subterfugii pentru a ocoli legea.

În ce-l privește, Partidul democrat primește fonduri în primul rînd de la centralele sindicale. Totuși, deoarece în 1972 George Meany, președintele A.F.L.-C.I.O., s-a opus candidaturii lui McGovern, democrații au fost nevoiți să se mulțumească cu contribuțiile voluntare ale militanților partidului. În ciuda unei participări excepționale — fiecare militant a dat, în medie, 25 dolari — Partidul democrat nu a dispus decît de 25 milioane dolari pentru campania lui electorală, în timp ce Partidul republican a cheltuit 50 milioane dolari.

În 1972 ca și în 1968, colectorul de fonduri al republicanilor era Maurice Stans. În 1969, a fost numit ministru al comerțului. Dar în 1971, el demisionase din acest post pentru a umple din nou casele de bani ale partidului. Dacă la sumele menționate adăugăm cheltuielile organizațiilor partidelor la nivel local și regional, se evaluează că, în campania din 1972, s-a cheltuit cifra record de 300 milioane dolari.

Pe de altă parte, anchetatorii au descoperit în numerar în casa de bani a lui Maurice Stans, 350 mii dolari. Trezorierul Comitetului, Hugh Sloan, a declarat că era un „fond special", constituit pentru „operațiunile de securitate", cu acordul lui Jeb Stuart Magruder, director adjunct al Comitetului electoral. La proces, Magruder a confirmat că îi spusese lui Sloan să ia din aceste fonduri 235 000 dolari pentru a organiza o „rețea de informații". Sloan a precizat că, înainte de a-i da lui Liddy această sumă, a cerut lui Stans și președintelui Comitetului, John Mitchell, confirmarea acestor instrucțiuni, pe care o obținuse.

Afacerea Watergate a dezvăluit, de asemenea, practici ciudate și amestecuri inadmisibile în desfășurarea anchetei, sau mai degrabă a anchetelor. Căci Casa Albă, Senatul, marele juriu, judecătorul și, firește, F.B.I. desfășoară, fiecare, ancheta sa.

Cea mai ciudată a fost aceea a F.B.I. Patrick Gray, șef al F.B.I., numit, provizoriu, pentru a-l înlocui pe defunctul Edgar Hoover, a recunoscut cu candoare în fața Senatului că toată lumea s-a străduit să împiedice ca ancheta F.B.I. să dea rezultate. Conducătorii Comitetului pentru realegere au lansat agenții F.B.I. pe piste false.

În fața indignării membrilor comisiei de anchetă a Senatului, șeful F.B.I., a răspuns cu naivitate că acest lucru i se părea foarte firesc. Dar răspunsul avea să-l coste funcția. Văzînd că numirea sa definitivă, care trebuia să fie aprobată de Senat, nu mai avea nici o șansă, Patrick Gray și-a prezentat demisia după cîteva zile.

De fapt, o mare parte a faptelor nu ar fi fost niciodată cunoscute dacă presa și Partidul democrat nu s-ar fi amestecat. Doi ziariști de la „Washington Post", Carl Bernstein și Bob Woodward, au dus o anchetă remarcabilă, publicînd zi de zi informații, întîi dezmințite oficial, apoi confirmate de mărturii.

La rîndul lor, democrații au pornit în campanie. Președintele partidului, Lawrence O'Brien (care ulterior a demisionat), a intentat Comitetului pentru realegerea președintelui un proces de violare a proprietății private și a cerut daune de un milion dolari. El l-a angajat pe Edward Bernett Williams, unul dintre cei mai mari avocați americani. Or, în S.U.A., în procesele civile, avocații acuzării sînt autorizați să convoace martori și să înregistreze depozițiile lor. Datorită acestei proceduri, Williams a reușit să facă lumină asupra unora dintre cele mai misterioase aspecte ale afacerii. Totuși, ordinea de zi a tribunalelor civile americane este atît de încărcată, încît procesul riscă să fie judecat abia peste mai mulți ani.

În ce-l privește, colectorul de fonduri al republicanilor, Maurice Stans, a intentat lui O'Brien un contraproces, cerînd daune de cinci milioane dolari pentru calomnie. Se anunță o mare și îndelungată bătălie juridică.

În fața acestei avalanșe, opinia publică din Statele Unite, care reacționează atît de prompt, a rămas surprinzător de calmă timp de luni de zile. Cum se explică acest lucru ?

În primul rînd, afacerea a fost descoperită în plină perioadă electorală, epocă în care alegătorii au mai degrabă tendința să manifeste neîncredere față de scandaluri.

Democrații au încercat să facă, din scandalul Watergate, calul lor de bătaie, în cursul campaniei electorale. Dar nu au avut succes. „Toți fac la fel — se spunea. De data aceasta, republicanii au fost aceia prinși cu mîța în sac".

(După „L'EXPRESS")

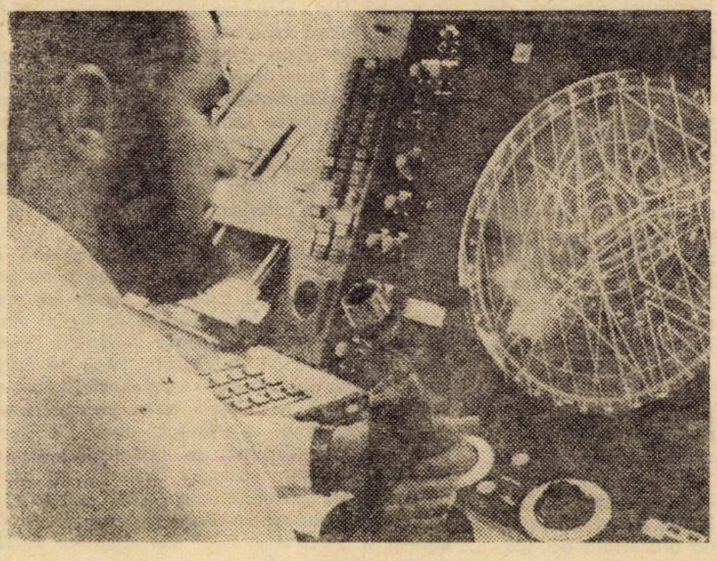

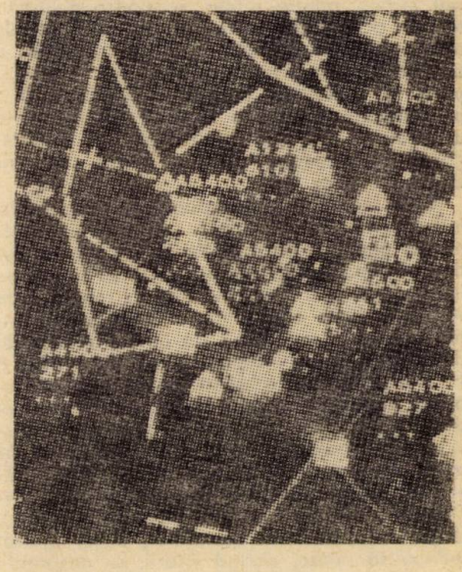

Un controlor de trafic urmărește pe ecranul radar, concomitent, pînă la 20 de aparate aflate în aer. Numărul fiecărui aparat este indicat în mod automat, iar înălțimea de zbor apare pe ecrane în transmisie directă de la altimetrul montat la bordul avionului

Tehnica și securitatea zborurilor aeriene

Liviu Mureșan

În ultimul timp, cazurile în care cursele regulate, speciale sau de agrement se încheie în mod tragic au dovedit o frecvență sporită. Și, totuși, paradoxal, statisticile nu sînt alarmante. Aviația civilă din anul 1972 a înregistrat pierderea a aproximativ 2 000 de de vieți omenești, la o cifră totală de 250 milioane de pasageri. Așadar, o călătorie cu avionul este mult mai sigură decît una pe șosea, pe calea ferată sau pe apă. Ceea ce neliniștește este, însă, faptul că, anul trecut, nivelul securității zborului a fost pe plan mondial mult mai scăzut decît în alți ani, numărul victimelor fiind cu o treime mai mare decît în 1971, în condițiile în care mai puțini călători au folosit acest mijloc de transport. În schimb, avionul anului 1972 a fost mult superior celorlalte tipuri din anii precedenți. Partea tehnică a dovedit o siguranță maximă în exploatare. Iată, deci, că omul și nu mașina este cel care se prezintă drept acuzatul principal, responsabil pentru catastrofele aeriene înregistrate.

„PILOT'S ERROR"

Cine este, în fond, omul de la manșă? Pilotul este un om ca toți oamenii, care, însă, pentru a ajunge la manșa unui avion și, apoi, pentru a se menține acolo, susține multiple examene teoretice și practice, profesionale și medicale. Se spune că orice om este supus greșelii. Din acest punct de vedere, piloții sînt, – sau, mai bine spus, trebuie să fie – o excepție. „În aviație nu se greșește decît o dată" – este unul din adevărurile absolute pe care orice pilot le învață de la instructorul său, încă din primele zile.

În prezent, cînd un pilot trece de pe un tip de avion pe altul, el este nevoit să ia de la zero, sau aproape de la zero, majoritatea cunoștințelor atît în domeniul pilotajului cît și, mai ales, în cel instrumental-tehnic. Și nu numai atît. El este nevoit să șteargă din memoria sa nenumărate cunoștințe devenite balast și, ceea ce este mai greu, să-și remodeleze o serie de reflexe formate de-a lungul anilor.

Aviația, cu o vîrstă concretă de ceva mai mult de jumătate de veac, a înregistrat în evoluția sa formidabile salturi în perioade scurte de timp, de la aparatele ce se desprindeau cu greu de la pămînt, fără instrumente la bord, la cele cu reacție supersonice, de tipul controversatului „Concorde".

Făcînd un bilanț al catastrofelor aeriene din ultimul an, în intenția de a descoperi cauzele care le-au provocat, „Frankfurter Allgemeine Zeitung" sublinia, pe bună dreptate, că aceste evenimente tragice s-au datorat, în majoritatea cazurilor, nu unui simplu incident de zbor, ci au fost rezultanta unui lanț de greșeli sau neglijențe. La rîndul ei, Asociația piloților britanici, chestionînd cîteva mii de profesioniști, a primit o serie de răspunsuri relevante. În cursul unor zboruri de noapte, de lungă durată, la mii de metri înălțime, datorită monotoniei și rutinei, s-a întîmplat ca întregul echipaj din cabina de comandă să adoarmă, singurele persoane treze fiind, eventual, însoțitorii de bord și vreun pasager cu insomnie. În Japonia, o anchetă a companiei „J.A.L.", în vederea depistării cauzelor erorilor de pilotaj care au dus la catastrofe, a ajuns la concluzii oarecum surprinzătoare. Multe din așa-numitele „Pilot's error" ale companiei se datoresc unei experiențe mai reduse. Extinzînd permanent liniile aeriene, „J.A.L." – arată ancheta – a fost nevoită să mobilizeze și pe acei piloți care erau doar la începuturile meseriei, prezentînd doar un număr redus de ore de zbor petrecute la comanda respectivelor aparate.

Biroul internațional al muncii, în funcția sa de secretariat permanent al Organizației internaționale a muncii – instituție specializată a Națiunilor Unite – a dat publicității, în luna decembrie a anului trecut, un studiu realizat, în peste 20 de țări din lume, cu colaborarea Organizației de aviație civilă internațională, asupra condiției controlorului de trafic – acest acar al cerului, cum mai este numit.

Comandantul navei aflată în zbor, împreună cu echipajul său, își împarte, în bună măsură, responsabilitatea pentru securitatea pasage-

În cabina de comandă domnesc liniștea și calmul. Comandantul ascultă în cască indicațiile turnului de control al aeroportului pe care va ateriza, peste cîteva minute, aparatul. Totul este în ordine. Încă un zbor fără dificultăți. În cursele regulate, de linie, rutina își spune, în general, cuvîntul. Comandantul, secundat de copilot și de către ceilalți membri ai echipajului, începe operațiunea de aterizare. Avionul, plasat pe direcția potrivită, pierde din înălțime. Legătura cu turnul de control se menține în stare perfectă. Se primesc ultimele indicații, se dau ultimele informații cerute de cei de la sol. Apoi, se instalează din nou liniștea. Ea presupune, în aceste momente, o maximă concentrare. Cei de la turnul de control așteaptă. Este timpul ca avionul să apară la orizont, rulînd pe pistă. Liniștea devine apăsătoare, rău prevestitoare. Un minut, două, trei... zadarnic. Telexurile agențiilor de presă vor informa: „Un aparat de tipul... aparținînd companiei... cu... pasageri la bord s-a prăbușit cu puține minute înainte de aterizare. Se presupune că nu există supraviețuitori. Cauzele accidentului sînt, pînă în prezent, necunoscute. Pentru elucidarea lor a fost instituită o comisie de anchetă".

Cam așa s-au petrecut lucrurile și în ultimele zile ale anului trecut, cînd, la Miami, în Statele Unite, un aparat comercial de mare capacitate „a luat contact cu solul", într-o mlaștină, cu mult înaintea pistei betonate a aeroportului. În acest tragic eveniment și-au pierdut viața peste o sută de persoane. „Diagnosticul" pus de către comisia de anchetă: „pilot's error" – greșeală de pilotaj. Echipajul neglijase să controleze altimetrul – instrument care indică continuu distanța ce separă avionul de sol; atenția îi fusese reținută de un semnal „rebel" venit din partea unui sistem de siguranță care avertiza că partea anterioară a trenului de aterizare nu se armase complet, existînd astfel pericolul să cedeze la solicitarea maximă din momentul contactului cu solul și apoi a rulării. S-au consumat clipe prețioase pînă cînd aparatul, rămas fără supraveghere, s-a prăbușit în mlaștină.

rilor cu controlorul de trafic. Studiul menționat indică, printre altele, o sporire a importanței acestei din urmă grupe profesionale astfel încît, în condițiile actualei dezvoltări a traficului, intensitatea la care se lucrează pare să fi depășit limitele obligațiilor strict profesionale. Pentru a explica situația-limită a competenței și responsabilității acestei grupe profesionale, studiul insera, printre altele, un caz tip.

Pe un aeroport internațional de mare trafic, într-o seară de noiembrie a anului 1965, pilotul unui aparat mic, tip turism, cu indicativul de apel „N D" se pregătea să decoleze, între plecările a două avioane cu reacție care efectuau curse obișnuite pe linie. În momentul în care primul avion de linie s-a desprins de pe pistă luînd înălțime, turnul de control a transmis pilotului aflat la bordul micului aparat următorul mesaj radio : „November Delta – autorizat să decoleze ; atenție la turbulențele create de reactoare" (indicativul de apel „November Delta" pe scurt „N D" împreună cu un număr și indicativul țării respective constituie matricola aparatului – n.n.). După recepționarea mesajului, micul aparat începe să ruleze, cîștigă viteză, se desprinde de sol, ia înălțime și dispare în întuneric. La cîteva secunde de decolare, el este prins într-o turbulență provocată de avionul cu reacție de mare capacitate care l-a precedat, se răstoarnă în zbor și se zdrobește, după o cădere de 25 de metri, de pămînt. Pilotul și unicul său pasager și-au pierdut viața. Sentința tribunalului la proces sublinia : „...controlorul de trafic a dat pilotului un avertisment care nu era nici suficient, conform regulamentului, și nici potrivit pentru a-l preveni asupra riscurilor de care controlorul era conștient..." Accidentul prezentat și sentința pronunțată de tribunal sînt citate în cercurile de specialiști drept modele, studiul menționat evidențiind că, „în condițiile moderne ale circulației aeriene, situația evoluează atît de repede încît adesea este foarte mică diferența între un controlor de trafic capabil să facă față cu eficacitate tuturor dificultăților muncii sale și un altul care face obiectul unui blam pentru neglijență".

„Acarul cerului" își asumă, astfel, o responsabilitate deosebită ; de el depinde securitatea și rapiditatea navigației aeriene, buna desfășurare a operațiunilor de trafic aerian modern, pe aeroporturi și în spațiul aerian controlat.

Dacă, în urmă cu patruzeci de ani, serviciile de control ale circulației aeriene erau practic necunoscute, în prezent ele acoperă globul cu o rețea invizibilă, complexă, de linii de zbor, fără de care orice trafic aerian comercial ar fi practic imposibil. Ciclul de viață al tehnicilor de control este deosebit de scurt, de aproximativ 10 ani. În cursul carierei sale profesionale, controlorul de trafic, un om deosebit de echilibrat nervos și de competent, trebuie să se supună unei reciclări constante dacă vrea să se mențină la nivelul de pregătire cerut, și el în permanență creștere.

Componenta-om a unui aeroport internațional modern este formată din controlori ai circulației aeriene, meteorologi, ingineri de specialitate, mecanici, tehnicieni, lucrînd într-o multitudine de posturi distincte dar depinzînd în mod strîns unii de alții. Totodată, scopul fundamental al activității de pe un mare aeroport – acela de a se asigura un trafic sigur și rapid al aparatelor – nu ar putea fi îndeplinit fără un echipament deosebit de complex, fără precizia de ceasornic a întregii munci și, mai ales, fără acel spirit de echipă pe care-l aminteam.

„VIZIBILITATE ZERO PERMITEM ATERIZAREA !"

Pentru moment, nici un turn de control nu va transmite vreunui avion pregătit de aterizare acest mesaj. El face parte, conform normelor Organizației internaționale a aviației civile din categoria III-C de aterizări (categoria I : comandantul navei aflată pe panta de aterizare trebuie să hotărască, la cel mult 60 de metri de la sol, dacă poate pune, în bune condiții, aparatul pe pistă sau dacă nu o distinge perfect, datorită unor condiții meteo nefavorabile – vizibilitate redusă la 800 metri – să pună motoarele în plin și să-și continue zborul pînă la alt aeroport; categoria II : decizia privind siguranța aterizării trebuie luată la cel mult 30 de metri de la sol în condițiile de vizibilitate orizontală de 400–800 metri ; categoria III-A permite aterizarea pe o vizibilitate redusă de ceață sau întuneric la 200–400 metri ; categoria III-B, vizibilitate longitudinală de 50 metri, iar categoria III-C, vizibilitate zero).

Aeroportul Heathrow-Londra, 31 decembrie 1972, vizibilitate sub 300 de metri. În acea zi, pe la orele 11 aterizînd pe pista „28 left" aparatul „Trident" al companiei „BEA", comandat de căpitanul James Robenson, venind de la Paris în zborul cu indicativul BE/005, realiza o veritabilă premieră în istoria transporturilor aeriene. Care au fost motivele care au determinat pe cei din turnul de control și pe comandant să aprobe și să efectueze o astfel de aterizare, în condiții meteo care au dus, în aceeași zi, pînă la ora menționată, la anularea sau devierea spre alte aeroporturi, a peste 50 de curse aeriene ? Premiera a constat din inaugurarea aterizărilor în condiții meteo de categoria III-A. Dar, ce înseamnă vreme rea sau ceață pentru desfășurarea traficului aerian ?

În octombrie 1969, unul din cele mai solicitate aeroporturi de pe continent, cel de la Frankfurt pe Main, a fost blocat 18 zile la rînd de ceață. Practic, 174 de ore, pistele au prezentat o vizibilitate sub 800 de metri. 1060 de aterizări au fost anulate, iar 50 000 de pasageri nu au mai sosit – sau au sosit pe căi ocolite – la Frankfurt. Deficitul a fost de aproape 1,5 milioane mărci vest-germane. Sau, în prima zi a noului an, 1624 de pasageri ai companiei „BEA" au aterizat la Birmingham în loc de Londra. Alte 630 de zboruri au fost anulate. S-au închiriat 35 autocare pentru aducerea de la Birmingham, în capitala britanică, a pasagerilor. Bilanțul : un deficit de peste un milion de lire sterline.

Lupta împotriva „inamicului nr. 1" se duce, în prezent, prin diferite mijloace. De-a lungul unei piste a aeroportului Orly-Paris au fost instalate sute de mici arzătoare cu propan pentru ca, prin căldura degajată, să se înlăture ceața (un aparat „Caravelle", avînd la bord pe președintele de Gaulle, a aterizat pe un astfel de culoar). Firme americane experimentează produse chimice, în timp ce un profesor vest-german a pus la punct o aparatură mobilă bazată pe principiul centrifugal și care poate produce veritabile ferestre în ceață. Dar, nici una din aceste metode nu a depășit faza experimentală.

Cea de-a doua categorie distinctă de preocupări se îndreaptă mai puțin spre înlăturarea sau diminuarea unor efecte ale fenomenelor naturale, întuneric sau ceață, concentrîndu-se în vederea realizării unui „ochi magic" care să ajute pe pilot să aterizeze, într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat, ajutat de tehnica razelor infraroșii și a laserului.

Introdusă timid de către liniile aeriene interne franceze, „Air inter", și apoi perfecționată, de-a lungul a zece ani, cu prețul unei investiții de peste 50 milioane de mărci vest-germane, de către compania britanică „BEA" – și folosită la 31 decembrie 1972 pe aeroportul Heathrow-Londra – este metoda care se încadrează în cea de-a treia categorie de preocupări. Pînă în prezent, doar un aeroport britanic dispune de instalațiile pentru A.L.S. (Automatic Landing System), cu toate că avioanele „Trident" ale „BEA" au, în majoritate, aparatura necesară (în curînd și noile DC-10 și „Airbus A 300" vor dispune curent de aparatură A.L.S.).

În schema alăturată, reprodusă după revista „Stern", se poate observa deosebirea dintre Instrumental Landing System (I.L.S.) și Automatic Landing System (A.L.S.), – „Autoland" cum mai este numit – sau prezentul și viitorul în dezvoltarea aviației civile – la capitolul aterizări.

În cadrul I.L.S., procedeu standard pentru aterizare în condiții meteo nefavorabile, avionul este dirijat spre pistă cu ajutorul unui fascicul de radiolocație care indică punctul de aterizare ideal. Pe un instrument indicînd poziția aparatului față de direcția optimă, pilotul poate observa în ce măsură urmează fasciculul. Radiobalize exterioare (1) și mediane (2) îi indică poziția față de pistă. În momentul în care aparatul se află deasupra radiobalizei sau radiofarului exterior (1), la 450 de metri înălțime și 7 kilometri distanță de capătul pistei, semnale optice și sonore indică pilotului această poziție. Pilotul, urmînd fasciculul cît mai corect posibil, primește astfel permanent indicații privind direcția și unghiul de planare și poate proceda la eventualele corecturi necesare. Aflat deasupra radiofarului median (2), comandantul navei trebuie să hotărască dacă va continua aterizarea sau va îndrepta aparatul spre un alt aeroport. Este acea „înălțime de decizie" despre care aminteam (60 de metri la categoria I, 30 de metri la categoria II). În cazul în care se hotărăște continuarea aterizării, pilotul urmărește luminile (flash-urile) de aterizare (3), montate în capătul pistei. Din momentul în care avionul a trecut de „înălțimea de decizie" și pînă cînd rulează pe sol, pilotul renunță la ajutorul instrumentelor și efectuează aterizarea „la vedere", apreciind momentul în care va pune aparatul pe pistă pe baza reflexului și experienței acumulate de-a lungul a sute de ore de zbor și a mii de aterizări. Alte detalii cuprinse de schiță : emițătorul direcției de planare care marchează unghiul de aterizare (4), radarul pentru aterizarea precisă (R.A.P.) (5), emițătorul direcției de aterizare (8), precum și balizele luminoase care marchează limitele pistei (6) și linia mediană formată din surse de lumină albă încastrate în betonul pistei (7).

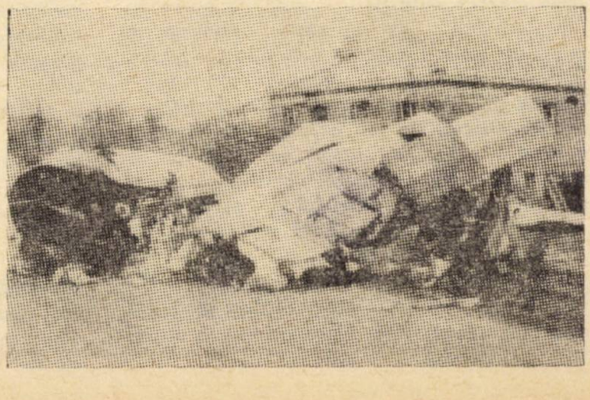

Cele două fotografii reprezintă același tip de aparat – „DC-9", înainte și după ciocnirea în plin zbor. Piloții celor două aparate nu au făcut altceva decît să respecte indicațiile primite de la sol. Și, totuși, bilanțul catastrofei a numărat 68 de morți..

În cadrul sistemului clasic, „Ground Controlled Approach" (G.C.A.) aterizarea este controlată de la sol cu ajutorul radarului R.A.P. (5). Un controlor de trafic observă din turnul de control, pe ecranul radarului (vezi fotografia alăturată) poziția avionului față de direcția și unghiul optim. Corecturile sînt transmise prin radio pilotului care efectuează astfel, dirijat, manevrele necesare.

Comparativ cu metodele expuse, Autoland-ul este cu adevărat un nou capitol în tehnica transporturilor aeriene. Sistemul prevede dirijarea avionului de către aparatura electronică pe același fascicul folosit și de I.L.S. Un altimetru de mare precizie pune în funcțiune, la 20 de metri de sol, complexul de aterizare automată. Reducerea completă a motoarelor, redresarea, punerea avionului pe sol se desfășoară, fără intervenția pilotului, pe baza activității complexului automat cu triplă asigurare. Securitatea operațiunii este maximă: în intervalul celor 30 de secunde care preced aterizarea, o greșeală poate interveni doar o singură dată la zece milioane de aterizări. Filmul aterizării este de altfel expus în schemă : în momentul în care aparatul a ajuns la baliza exterioară (1), după cum precizam mai sus la 7 kilometri de pistă (lungimea pistei — 4000 metri), pilotul cuplează automatul de aterizare. Pilotul supraveghează doar bunul mers al operațiunii. Pînă la înălțimea limită de 3,8 metri de sol el mai poate interveni anulînd aterizarea pentru a continua zborul spre alt aeroport. Conform sistemului A.L.S., pilotul preia funcțiile sale de comandă după ce aparatul s-a așezat pe pistă, fiind necesare doar frînarea și rulajul spre clădirea aeroportului.

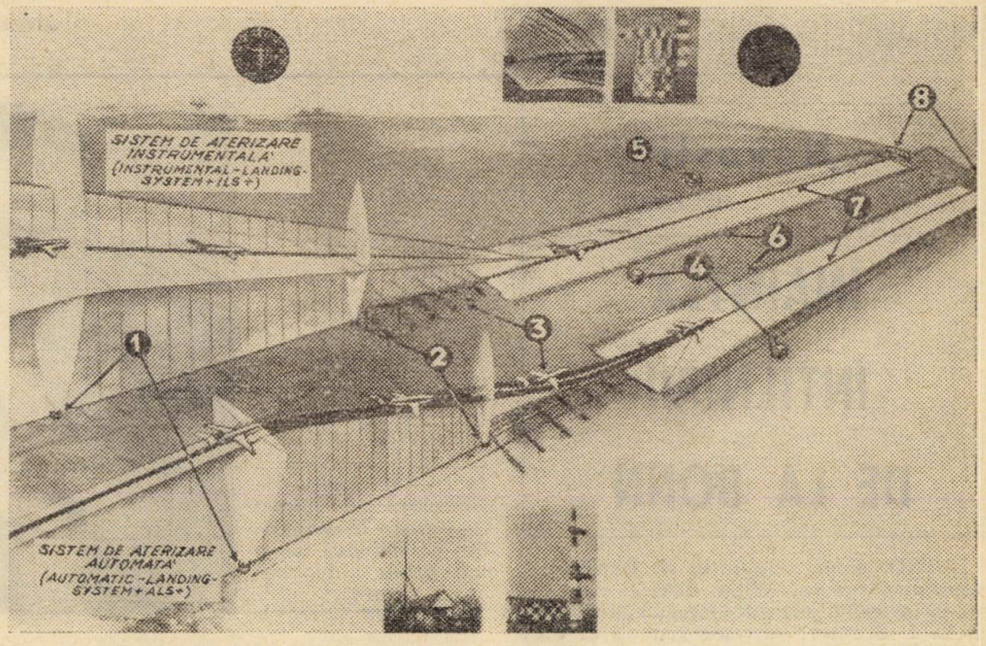

Schema pistei de aterizare

ȘI TOTUȘI...

Pentru pasagerul obișnuit aceste amănunte vor rămîne greu de pătruns. El va continua să se mire de ce un aparat al unei companii aterizează, în timp ce un altul, aparținînd unei alte companii, își va continua zborul spre primul aeroport pe motiv că nu a avut suficientă vizibilitate. Răspunsul, că normele interne de aterizare, în condiții meteo dificile, ale „BEA", sînt diferite de cele ale „Pan Am", sau că pilotul aflat la comanda aparatului, care tocmai a aterizat are examenul luat pentru categoriile II și III, în timp ce un altul nu îl are încă, vor fi în continuare pentru pasager un mare semn de întrebare. Pentru el, călătoria cu avionul va continua să aibă încă multă vreme o doză de aventură.

„Și totuși..." acesta îmbracă la specialiști o altă haină. Este vorba de cele două orientări între care în următorii ani aviația va trebui să opteze. Un drum ar fi cel al continuării acțiunii de perfecționare a aparaturii pînă la o automatizare completă. Diversele subsisteme ale complexului automat de zbor vor fi asigurate și reasigurate pentru ca în caz de avarie să nu blocheze sau să dereglleze funcționarea întregului. Dar în afară de probleme tehnice care par într-un final realizabil, un zbor complet automatizat, fără pilot la bord, nu poate fi acceptabil, cel puțin în prezent, pentru marea majoritate a pasagerilor. Bariera psihologică va fi în acest caz greu de trecut. Cu atît mai greu, cu cît în multe țări nu a dat rezultate nici măcar la nivelul transportului în comun cu metroul.

Un alt drum ar fi cel al creării unei noi profesiuni sau mai bine spus al modificării substanțiale al uneia actuale, aceea de pilot. El ar urma să fie în primul rînd un inginer, un specialist însărcinat cu controlul bunului mers al automatelor aflate la bord și care, doar în caz extrem, va fi chemat la manșă pentru a pilota avionul (în prezent situația este exact inversă). Mutația aceasta însă nu va putea fi realizată peste noapte, ea va avea nevoie de ani pentru a se impune.

Și totuși... a da vina numai pe pilot, pe controlorul de trafic sau pe actualul stadiu de dezvoltare al tehnicilor de aterizare nu explică frecvența catastrofelor din ultimii ani. Exceptînd însă situațiile limită (avionul devenit ținta unor acțiuni teroriste, grevele personalului de la sol etc.), el continuă să fie nu numai un mijloc rapid de deplasare dar și cel mai sigur mijloc de transport.

CONTRAPUNCT

Scurtcircuit la Pnom Penh

Radu Budeanu

Lon Nol nu renunță la fotoliul său. De altfel, doctorii curanți i-au prescris un regim sedentar pentru a nu i se agrava hemiplegia care l-a lovit în urmă cu aproape doi ani. Ultima criză s-a declanșat cu ocazia bombardamentului asupra reședinței domnieisale. Ca un făcut, bateriile electrice care acționează mișcarea fotoliului „prezidențial" s-au blocat și mareșalul a trăit, fie și cîteva momente, starea plină de abisuri a solitudînii complete. Ulterior, Lon Nol și-a revenit și, deși a rămas cu un rictus care îi întristează orice zîmbet, a început să ia unele măsuri. Și-a dat afară ghicitorul (cu rang de primconsilier și leafă de general) care și-a permis să nu prevadă atacul aerian, a dispus lărgirea adăpostului din subsolul palatului, în sfîrșit, din fondul de protocol și-a achiziționat o baterie antiaeriană de ultimul tip. Asigurîndu-și subsolul și acoperișul, mareșalul a depus mai departe eforturi la nivelul scenei politice, în virtutea unei cauze care a devenit neclară chiar și pentru apropiații săi colaboratori. Și-a demisionat guvernul, a încropit un supracabinet în care a atras, cu o amărîtă cordialitate, protagoniștii opoziției și, ca un corolar, și-a mihnit partizanii politici preluînd prerogativele parlamentului. Obosit, dar mulțumit, mareșalul își poate vedea acum cetatea de la înălțimea terasei sale...

Din punct de vedere urbanistic, Pnom Penh-ul nu s-a schimbat prea mult. Iar extinderea haotică a orașului, prin lărgirea periferiilor, este o problemă depășită. Oricine plătește 200 de dolari pe oră își poate da seama de la bordul unui avion DC—3 (aparținînd unor firme... civile americane) că Pnom Penh-ul nu are cum să se mai întindă, fiind asediat.

Avînd obsesia perimetrului implacabil, cercurile militare și economice din capitală suferă de o claustrofobie de tip special. Majoritatea absolută a ofițerilor și funcționarilor din administrația lonnolistă au devenit agitați, nervoși și foarte atenți, individual, să-și scape pielea. În acest moment, instinctul de conservare se manifestă în special în planul acumulărilor de bunuri. Fiecare încearcă să fure pe fiecare, rapid, abil și consistent. Pnom Penh-ul seamănă cu o sală de ruletă în care s-a stins brusc lumina. Debandada e în toi. Benzina (din ce în ce mai rară ca urmare a blocării căilor de acces ale capitalei) se schimbă pe orez. Orezul, împuținat din aceleași motive, se schimbă, culmea, pe automobile (500 de kilograme de orez un Mercedes). Automobilele se cedează contra medicamente, iar medicamentele se vehiculează, în troc, pe piața aurului. Între benzină și aur cursa vertiginoasă a mărfurilor cuprinde o paletă amețitor de largă în care rialul, moneda „oficială", nu intervine nici un moment. În toată această afacere în stil mare, doar traficanții de arme string amarnic și cu ciudă din măsele. La Pnom Penh armele nu au căutare. Cei care au pierdut masiv, în raport cu această deloc scontată situație, sînt patronii talciocului din Saigon ale cărui antrepozite au fost cărate în miezul redutei lui Lon Nol. Armele, munițiile, mă rog, tot arsenalul de echipament „particular" fie și cu o vagă uzură morală care se vindea excelent la Saigon nu mai face doi bani la Pnom Penh. Dacă mitralierele s-ar putea da pe chewinggum și tot ar fi ceva. Pentru că chewinggum-ul se schimbă, cu mici pierderi, pe țigări, țigările pe îmbrăcăminte, îmbrăcămintea pe ceva orez și cu mult orez se poate obține benzină. Și cu benzină s-ar putea ajunge, la nevoie, nu numai deasupra capitalei, unde „jocurile sînt făcute", ci ceva mai departe dacă ai destul... orez. Dar, oricît ar spera locotenenții lui Lon Nol și chiar mareșalul însuși, s-au dus recoltele de odinioară...

„Novosti"

MOSCOVA

ÎNAINTEA ÎNTÎLNIRII DE LA BONN

1971 — întîlnirea din Crimeea. „Nu numai creşterea schimburilor de mărfuri, ci şi noi forme de cooperare..."

LUÎND, recent, cuvîntul în Bundestag, cancelarul federal Willy Brandt a declarat că aşteaptă plin de speranţe întîlnirea cu L. I. Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., şi că apreciază această vizită, care urmează să aibă loc ca o mărturie a normalizării continue a relaţiilor sovieto—vest-germane.

Vizita secretarului general al C.C. al P.C.U.S. în R.F.G. este considerată ca un eveniment de mare importanţă în viaţa politică a Republicii Federale Germania. Observatorii politici bine informaţi încearcă să cuprindă, în comentariile lor, întreaga semnificaţie a întîlnirii viitoare, fac bilanţul evoluţiei relaţiilor dintre cele două ţări, apreciază perspectivele existente. Observatorii de la Bonn sînt unanim în a aprecia că însăşi vizita lui L. I. Brejnev în R.F.G. constituie cea mai bună dovadă a faptului că perspectivele evoluţiei relaţiilor dintre Uniunea Sovietică şi R.F.G. sînt foarte favorabile.

Observatorii îşi exprimă părerea că, în cursul întîlnirii care urmează să aibă loc, L. I. Brejnev şi Willy Brandt vor putea asigura legăturilor dintre U.R.S.S. şi R.F.G. o treaptă superioară de dezvoltare, ceea ce trebuie să ducă la ample relaţii de parteneri între cele două ţări.

După cum se prevede, în cadrul dialogului sovieto—vest-german la cel mai înalt nivel, un loc important îl vor ocupa problemele dezvoltării relaţiilor economice şi tehnico-ştiinţifice reciproc avantajoase dintre U.R.S.S. şi R.F.G. Se relevă faptul că, după toate probabilităţile, va fi vorba nu numai despre creşterea schimbului de mărfuri, ci şi despre noi forme de cooperare în înfăptuirea unor mari proiecte comune. Exemple ale acestor forme noi de colaborare sînt cunoscutele acorduri cu privire la livrările de gaze sovietice în schimbul ţevilor de mare diametru din R.F.G. şi cu privire la construirea, de către firma „Korph", a unui combinat siderurgic pentru producţia directă a fierului din minereu în apropiere de Kursk.

Trebuie amintit încă un aspect important al viitoarei întîlniri sovieto—vest-germane la nivel înalt, despre care se vorbeşte şi se scrie mult la Bonn. Este vorba despre pregătirea conferinţei general-europene pentru problemele securităţii şi cooperării. Linia Uniunii Sovietice şi a celorlalte ţări socialiste, îndreptată spre găsirea soluţiilor acceptabile pentru toţi participanţii viitoarei conferinţe, fără excepţie, a permis să se realizeze deja succese considerabile. Schimbul constructiv de păreri între L. I. Brejnev şi Willy Brandt în această sferă de probleme va contribui, fără îndoială, la succesul conferinţei.

Rezumînd, se poate spune cu convingere că majoritatea covîrşitoare a populaţiei Republicii Federale Germania este convinsă că vizita lui L. I. Brejnev în R.F.G. şi convorbirile lui cu cancelarul Willy Brandt vor constitui un jalon important pe calea dezvoltării colaborării multilaterale dintre Uniunea Sovietică şi R.F.G. şi va avea o influenţă binefăcătoare asupra întregului proces de destindere a încordării în Europa.

N. Portugalov
corespondentul A.P.N. la Bonn

Le Monde

PARIS

DIFICULTĂŢI ÎN „EUROPA VERDE"

PRIMUL CONSILIU important al miniştrilor agriculturii din Comunitatea europeană lărgită s-a încheiat printr-un eşec, cel puţin provizoriu. Se va afirma că atunci cînd nu avea decît şase membri, Piaţa comună a cunoscut alte dificultăţi de acest gen, şi de fiecare dată s-a putut găsi, în ultimul moment, o rezolvare favorabilă. Dar pe atunci Franţa, care din motive de interes naţional a jucat totdeauna un rol de prim plan în aceste chestiuni, asocia eforturile ei acelora ale Comisiei C.E.E. pentru a face să prevaleze soluţiile cele mai conforme literei şi spiritului politicii agricole comune. Nu avem impresia — şi acesta este primul motiv de nelinişte care poate exista — că Jacques Chirac, actualul ministru al agriculturii al Franţei, a avut la Luxemburg aceeaşi preocupare.

În mod foarte judicios, colegiul prezidat de François-Xavier Ortoli făcuse propuneri care încercau să rezolve concomitent două probleme, stabilirea preţurilor agricole ale noii recolte şi restabilirea treptată a unităţii Pieţei comune agricole pe care dezordinile monetare au împărţit-o în mai multe zone, de vreme ce nivelul preţurilor nu mai este pretutindeni acelaşi, ceea ce impune perceperea unor „sume compensatoare" la frontiere.

Desigur, în declaraţiile sale, ministrul francez al agriculturii a insistat, de mai multe ori, asupra necesităţii de a restabili piaţa unică, dar, în focul negocierii, a arătat în special că obiectivul său principal este de a obţine o revalorizare suficient de mare a preţurilor agricole, mai ales la lapte, revendicare tradiţională a agriculturii familiale, a cărei apărare constituie din nou tema principală a tuturor discursurilor oficiale. Acest lucru a reieşit în mod clar atunci cînd Chirac şi colegul său vest-german şi-au apropiat brusc punctele de vedere, aranjamentul încheiat între ei constînd, în esenţă, în a cere o revalorizare cu 6 la sută a preţului laptelui (în loc de 8,5 la sută cît ceruse Franţa iniţial), mulţumindu-se, în acelaşi timp, cu o vagă declaraţie de principiu cu privire la suprimarea viitoare a sumelor compensatorii. Aceasta însemna a da Germaniei occidentale satisfacţia pe care o cere. Pentru ea, nu se pune problema ca agricultorii să suporte consecinţele revalorizărilor succesive ale mărcii vest-germane.

Trebuie recunoscut că experienţa ultimilor ani îndeamnă statele la modestie în ce priveşte crearea Pieţei comune agricole. Cine le poate da garanţii împotriva apariţiei unei noi crize monetare care le-ar determina să modifice din nou cursurile lor de schimb respective ?

Rămîne un fapt că politica pe termen scurt, pe care ei au încercat s-o practice, nu slujeşte interesele pe termen lung ale agricultorilor înşişi. În această privinţă, problema untului este deosebit de semnificativă. Ministrul francez refuză ca preţul lui în cadrul Comunităţii să fie redus, ceea ce are ca efect de a favoriza în mod necuvenit consumul de margarină. Cît despre excedente, a căror apariţie este inevitabilă în aceste condiţii, ele sînt vîndute la jumătatea cursului mondial (care suferă deja de depresiune).

Dacă s-ar urmări ca englezii să fie convinşi că politica agricolă nu este viabilă pe termen lung nu s-ar proceda altfel. Zadarnic l-a dojenit Chirac pe ministrul britanic, Godber, reamintindu-i că Marea Britanie nu face decît să ceară regimuri excepţionale : este un fapt că în prezent numai Danemarca apără „realizările co-

munitare". Să dorim ca succesul manifestării organizate la Valenciennes de agricultorii francezi să inspire consiliului dispoziții mai bune la viitoarea lui reuniune.

БОРБА
BELGRAD

R.A. EGIPT: RAPORTUL PARLAMENT-PARTID-GUVERN

COMITETUL Permanent al Adunării Poporului a Egiptului va ține o serie de întruniri care trebuie să definească viitorul program de acțiune al acestui for reprezentativ și relațiile sale cu Uniunea Socialistă Arabă și cu guvernul.

La Cairo se acordă, în prezent, o mare importanță viitoarei colaborări între Adunare, partid și guvern. De aceea, se poate auzi încă de pe acum că inexistența acestei colaborări în trecut, neputința unor oameni din conducere de a găsi un limbaj comun, cît și animozitățile și neînțelegerile personale au constituit cauza pentru care șeful statului, Sadat, s-a decis să efectueze recentele schimbări în conducerea de stat și de partid.

Nu mai este pentru nimeni un secret că această colaborare a fost îngreunată de factori de ordin subiectiv, așa cum nu este un secret nici faptul că președintele Sadat încearcă de mai mult timp să coordoneze raporturile parlament-partid-guvern.

Încă la mijlocul verii trecute, cînd disensiunile între oamenii de conducere din partid, guvern și parlament au atins punctul culminant și cînd s-a discutat în ședințe despre anumite conflicte, lăsîndu-se deoparte problemele în sine, Sadat a adoptat o hotărîre care a liniștit doar spiritele, dar nu a ajutat la înlăturarea, în mod radical, a dificultăților. Șeful statului a stabilit atunci ca, în fiecare sîmbătă, conducerea Uniunii Socialiste Arabe să țină ședințe cu Hafez Badawi, președintele Adunării, Sayed Marei, prim-secretar al C.C. al Uniunii Socialiste Arabe, și premierul Sedky.

Ședințele s-au ținut scurt timp, apoi au venit obișnuitele vacanțe de vară.

Toamna și continuarea activității social-politice n-au adus nimic nou, în afară de faptul că, uneori, în coloanele presei s-a „putut auzi" părerea despre o anumită persoană din tabăra adversă, exprimată prin intermediul vreunui ziarist de vază, toate acestea fiind făcute într-o formă care trebuia să arate că unii oameni „fac totul pentru binele națiunii".

Tocmai la astfel de oameni s-a gîndit Sadat cînd i-a avertizat de la tribuna Uniunii Socialiste Arabe că și-au uitat datoria și, de aceea, acțiunea sa personală, pe care o întreprinde cu strîngere de inimă, este singura modalitate posibilă de a pune capăt acestei stări de lucruri.

După cum este știut, aceasta s-a și făcut, iar Adunarea a format un comitet permanent care se va ocupa pe viitor numai de problemele colaborării și coordonării relațiilor între Adunarea Poporului, Uniunea Socialistă Arabă și guvern.

Firește, la Cairo nimeni nu spune acum că pentru situația din trecut poartă vina principală fostul prim-secretar al C.C. al Uniunii Socialiste Arabe, Sayed Marei, și fostul prim-ministru Aziz Sedky, respectiv neînțelegerea lor personală din trecut, dar, în același timp, nimeni nu dezminte faptul că această neînțelegere a fost în mare măsură cauza slabei colaborări între partid și guvern.

Dar, în prezent, prin numirea lor în funcții de asistenți ai președintelui, s-a întreprins încercarea de a lăsa deoparte neînțelegerea lor, iar întreaga energie să fie dedicată frontului intern. Fără îndoială că așa se va și face, deoarece se va lucra în spirit de echipă, în apropiere nemijlocită de Sadat, căruia nu i-au plăcut niciodată disputele și discuțiile îndelungate.

Pe de altă parte, Comitetul Permanent al Adunării apelează la colaborarea între Adunare, guvern și partid și propune ținerea în viitor a unor ședințe regulate, la care să participe primul secretar al C.C. al Uniunii Socialiste Arabe, reprezentanții guvernului și parlamentului, cu scopul de a se ajunge la o colaborare sinceră, fără de care nu poate fi concepută o acțiune mai amplă pe plan intern.

Noul cabinet egiptean. „Importanță viitoarei colaborări între Adunare, partid și guvern".

Aceasta este numai una din multele acțiuni pe care șeful statului le-a anunțat la sfîrșitul lunii trecute, în scopul reformei și activizării frontului intern.

Miroslav Vișnici

MEĐUNARODNA POLITIKA
BELGRAD

IMPORTANȚA STRATEGICĂ A MĂRILOR

INTRAREA secolului XX în a doua lui jumătate s-a caracterizat prin interesul crescînd manifestat față de mări și oceane nu numai de marile puteri și de țările riverane, dar și de întreaga comunitate mondială. La acest interes au contribuit numeroși factori, în special nevoile sporite ale transporturilor și comunicațiilor atît pe scară regională cît și mondială, necesitatea de a proceda de urgență la o exploatare mai intensivă a resurselor naturale ale mării, caracterul mondial al politicii și strategiei marilor puteri, apariția și dezvoltarea armei nucleare și militarizarea crescîndă a mărilor.

1. În perioada 1960—1971, valoarea totală a schimburilor de mărfuri în lume a crescut de la 128,3 la aproximativ 340 miliarde dolari. În 1971, exporturile țărilor vest-europene au atins ele singure 156 miliarde dolari. Dacă ținem seama de faptul că o parte considerabilă a comerțului mondial se efectuează pe mare, se deduce lesne că atît în timp de pace cît și în timp de război, calea maritimă este de o importanță excepțională, în special pentru țările ale căror importuri și exporturi folosesc aproape în totalitatea lor calea maritimă. În 1970, volumul schimburilor mondiale efectuate pe această cale s-a cifrat la 2 510 milioane de tone, din care 1 350 milioane tone petrol. Acest lucru este confirmat de statisticile privind amploarea și ritmul de dezvoltare al marinelor comerciale ale diferitelor țări și al ansamblului flotei de comerț mondiale. La sfîrșitul lunii iunie 1971, tonajul total al flotei comerciale se ridica la aproximativ 238 milioane tone brute, cu o tendință de progres rapid. Merită semnalat că în numărul și tonajul de ansamblu al vaselor comerciale, un loc important revine petrolierelor, care și-au atribuit partea leului din trasportul producției mondiale de petrol (producție care în 1971 a atins 2 465 milioane tone).

2. Creșterea rapidă a populației globului, nevoile urgente de dezvoltare a numeroase țări și tendința constantă de îmbunătățire a vieții au încurajat prospectarea mării, a fundurilor marine în scopul de a exploata mai mult și mai complet bogățiile naturale ale acestui mediu. Străduindu-se să pătrundă în adîncimile

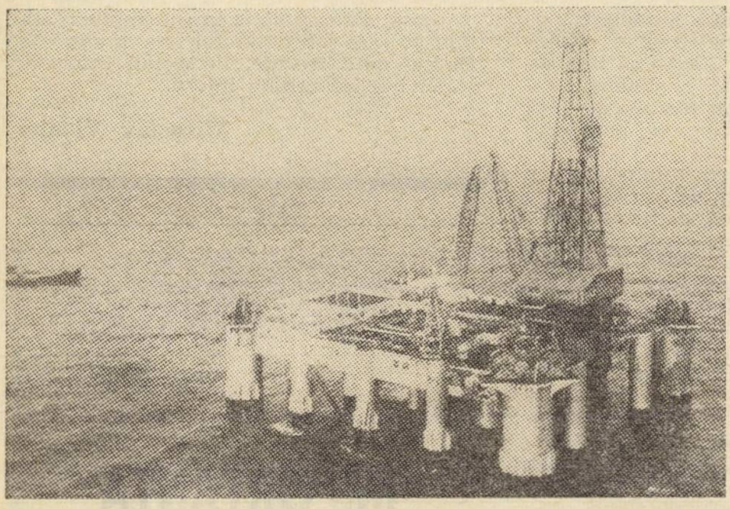

Sondă marină aparţinînd firmei „Shell", lîngă Aberdeen (Marea Britanie).

marine şi să dobîndească noi cunoştinţe asupra acestei ambianţe, omul şi-a concentrat efortul în primul rînd asupra platoului continental, această prelungire directă a continentului care este accesibilă astăzi, în special ţărilor avansate din punct de vedere tehnic şi tehnologic. Aici sînt deja în curs de exploatare zăcăminte de cărbune, cupru, nichel, cositor etc., în timp ce atenţia principală se axează acum pe prospectarea şi exploatarea petrolului şi gazelor naturale.

Dreptul suveran al ţărilor riverane de a prospecta şi exploata fundul şi subsolul platoului continental a devenit obiectul unor litigii internaţionale. Ţările mici se află într-o situaţie dezavantajată, deoarece posibilităţile lor materiale limitate nu le permit să folosească pe de-a întregul şi să apere eficient drepturile şi interesele lor. Ele ar putea să-şi îmbunătăţească poziţia dacă şi-ar uni eforturile într-un cadru regional sau mai larg.

O problemă specială este cea privind exploatarea bogăţiilor naturale ale mării dincolo de limitele jurisdicţiei naţionale în vigoare. Aceste resurse devin, şi ele, accesibile omului, dar numeroase obstacole se ridică în calea lui datorită cursei înarmărilor care împietează din ce în ce mai mult asupra acestor spaţii şi datorită „dreptului celui mai puternic". Prospectarea şi exploatarea fundurilor marine are implicaţii economice, militare şi politice importante. Dacă se va proceda în timp oportun la reglementarea acestor activităţi pe baza dreptului internaţional, se va putea evita ca noi conflicte să compromită o pace deja precară în anumite regiuni.

3. Marea ocupă un loc extrem de important în politica şi strategia globală a marilor puteri. Prezenţa în largul mării este unul din atributele esenţiale ale politicii şi ale strategiei. Rolul mării a devenit şi mai important în urma apariţiei armei nucleare.

A doua zi după cel de-al doilea război mondial, Statele Unite rămîneau prezente în aproape toate mările în care participaseră la operaţiuni navale în cursul ostilităţilor, şi aveau tendinţa să întărească şi să lărgească această prezenţă. Timp de două decenii, ele nu au avut un concurent serios în spaţiul marin.

4. Apariţia şi dezvoltarea armei nucleare au introdus schimbări importante în strategia navală a marilor puteri. Într-un război nuclear, marea ar oferi forţelor armate condiţii de „supravieţuire" mai favorabile decît pămîntul. Iată de ce se procedează la construirea accelerată de submarine cu propulsie nucleară înarmate cu rachete puternice pentru a amplasa pe mare o parte importantă (eventual hotărîtoare) a forţelor nucleare ofensive strategice.

În aproape toate crizele şi conflictele care au izbucnit după război în afara Europei, forţele navale ale puterilor intervenţioniste au jucat un rol evident, chiar hotărîtor, iar marea a fost artera principală prin care s-a scurs ajutorul logistic destinat tuturor forţelor armate.

Azi, pe mare se desfăşoară o intensă cursă a înarmărilor. Toate categoriile de unităţi plutitoare trec prin transformări importante. Se aduc mari schimbări armamentului şi echipamentului lor. Rachetele înlocuiesc treptat artileria clasică. Pe lîngă rachetele balistice strategice, se accelerează punerea la punct şi introducerea în armament a rachetelor mare-mare, a rachetelor antiavion şi a rachetelor antisubmarin. Apariţia unor arme noi a modificat simţitor şi raportul mare-pămînt. În timp ce pînă acum forţele navale erau afectate în special unor operaţiuni pe mare şi în zona de coastă, în prezent ele sînt în stare să atace obiective situate departe în interiorul uscatului (avioane decolînd de pe bordul portavioanelor, rachete).

Vechile criterii ale raportului de forţe pe mare s-au schimbat de asemenea. Azi, nici o putere, chiar dacă posedă o supremaţie stabilită în ce priveşte numărul şi calitatea navelor ei de război, nu mai poate pretinde să exercite o dominaţie generală nici în mările mondiale nici în mările închise. Puterea navală este relativă ; ea depinde de mulţi factori, şi nu numai de navele de care dispui şi de armamentul lor.

Progresele realizate în dezvoltarea marinelor de război permit construirea de unităţi plutitoare capabile să opereze în largul mării în mod autonom, deşi bazele navale şi aeriene clasice continuă să ocupe un loc evident în concepţiile strategice ale anumitor mari puteri. Aceste flote joacă un rol extrem de important în timp de pace. Ele pot exercita influenţă datorită deplasărilor lor, a manevrelor lor şi a prezenţei lor în zone determinate.

Toate acestea duc la concluzia că marea devine tot mai importantă. Cineva scria că vîntul istoriei suflă în direcţia mării. Am adăuga că multe pericole ne ameninţă dinspre mare dar şi că ea oferă şanse mari nu numai ţărilor riverane, dar şi întregii comunităţi mondiale. Dacă ea nu va şti să profite de aceste şanse, riscurile ei vor fi incomparabil mai mari.

Borislav Badurina

RELAZIONI INTERNAZIONALI

SETTIMANALE DI POLITICA ESTERA

MIZA ALEGERILOR DIN ISRAEL

ALEGERILE ce vor avea loc în Israel la toamnă au o importanţă foarte mare, deoarece obligă corpul electoral să aleagă între tendinţe şi promisiuni foarte variate. Credem, totuşi, că ne putem limita consideraţiile la Partidul Muncii, datorită convingerii noastre că el va obţine, la apropiatele alegeri, ca şi la cele din trecut, o mare majoritate. Deci, putem să excludem încă de pe acum posibilitatea ca un alt partid să-i înlocuiască pe laburişti. Natural, pe plan intern va fi o mare diferenţă dacă majoritatea pe care o va obţine la alegeri va fi absolută (ceea ce nu credem), sau relativă. Diferenţa va fi şi în funcţie de numărul de deputaţi ce va reveni Partidului Muncii şi partidelor situate pe locurile doi şi trei. Totuşi, credem că se poate logic presupune că Partidul Muncii va depăşi cu mult partidul care va ocupa locul doi şi că, deci, unul dintre liderii Partidului Muncii va fi chemat să formeze noul cabinet care — presupunerea pe care o putem face în mod foarte întemeiat — va fi un cabinet de coaliţie.

Dar Partidul Muncii are numeroase componente, este bogat în curente şi tendinţe, format din bărbaţi (şi femei) cu pregătiri diferite şi cu o concepţie foarte diferită asupra orientării viitoare a Israelului, atît în ce priveşte politica externă, cît şi în ce priveşte politica internă. Nu numai că există „ulii" şi „porumbei", dar, întrucît Partidul Muncii este mai mult o coaliţie de curente decît un partid — include fostul MAPAI, fostul RAFI şi fostul Achdut Avodah şi este asociat cu MAPAM (situat pe poziţii mai de stînga) — preponderenţa unuia dintre curente, a unuia dintre lideri este menită să aibă o importanţă hotărîtoare.

Anul trecut, cu diferite prilejuri, Golda Meir şi-a exprimat intenţia de a se retrage din viaţa politică şi de a nu se mai prezenta în fruntea listei laburiste la viitoarele alegeri. În ipoteza că îşi menţine hotărîrea, va trebui desemnat un lider care va deveni nu numai reprezentantul unei anumite tendinţe, ci exponentul orientării pe care o va adopta partidul cel mai important din Israel. Din diferite motive, patru oameni ocupă locuri de frunte în

Partidul Muncii. Îi amintim în ordine alfabetică, făcînd sumar unele referiri la caracteristicile lor : Allon, Dayan, Eban și Sapir.

Yigal Allon, 55 de ani, actual vice-premier și ministru al educației, aparține curentului Achdut Avodah și este autorul acelui proiect de „condominium" asupra Cisiordaniei, care îi poartă numele. Născut în Israel, nu s-ar putea spune că se bucură în prezent de prea multă popularitate și a fost numit „porumbel cu ghiare de uliu" datorită unor aspecte contradictorii ale tezelor sale.

Moshe Dayan, care se bucură, dintre politicienii israelieni, de cea mai mare popularitate, are 58 de ani și este din 1967 ministru al apărării. Provine din rîndurile partidului lui Ben Gurion, RAFI. Este un pragmatic, om de o promptitudine neîndoielnică, dar nu pare să aibă flexibilitatea și răbdarea necesară unui om politic obligat să coordoneze o coaliție și nu se bucură de sprijinul organizației partidului. Recent, Dayan a declarat că nu crede că laburiștii îl vor alege și că asumarea în continuare a postului de ministru al apărării este în funcție de identitatea viitorului premier și definirea platformei electorale.

Aba Eban, născut la Capetown (R.S.A.) în 1915, de peste șapte ani ministru de externe, este considerat unul dintre moderații cei mai reprezentativi din cadrul cabinetului. Adversarii săi afirmă că este mai mult un diplomat decît un om politic.

Pinhas Sapir, născut în Polonia în 1909 — actualul ministru de finanțe, după ce a fost ministru al industriei și comerțului — este un „porumbel" prin excelență, declarînd că Israelul nu trebuie să anexeze teritoriile ocupate (între altele, pentru a nu-și pierde caracterul ebraic). Foarte influent în aparatul organizatoric al partidului guvernamental, el a declarat, în repetate rînduri, că nu ar dori să accepte sarcina de prim-ministru, dacă ar fi desemnat.

După ce am examinat, sumar, personalitățile proeminente, trebuie să adăugăm că alegerea uneia dintre ele ar face foarte improbabilă menținerea actualului echilibru între curente, precum și între miniștrii din cadrul cabinetului, echilibru pe care Golda Meir a reușit să-l mențină.

Un al cincilea nu există ? Nu ne putem grăbi să dăm un asemenea răspuns. Există ministrul justiției, Shapiro, care se bucură de mult prestigiu și autoritate în cadrul partidului și ar putea să reprezinte o candidatură de compromis, care ar permite, totodată, elaborarea unui plan electoral acceptabil pentru toți și suficient de general pentru a fi aprobat de corpul electoral. Există, însă, tendința, care devine tot mai insistentă, de a o determina pe Golda Meir să accepte să rămînă premierul desemnat și în cadrul următoarei legislaturi, cel puțin în prima ei parte.

Mulți își pun întrebarea dacă desemnarea ei ar servi la altceva decît amînarea numeroaselor probleme externe și interne pe care Israelul le are pe tapet. Desigur, desemnarea ei ar simplifica oarecum campania electorală a Partidului Muncii, prin aceea că nu ar impune modificări substanțiale. Nu este sigur că alții ar putea oferi o alternativă, dar este sigur că guvernele prezidate de Golda Meir nu au soluționat unele dintre cele mai urgente probleme sociale și economice, iar convorbirile sale cu tinerii sînt pure monologuri.

La aceste considerații privind laburismul, cred că trebuie să adaug o alta, care se referă la celelalte partide. Partidele care ocupă respectiv locurile doi și trei în Parlament sînt Gahal (Herut și liberali), cu 26 deputați, și Partidul religios național, cu 12 deputați. S-a dovedit recent că ambele partide sînt sfîșiate de dezacorduri și neînțelegeri dintre cele mai profunde, mai grave decît se crezuse.

Dacă laburismul se va prezenta compact la alegeri — cu prețul amînării unei reexaminări a propriilor sale opțiuni interne — va avea, poate, prilejul să obțină o poziție dominantă care îi va permite, în viitor, să se dovedească mai flexibil și mai înțelegător față de marile probleme ale politicii privind tratativele de pace.

PROFIL

MICHEL JOBERT

ministrul de externe al Franței

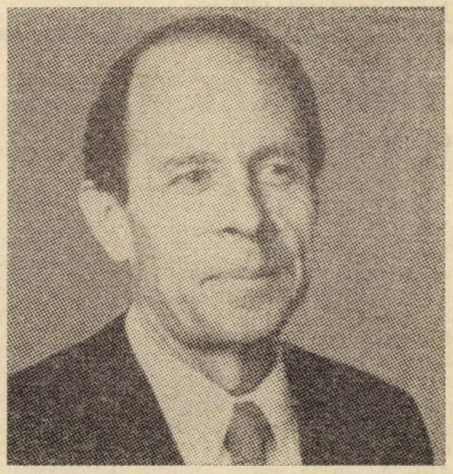

Născut în 1921 la Meknes (Maroc), noul ministru de externe al Franței a absolvit Școala de Științe Politice și Școala Națională de Administrație, celebra E.N.A. din ale cărei promoții s-au recrutat titularii unui mare număr de posturi importante ale aparatului de stat. Între 1952 și 1963, a îndeplinit în mai multe rînduri funcția de consilier tehnic pe lîngă cabinetul ministrului muncii și asigurărilor sociale, pe lîngă secretariatul de stat pentru finanțe, pe lîngă cabinetul primului ministru (Mendès-France) ; o parte a activității desfășurate în aceeași perioadă l-a pus în contact cu problemele africane și ale legăturilor Franței cu țările acestui continent.

În 1963, a devenit director adjunct, iar în 1966 director al cabinetului primului ministru Georges Pompidou. Practic, colaborarea lui Michel Jobert cu președintele Republicii s-a desfășurat fără întrerupere de-a lungul ultimului deceniu. În 1969 — cînd la palatul Elysée direcția cabinetului a fost înlocuită de un secretariat general cu largă competență — șeful acestui secretariat, actualul ministru de externe, a devenit cel mai apropiat colaboratoar al președintelui Pompidou.

În această calitate, el s-a ocupat mult de dosarele economice, financiare și monetare, a participat la pregătirea călătoriilor în străinătate ale șefului statului, pe care l-a și însoțit în itinerariile sale internaționale. Făcînd portretul noului ministru, a doua zi după numirea sa, „Le Monde" sublinia că, destul de puțin cunoscut marelui public, Michel Jobert se bucură în cercurile politice și de presă de reputația unui om al cărui comportament de o extremă discreție se asociază cu o remarcabilă eficacitate, bazată pe o bună cunoaștere a problemelor și a oamenilor, pe „darul de a sintetiza" și „simțul deciziilor".

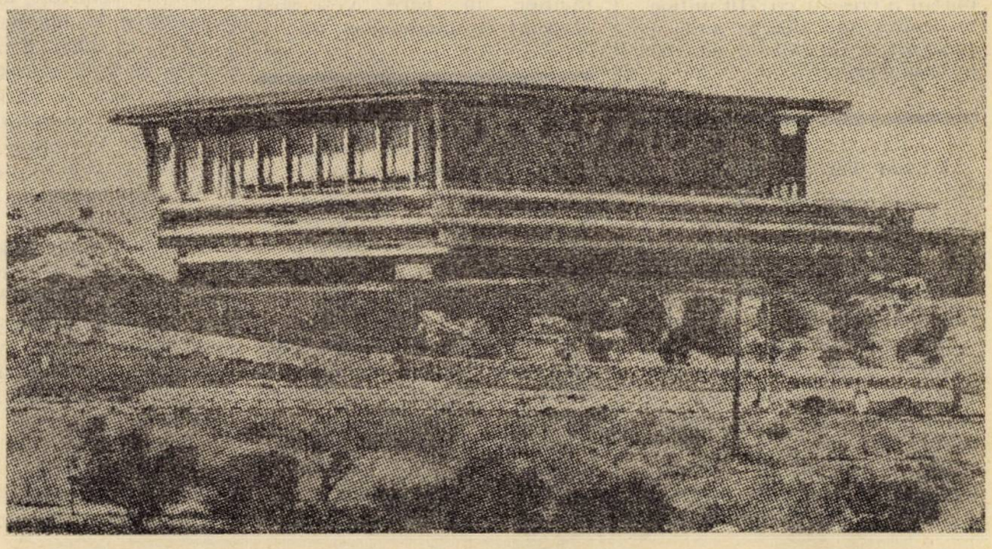

Ierusalim. Parlamentul. „O alegere între tendințe și promisiuni foarte variate..."

POSTA REDACȚIEI

Comerțul R.F.G.

Grigore Dumitrescu, Pitești. Ultimul raport al Ministerului federal al economiei informează că, în perioada octombrie 1972 — ianuarie 1973, s-a constatat o creștere a exportului și importului ; se remarcă, totuși, că, în medie, comparativ cu evoluția din ultimii ani, în acest răstimp s-a constatat un ușor regres (5 la sută, față de 6,5 la sută). Comparativ cu anul precedent, exportul a crescut, în decembrie-ianuarie, cu 21 la sută, iar importul cu 16 la sută. Soldul activ al balanței comerciale a atins 4,5 miliarde mărci față de 2,9 miliarde mărci, în anul precedent. Ținînd cont de deficitul balanței prestărilor de servicii (600 milioane mărci) și de soldul transferurilor (1,9 miliarde mărci) a reieșit, conform unor cifre provizorii, un surplus al balanței comerciale de aproape 2 miliarde mărci. Anul trecut, acest surplus a fost de 825 milioane mărci.

În ce privește comerțul exterior, în domeniul agrar se observă creșteri neomogene ale importurilor și exporturilor. Astfel, exporturile au crescut cu 843 milioane mărci sau cu 16,5 la sută, atingînd 5 941 milioane mărci, iar importurile au crescut cu 2 121 milioane mărci, sau cu 9,3 la sută atingînd 24 958 milioane.

Totalul exportului R.F.G. a crescut, în 1972, cu 9,6 la sută, iar totalul importului cu 7,2 la sută. De asemenea, s-a majorat aportul comerțului agrar la totalul comerțului exterior (în ceea ce privește importurile de la 19,0 la sută la 19,4 la sută, iar la exporturi de la 3,7 la sută la 4,0 la sută). Față de anul precedent, importul produselor agrare din țările C.E.E. a crescut, în 1972, cu 1 692 milioane mărci, sau cu 15,8 la sută, atingînd 2 432 milioane mărci, în timp ce exportul a crescut cu 710 milioane mărci, sau 25,2 la sută, ajungînd la un volum de 3 526 milioane mărci.

Adrian Turcu, Craiova. 1. Normele anti-poluare fixate de legea privind purificarea aerului **(Clean Air Act)** prin care se prevede reducerea cu 95 la sută, față de 1968, a concentrării de oxid de carbon și hidrocarburi în gazele de eșapament, a fost votată în Statele Unite în 1970 și urma să intre în vigoare în toamna anului 1974. Recent, Administrația americană a hotărît, așa cum a anunțat directorul Agenției federale pentru protejarea mediului înconjurător, William Rackelshaus, să amîne cu un an intrarea în vigoare a noii legi. Amînarea se bazează pe argumentele constructorilor de automobile, care susțin că, deși automobilele experimentale se încadrează în noile norme, producția lor de masă ar ridica, pentru moment, dificultăți de nedepășit.

2. Despre compoziția noului guvern francez am scris în cadrul acestei rubrici, în nr. 17 Iată și lista secretarilor de stat ai Franței, numiți ulterior : secretari pe lîngă primul ministru — Paul Dijoud (republican independent), Pierre Mazeaud (U.D.R.) ; afaceri externe — Jean de Lipkowski (U.D.R.), Paul Deniau (neparlamentar) ; interne — Pierre Vertabier (U.D.R.) ; forțe armate — Aymar Achille-Fould (U.C.) ; economie și finanțe — Jean-Philippe Lecat (U.D.R.) ; educație națională — Jacques Limouzy (U.D.R.) ; Susanne Ploux (U.D.R.) ; amenajarea teritoriului — Christian Bonnet (independent); Aimé Paquet (independent) ; dezvoltarea industrială și științifică — Henri Torre (U.D.R.) ; relații cu parlamentul — Olivier Stirn (U.D.R.) ; muncă, populație — Christian Poncelet (U.D.R.); sănătate publică și securitate socială — Marie-Madeleine Dienesch (U.D.R.) ; transporturi — Pierre Billecocq (U.D.R.). Marie-Madeleine Dienesch, Jean-Philippe Lecat, Pierre Billecocq, Christian Bonnet și Christian Poncelet au fost secretari de stat și în fostul guvern Messmer.

Dumitru Corbu, Brașov. În nr. 7 a.c. al revistei, în cadrul acestei rubrici, am publicat un răspuns despre relațiile diplomatice ale României, în care veți găsi răspuns la întrebarea dv.

H. Iliescu, București. 1. După cum se știe, între **Iugoslavia și Piața comună** există un acord comercial. Actualmente, se duc negocieri între reprezentanții celor două părți pentru încheierea unui nou acord comercial nepreferențial pe termen de cinci ani.

2. Partidul Poporului din Okinawa care a hotărît să adere la Partidul Comunist din Japonia, a fost înființat în vara anului 1947, în timpul ocupației americane și este cel mai vechi dintre cele trei partide progresiste din insulă.

Generalul Grivas

Al. Săndulescu, Giurgiu. Aproape nu există comentariu despre Cipru, în ultimii doi ani cel puțin, în care, asociat tulburărilor din insula cipriotă să nu apară numele generalului Grivas. În special, în ultimele luni, acțiunile antiguvernamentale, raidurile contra comisariatelor de poliție, atentatele cu bombe, devastarea sediilor unor organizații democratice — toate acțiuni atribuite partizanilor lui Grivas — s-au intensificat. Cine este însă Grivas ? Născut în Cipru, în urmă cu 75 de ani, generalul Grivas, grec de origine, reprezintă o personalitate contradictorie, cu o activitate foarte bogată dar inegală, în care perioadele pozitive au alternat și au fost contracarate de altele, negative. Astfel, în perioada ocupării Greciei de către Wehrmacht și fasciștii italieni, Grivas a condus batalioanele forțelor de securitate formate în Peloponez în vederea zdrobirii rezistenței grecești. Anii '50 însă îl găsesc în fruntea organizației naționale a combatanților ciprioți (E.O.K.A.) care a condus între 1955—59 lupta patrioților din Cipru împotriva dominației britanice. Deviza E.O.K.A. — Enosis (unirea cu Grecia) constituia la ora aceea, un obiectiv progresist, apărînd ca o alternativă la ocupația colonialistă britanică. Cu prilejul plebiscitului din ianuarie 1950, cipriotii greci s-au pronunțat pentru atașarea la Grecia. Consultarea populară a fost organizată și condusă de tînărul episcop de Kition, Makarios. Guvernul englez n-a recunoscut rezultatele plebiscitului. Dar lupta patrioților cipriotii, greci și turci conduce la independența statului, în 1960. Evoluția de acum înainte a statului cipriot se va baza pe ideile independenței, suveranității și integrității teritoriale. Partizanii E.O.K.A. vor continua însă să militeze pentru Enosis. În iarna anului 1964 au loc incidentele sîngeroase dintre cipriotii greci și turci, incidente de care E.O.K.A. și fostul comandant, ajuns acum șeful gărzii naționale, nu sînt deloc străini. Conflictul ia proporții, amenințînd cu un război între Grecia și Turcia. Dezordinea internă, soldată cu sute de victime omenești, compromite E.O.K.A. și scopurile sale în ochii cipriotilor. Dovada : alegerile prezidențiale din februarie 1968, în care partizanul „Enosisului imediat" Takis Evdokas suferă o înfrîngere zdrobitoare, în vreme ce arhiepiscopul Makarios și politica sa de independență a Ciprului întrunește 95,5 la sută din voturi. Generalul Grivas este expulzat din insulă și ani de-a rîndul va sta într-o reședință supravegheată la periferia Atenei, la Chalandri. În august 1971, el dispare brusc de la domiciliul atenian și, peste cîteva zile, partizanii săi din Cipru anunță sosirea sa în insulă și începutul activității clandestine. Ziare din Nicosia, adepte ale ideilor generalului, pornesc o virulentă campanie contra președintelui Makarios. Au loc cîteva demonstrații în favoarea Enosisului pentru că, deși — arăta un corespondent al agenției Reuter — „numeroși membri ai organizației E.O.K.A. susțin în prezent politica arhiepiscopului Makarios", oamenii lui Grivas au izbutit să atragă „o parte din tînăra generație". Ia naștere o organizație secretă — „Yera Taxiarhia" (Brigada sfîntă) — condusă de „Tsimiskis", pseudonim al generalului, care organizează detașamente de comando în regiuni muntoase și în orașele Famagusta și Limassol. În curînd este anunțată dispariția unei importante cantități de material de la baza militară britanică de la Akrotiri. Acțiunile adepților lui Grivas deteriorează situația în insulă. Președintele Makarios îl invită să renunțe la clandestinitate și să poarte discuții deschise cu guvernul, dar Grivas nu-și părăsește ilegalitatea preferînd acțiunile de forță. Referindu-se la poziția generalului Grivas, într-un recent interviu acordat ziarului englez „Daily Express", arhiepiscopul Makarios și-a manifestat considerația față de perioada în care Grivas a condus, ca un bun patriot, lupta pentru neatîrnarea țării, arătînd totodată că, astăzi, „concepția sa politică nu este solidă și el a participat la acte care merg împotriva intereselor țării". Organizarea de către generalul Grivas a unor grupuri armate — declara președintele Makarios, unui grup de ziariști, la 9 aprilie — a determinat, ca o contraacțiune, formarea unor grupuri armate de către unele grupări care sînt împotriva lui Grivas.

POSTA REDACTIEI

Mururoa

Radu Grigorescu, Reşiţa. Într-adevăr, problema experienţelor nucleare franceze de pe atolul Mururoa preocupă, de mai multă vreme, statele din zonă. Dînd o expresie juridică şi diplomatică deselor proteste ale populaţiei, acestea au înaintat guvernului francez o serie de note cerînd renunţarea la experienţe. Recent, ministrul australian al justiţiei Lionel Murphy şi vicepremierul Noii Zeelande, Hugh Watt, au început convorbiri la Paris pe această temă. Încă de pe vremea cînd erau în opoziţie, cei doi şefi de guvern, Gough Whitlam (Australia) şi Norman Kirk (Noua Zeelandă), s-au pronunţat, în repetate rînduri, împotriva experienţelor nucleare în zona Pacificului. Whitlam a adresat, imediat după venirea sa la putere, o notă guvernului francez în care cerea renunţarea la aceste teste nucleare, caracterizate de el ca „ilegale şi dăunătoare populaţiei australiene". Mai mult, el a anunţat că, dacă nu se vor lua măsuri concrete, guvernul australian ar intenţiona să se adreseze Curţii Internaţionale de Justiţie de la Haga şi ar merge chiar pînă la suspendarea relaţiilor diplomatice dintre cele două ţări. În ce-l priveşte pe Norman Kirk, acesta proiectează convocarea unei „Conferinţe pacifice" cu participarea mai multor state din regiune : Peru, Chile, Australia, Noua Zeelandă, Noua Guinee, Samoa, Fidji, Tonga; ca „măsură extraordinară", guvernul Noii Zeelande se arată înclinat să trimită, în scopul cercetării nocivităţii experienţelor, o fregată special amenajată. În acelaşi timp, o serie de experţi, între care şi australieni, admit că, pînă în prezent, experienţele nucleare franceze au fost efectuate cu un maximum de prudenţă în ce priveşte pericolul de contaminare radioactivă. Dacă radiaţiile radioactive sînt sub marja de securitate în general admisă, se precizează însă că persistenţa lor poate afecta o serie de organisme mai fragile (copii, bătrîni, bolnavi). S-a constatat, bunăoară în ultima vreme, o creştere a cantităţii de iod radioactiv în lapte.

Adrian Chiriţă, Bucureşti. Vă sugerăm consultarea rubricii „Răspundem cititorilor" din nr. 15 a.c. în care am scris despre societatea mixtă româno-americană.

Emil Beca, Cluj. 1. Despre scrutinul din Argentina, în urma căruia Hector Campora a fost ales preşedinte al ţării, am scris în nr 12, 13. Amănunte biografice despre viitorul preşedinte (se va instala în luna mai) au fost publicate în cadrul rubricii „Profil" din nr. 16.

2. Vom avea în vedere propunerile dv. privind publicarea unei hărţi a Vietnamului de Sud. Vă sugerăm şi consultarea articolului publicat în nr. 15.

Viorel Cruceanu, Podu-Turcului, jud. Bacău. Am răspuns întrebării dv. în cadrul acestei rubrici din nr. 17.

Strîmtoarea Malacca şi istmul Kra

Mihai Ungureanu, Bucureşti. Interesul pe care-l manifestă Japonia pentru problemele circulaţiei prin strîmtoarea Malacca este explicabil prin faptul că aceasta reprezintă artera vitală care furnizează energie economiei nipone. Există numeroase statistici şi documente care dovedesc că dacă această cale maritimă de aprovizionare ar fi tăiată, industriile japoneze ar fi afectate vital. Potrivit unor aprecieri ale Asociaţiei japoneze a societăţilor petroliere, 95 la sută din importurile japoneze de petrol în 1968 au trecut prin strîmtoarea Malacca ; o anchetă efectuată în 1969 de guvernul din Singapore a stabilit că 44 la sută din navele de peste 30 000 tone, care au trecut timp de o lună (noiembrie) prin strîmtoare, erau japoneze, iar dacă se avea în vedere numai navele de peste 100 000 tone, majoritatea erau sub pavilion nipon. Strîmtoarea Malacca — cea mai lungă strîmtoare din lume — leagă Marea Birmaniei de Marea Chinei orientale, fiind principala cale de comunicaţie între Asia, Africa şi Orientul Mijlociu. Caracteristicile strîmtorii : curent destul de rapid, adîncime redusă, mulţime de insulţe de nisip şi recife. Navigaţia este, prin urmare, periculoasă, cu atît mai mult cu cît, în ultima vreme, numărul vaselor care trec pe aici a sporit considerabil. O evitare a strîmtorii ar însemna un ocol prin strîmtoarea Lombok, ceea ce echivalează, pentru un petrolier uriaş de 200 000 tone, trei zile de navigaţie în plus şi 10 milioane yeni cheltuieli suplimentare. Calculate pe întreg anul şi în condiţiile traficului intens, aceste pierderi s-ar ridica la zeci şi chiar sute de miliarde de yeni pentru economia japoneză. Datorită acestor consideraţii şi accidentelor produse, (în 1967 petrolierul „Tokio-maru" de 150 000 tone a naufragiat în strîmtoare) cercurile nipone se pronunţă pentru amenajarea strîmtorii. Se ştie că un petrolier uriaş de 200 000 tone, încărcat, are nevoie de o adîncime de 23 metri pentru securitate ; or, studiile din strîmtoare au arătat că, în aproximativ 20 de locuri, nu se atinge această adîncime. În primăvara anului 1969 au fost lansate proiectele de amenajare hidrografică a strîmtorii Malacca, în iulie 1970 semnîndu-se între Japonia şi cele trei state riverane (Malayezia, Singapore, Indonezia) un acord pentru un sondaj hidrografic în adîncime. Concomitent, a început şi s-a dezvoltat o controversă legată de statutul apelor strîmtorii, Malayezia şi Indonezia considerînd că această cale de comunicaţie s-ar afla situată în limitele apelor lor teritoriale. În martie 1972, ministrul de externe indonezian declara că cele două state au ferma intenţie de a schimba statutul strîmtorii. În acest caz ele şi-ar putea rezerva dreptul de a interzice circulaţia ori de a cere o taxă de trecere. În faţa acestor presiuni, ideea unui canal sau a unei conducte prin istmul Kra a prins repede teren. După cum se vede din imaginea alăturată, experţii japonezi au stabilit mai multe trasee ale unei posibile conducte prin istmul Kra din Tailanda. Există preferinţa pentru soluţia Trang-Phattalung care, în ciuda unei lungimi mai mari (175 km) faţă de cel mai scurt traseu (152 km) pare cea mai realizabilă, deoarece traversează o regiune plată. În cazul în care proiectul ar fi realizat s-ar reduce cu aproximativ 1 000 de mile marine (1 853 km) traseul maritim al petrolului plecat din Golful Persic către Japonia. Actualele căi de circulaţie prin strîmtoarea Malacca au 12 240 km şi respectiv 14 092 km, în timp ce, prin conducta din istmul Kra, drumul s-ar scurta la 10 346 km. Vom reveni cu alte amănunte. Cele două hărţi reproduse din „Problèmes politiques et sociaux", reprezintă căile actuale de circulaţie prin strîmtoarea Malacca şi proiectele de conductă prin istmul Kra.

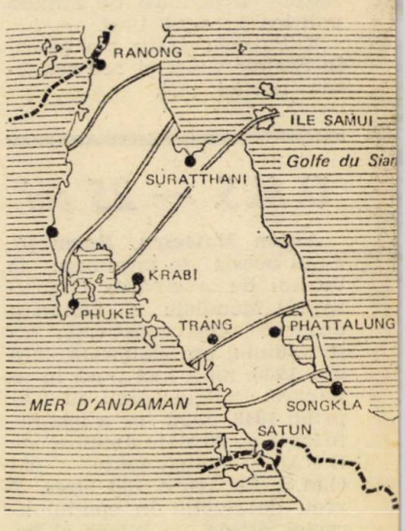

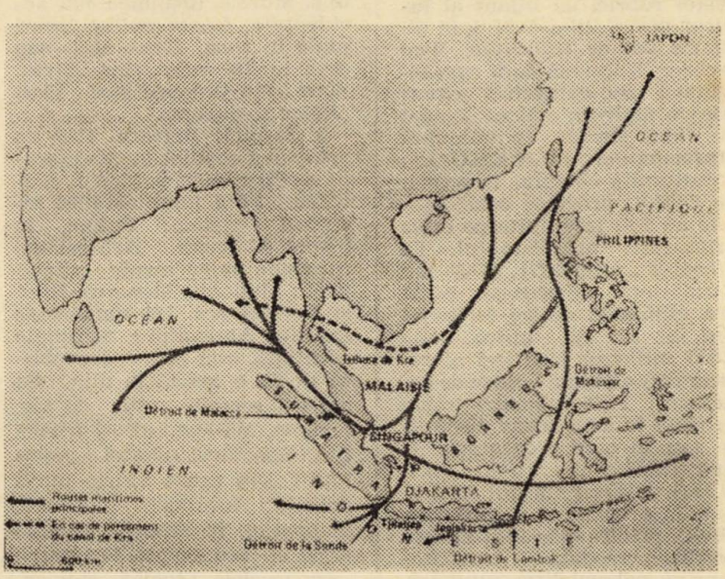

POSTA REDACȚIEI

Interpol

Corneliu Cehan, Iași. 1. În luna aprilie 1914 a avut loc la Monaco primul Congres internațional al poliției criminale. Cu prilejul celui de-al doilea Congres internațional al poliției criminale, desfășurat la Viena în 1923, s-a hotărît crearea Comisiei Internaționale de Poliție Criminală, cu sediul în capitala austriacă (C.I.P.C.). După al doilea război mondial, un congres care și-a ținut lucrările la Bruxelles, în iunie 1946, a hotărît reconstituirea C.I.P.C. În anul 1956 cuvîntul „comisie" a fost înlocuit cu „organizație" — Organizația Internațională de Poliție Criminală (O.I.P.C. — Interpol). Astăzi, organizația are peste o sută de membri, e condusă de un președinte și doi vicepreședinți, iar organul suprem (care este Adunarea generală) se reunește anual. Pentru amănunte legate de activitatea organizației vă sugerăm consultarea volumului „Interpolul în acțiune" semnat de Ion Aszody și publicat de Editura politică în anul 1968.

2. Patricia Nixon s-a născut în Statele Unite și are cetățenia acestei țări.

O.M.S. — 25 ani

Anton Mateescu, București. Anul acesta se împlinesc 25 de ani de la crearea Organizației Mondiale a Sănătății deoarece, deși constituția organismului era elaborată, încă din 1946, nu a fost pusă în aplicare decît începînd cu 7 aprilie 1948, după ce a fost ratificată de 26 state membre ale O.N.U. Actualmente, din O.M.S. fac parte 136 state. E greu de stabilit în spațiul acestei rubrici un bilanț al tuturor activităților O.M.S. în cei 25 de ani de activitate. Vom încerca, totuși, să dăm curs solicitării dv. extrăgînd cîteva pasaje dintr-un articol semnat de John Martin în buletinul „Information U.N.E.S.C.O." : „Mulțumită elanului imprimat de O.M.S., progrese considerabile au fost înfăptuite pe calea înlăturării paludismului. La sfîrșitul anului 1971, 37 de țări anunțaseră că această boală era eliminată de pe teritoriul lor, iar din cei aproximativ 1 625 milioane locuitori ai regiunilor, altădată atinse de paludism, 1 346 milioane trăiau în zona în care boala dispăruse sau în care programele de înlăturare a ei erau în curs. O.M.S. a jucat un rol important în prepararea a două vaccinuri printre cele mai eficace produse vreodată — unul împotriva poliomielitei, altul împotriva rugeolei. O.M.S. urmărește evoluția bolilor care cad sub incidența Regulamentului sanitar internațional (variolă, holeră, ciumă, febră galbenă). Mulțumită unei rețele de laboratoare, urmărește evoluția epidemiilor de gripă și asigură supravegherea altor boli cum sînt turbarea, meningita cerebro-spinală, febra hemoragică. Organizația a încurajat crearea de școli de formare a personalului sanitar, a atribuit peste 42 000 burse de studiu lucrătorilor sanitari, a furnizat un sprijin permanent serviciilor de infirmieri. Cercetarea e un element esențial al activității O.M.S. Lucrările în acest domeniu sînt executate în mare parte prin intermediul rețelei a 200 centre de referință pe care organizația le-a creat în întreaga lume, cu concursul instituțiilor și laboratoarelor naționale. În 1971 erau în curs 950 de proiecte de cercetare colectivă. Printre rezultatele de pînă acum se pot cita : o mai bună cunoaștere a ateroscleroze, anumite cauze ale cancerului. O.M.S. a participat cu succes la numeroase programe de mare anvergură privind aprovizionarea cu apă și evacuarea deșeurilor". Evident, nu toate acțiunile organizației au fost încununate cu succes, din motive multiple, despre care vom scrie cu un alt prilej.

E. Victor, Craiova. În legătură cu articolul la care vă referiți, credem că este cît se poate de explicit. Vă răspundem mai jos la cele două întrebări pe care ni le-ați pus :

1. Levante este o regiune din Spania orientală corespunzînd zonei de coastă și cuprinzînd patru provincii : Castellon de la Plana, Valencia, Alicante și Murcia. Regiunea este accidentată, foarte puține locuri plate în zona litoralului sau de-a lungul culoarelor aluvionare ale principalelor rîuri (Júcar și Segura).

2. Insulele Baleare sînt un arhipelag spaniol în Mediterana occidentală formînd o provincie: 5 014 kmp., 443 000 locuitori. Capitala: Palma, în insula Mallorca. Arhipelagul cuprinde patru insule principale : Mallorca, Menorca, Ibiza și Formentera, și numeroase insulițe. Agricultura, activitate esențială, este inegal dezvoltată de la o insulă la alta. Se cultivă cereale, viță de vie, legume, măsline, arbori fructiferi. Specificul acestei populații ? Din cauza foarte marii densități, locuitorii emigrează, în special, în Franța. George Sand spunea despre Mallorca : „are verdele Elveției, sub cerul Calabriei, cu solemnitatea și tăcerea Orientului".

Ion Mustață, Deva. Vă mulțumim pentru aprecieri. Vă sugerăm să adresați întrebările dv. revistelor „Viața economică" și „Probleme economice".

Ștefan Nicolae Leu, Motru, jud. Gorj. Vă mulțumim pentru scrisoare. Așteptăm întrebări și sugestii.

„Piața comună a Africii de vest"

D. Sima, București. 1. Printr-un tratat încheiat la Bamako, în iunie 1972, se înființa „Piața comună" vest-africană, iar la o recentă întrunire de la Abidjan, prin semnarea sa de către șase șefi de state, tratatul a fost oficializat. Potrivit stipulațiilor tratatului, Piața comună a Africii de vest își va începe activitatea la 1 ianuarie 1974 și va cuprinde Coasta de Fildeș, Mali, Niger, Mauritania, Volta Superioară și Senegal. Dahomey participă cu titlu de observator. Primul președinte al organismului va fi Diori Hamani, președintele Nigerului.

2. Iată marile **„premiere" ale transplantului** despre care ne întrebați : **1956** (S.U.A.) — primul succes al unui transplant renal între doi gemeni ; **1959** (S.U.A.) — prima tentativă de grefă de rinichi (primitorul trăiește și astăzi); **1962** (S.U.A.) — prima grefă de rinichi de la un cadavru, cu supraviețuire de peste un an ; **1966** (S.U.A.) — prima grefă de pancreas (supraviețuire — 4 luni și jumătate); **1967** (Africa de Sud) — prima grefă cardiacă ; **1967** (S.U.A.) — prima grefă de ficat.

Nicolae Șt. Făulete, com. Costești, jud. Vîlcea. 1. Jean Moulin, patriotul francez, șef al Rezistenței, s-a născut la Béziers în 1899 și a murit în 1943. După intrarea naziștilor în Franța, Moulin a plecat la Londra, intrînd în contact cu conducători ai forțelor armate franceze din afara teritoriului. A fost apoi (1942) parașutat în zona sud, ca însărcinat al generalului de Gaulle și a început să organizeze Rezistența. A fost numit primul președinte al Consiliului național al Rezistenței care cuprinsese întreaga Franță. Prins în iunie 1943, Jean Moulin a fost torturat și ucis de naziști. Principalul călău este faimosul Klaus Altman, alias Barbie. Trupul său a fost înhumat la Pantheon în 1965.

2. Astronautul american **Alan L. Bean** s-a născut la 15 martie 1932 în Texas. A studiat la Universitatea din Texas și a intrat în marina militară americană. A fost selecționat pentru N.A.S.A în 1963 și pregătit ulterior pentru zboruri în Cosmos.

3. Vom avea în vedere propunerea dv. de a publica o hartă „la zi" a Cambodgiei.

Johanny Albert, Brașov. Am primit scrisoarea dv. Aveți întru totul dreptate.

Sorin Anastase, București. 1. În cadrul acestei rubrici (nr. 7 a.c.) am publicat o listă a statelor cu care România întreține relații diplomatice.

2. Revista noastră a scris pe larg în mai multe rînduri despre „afacerea Ben Barka". Vă sugerăm, între altele, consultarea articolului publicat în nr. 38 din 1972. De asemenea, vă sugerăm consultarea volumului „Dosare ale violenței" de Ion Manea, publicat, anul trecut, de Editura politică.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 18.52.63 și 18.53.55. Telex 197. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate: prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. — 2001.

C.P.C.S.

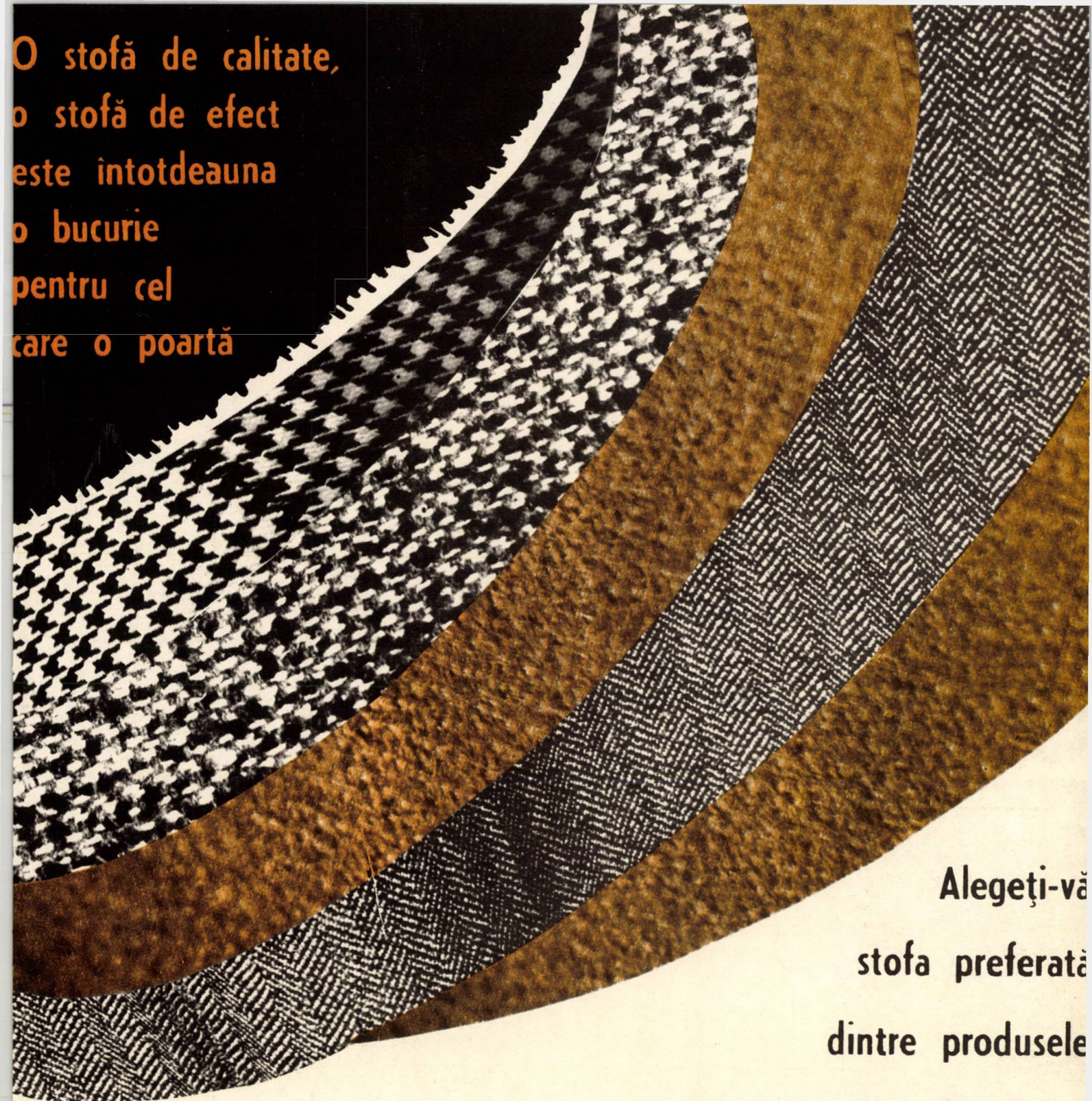

O stofă de calitate,
o stofă de efect
este întotdeauna
o bucurie
pentru cel
care o poartă

Alegeţi-vă
stofa preferată
dintre produsele
Fabricii de postav
PROLETARUL

Vă informăm de asemenea că secția de covoare
plușate a fabricii PROLETARUL vă pune la
dispoziție un bogat sortiment de covoare plușate,
în culori, desene și dimensiuni variate

FABRICA DE POSTAV PROLETARUL BACĂU — Bd. Unirii nr. 30

NUMAI PÎNĂ LA 20 MAI — TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ!

La dispoziția dv. un larg sortiment de articole de sezon:

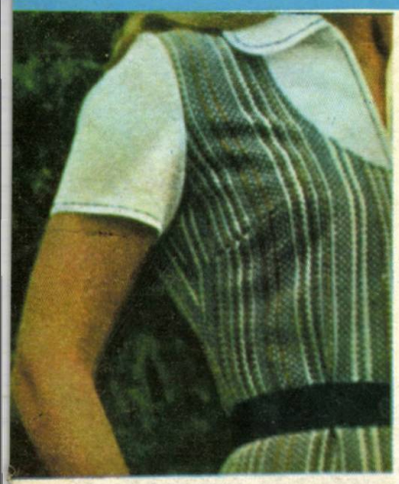

pardesie și scurte din stofă, raglane și sacouri din stofă,

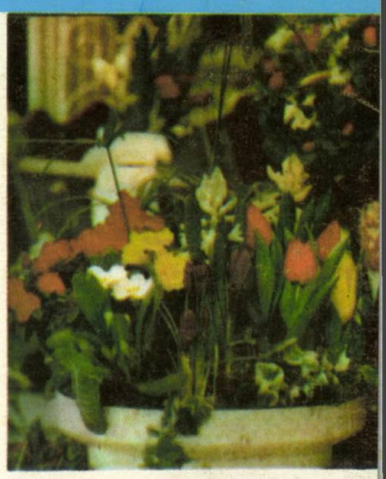

pantaloni, taioare, compleuri, jachete, rochii,

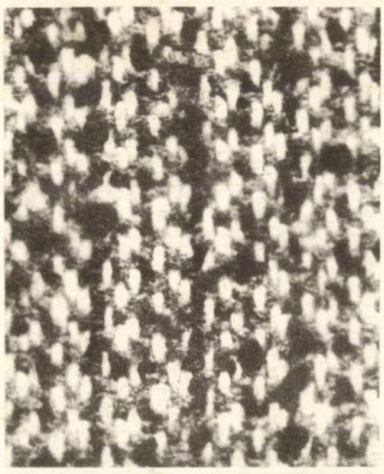

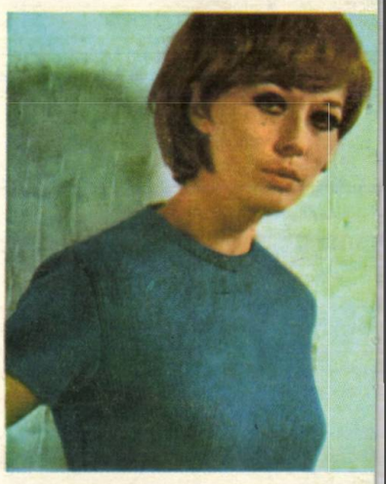

tricotaje din p.n.a. și lînă,

ciorapi supraelastici, ciorapi din bumbac ș. a.

aceste mărfuri le puteți cumpăra cu o reducere de pînă la 25%

Lei 2

Nr. 20 10 mai 1973

LUMEA

CABINETUL DE ... SIBIU

1848 – CXXV – 1973

Interviu în exclusivitate cu NORODOM SIANUK

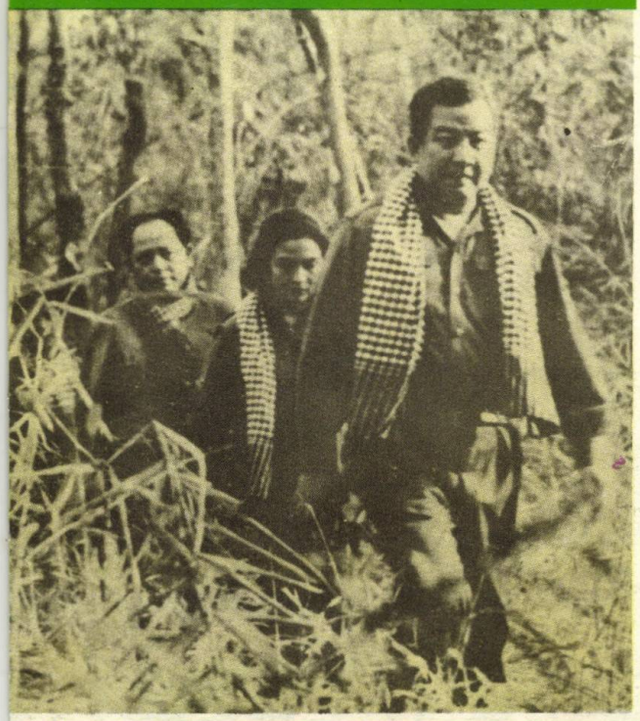

actualitatea săptămînii

ROMA • HELSINKI
GENEVA • MOSCOVA
BELGRAD • BEIRUT

SKYLAB

28 de zile în spațiu

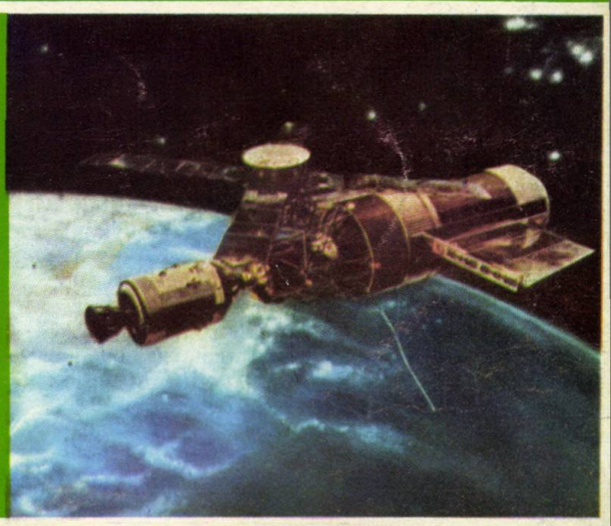

În toate unitățile vizitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost primit cu un profund entuziasm, dragoste și căldură

La Fabrica de hîrtie „Letea“

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN JUDEȚUL BACĂU

În programul de lucru al secretarului general al partidului au fost cuprinse unități de producție industrială și agricolă, șantiere, centre urbane, de odihnă și îngrijire a sănătății.

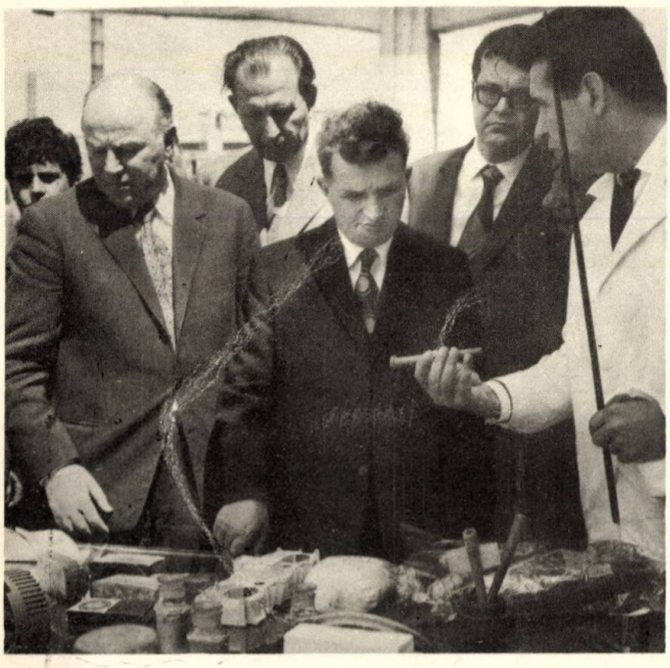

În timpul vizitei la Combinatul petrochimic din Borzești

La Întreprinderea zootehnică de stat din comuna „Nicolae Bălcescu“

CABINETUL DE PARTID SIBIU

LUMEA

20 (498)

10 mai 1973

ARTICOLE ȘI CORESPONDENȚE

1848 – CXXV – 1973. Angajament solemn. Ion Mărgineanu 2

Roma
– A apărut volumul al treilea „NICOLAE CEAUȘESCU – Scrieri alese". Radu Bogdan 4
– „Vizita președintelui Ceaușescu în Italia – un eveniment istoric". Rodica Dumitrescu 5

Dubla semnificație a lui 9 Mai. Dan Berindei 7

Vietnamul de Sud. Imperativul concilierii naționale. Liana Enescu 8

Beirut. Incidentele din Liban. Crăciun Ionescu 10

Precizări de poziții în dialogul interoccidental. Mihai Matei 12

Moscova. Întîlnirea de la Zavidovo. Laurențiu Duță 13

Helsinki. Runda finalizării dezbaterilor. Dumitru Tinu 14

La aniversarea Tratatului de la Varșovia. Ilie Olteanu 15

Geneva. Necesitatea unor măsuri concrete de dezarmare. Corneliu Vlad 18

Belgrad. Vizita lui Edward Gierek. Simion Morcovescu 20

O cronică a „războiului celor de acasă". Londra sub bombe. Mollie Panter-Downes 21

Oameni pe cer. Mircea Grigorescu 24

INTERVIUL NOSTRU

Norodom Sianuk, șeful statului cambodgian 9

REPORTAJ PE GLOB

Ritmurile Slovaciei. Constantin Prisăcaru 16

1000 + 1 22–23

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Nodon Sinmun, Die Welt, Le Monde, Neue Zürcher Zeitung, U. S. News and World Report, Jeune Afrique 26–29

PROFIL

Emilio O. Rabasa, ministrul afacerilor externe al Mexicului 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

IAȘI 1848—1973. În memoria evenimentelor de acum 125 de ani, zeci de mii de oameni au cinstit, într-o grandioasă adunare populară, eroicele fapte ale înaintașilor, cu bucuria de a avea, în mijlocul lor, pe conducătorul iubit al partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Despre sensul profund al istoricului moment — la pag. 2. În această săptămînă marcată de aniversarea unor acte memorabile, la pag. 7 — un articol despre dubla semnificație a zilei de 9 Mai — zi a independenței și a victoriei asupra fascismului.

ÎN ANTICIPAREA vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu în Italia : ministrul de externe al Italiei, Giuseppe Medici, declară trimisului nostru special : „Sîntem fericiți că președintele Nicolae Ceaușescu va veni în Italia..." (pag. 5) ; despre recent apărutul volum „Nicolae Ceaușescu — Scrieri alese", Milano, editura „Il Calendario del Popolo" — o corespondență la pag. 4.

DIN ACTUALITATEA internațională : mesajul președintelui Nixon despre „starea lumii" (80 000 de cuvinte) tratează, cu prioritate, despre preocupările S.U.A. în raporturile lor cu partenerii occidentali : un articol pe această temă — la pag. 12. Consultările multilaterale de la Helsinki au ajuns în etapa unor finalizări concrete (pag. 14). Despre gravele incidente dintre armata libaneză și forțele palestiniene — o corespondență din Beirut (pag. 10). Dialogul iugoslavo-polonez în lumina recentelor convorbiri Tito-Gierek (pag. 20). Complexa problematică a dezarmării : pe marginea lucrărilor Comitetului de la Geneva — o anchetă cu conducătorii unor delegații (pag. 18).

UN INTERVIU în exclusivitate cu șeful statului cambodgian, Norodom Sianuk (pag. 9)

„OAMENI PE CER" sau despre viitoarea expediție cosmică americană : la pag. 24 — despre cei trei astronauți care vor locui 28 de zile în spațiul extraterestru.

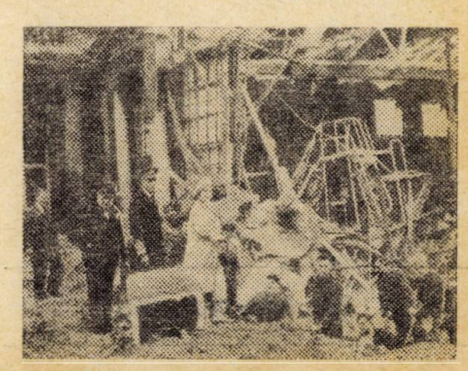

NOU SERIAL : „Londra sub bombe" — jurnalul pasionant al unei ziariste britanice, martoră a dramaticelor momente trăite de londonezi în timpul războiului (pag. 21).

Angajament solemn

1848 — CXXV — 1973

Istoria înseamnă fapte. Iar faptele înseamnă oameni. Un popor își făurește propria istorie, propriul viitor și se ridică pe soclul eternității, nu rîvnind la dreptul la viață și la bunăstarea altuia. Dintotdeauna, de cînd ne știm așezați pe vatra străbună, noi, românii, am muncit, am visat și, la nevoie, am luptat pentru a ne apăra ființa și glia, ne-am ridicat glasul pentru egalitatea între națiuni.

Acestor adevăruri fundamentale le-a dăruit putere de simbol aniversarea unui strălucit moment al istoriei poporului nostru : revoluția de la 1848, evenimentele petrecute în Moldova în acel an eroic. La Iași, acolo unde, în urmă cu 125 de ani, luptătorii pașoptiști așezau o piatră de hotar pe drumul cuceririi libertății naționale și sociale, al progresului și civilizației patriei, zeci de mii de oameni au cinstit într-o grandioasă adunare populară memoria înaintașilor, avînd bucuria de-a avea în mijlocul lor pe conducătorul iubit al partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Acolo, în Piața Unirii, unde ajungeau ca un ecou bătăile orologiului cu primele acorduri ale Horei Unirii, la ceasurile amiezii însoritei zile de primăvară, s-au auzit, simbolic vorbind, bătăile inimilor întregii țări, unită în cuget și-n simțiri.

Ca pretutindeni pe pămîntul României, unde oamenii s-au obișnuit să-l vadă pe tovarășul Ceaușescu și la bine și la greu, să-l întîmpine nu numai pe bărbatul de stat de care este legat destinul țării dar și pe tovarășul și prietenul cel mai apropiat, și aici, la Iași, am văzut scene emoționante, emanînd căldură și dragoste. Pionieri care și-au desprins de la gît propriile cravate pentru a le dărui secretarului general, fete, cu obraji de trandafiri, oferind trandafirii Moldovei, vîrstnici călîți la focul aspru al vieții salutînd cu demnitatea moșnenilor lui Ștefan, dar și cu gestul atît de uman și de firesc : strîngerea de mînă.

Printr-o fericită coincidență, solemnitatea de la Iași a căpătat, cum rar se întîmplă în viața unui popor, o triplă semnificație : aniversarea luptelor revoluționare de la 1848 a precedat sărbătorirea creării, în urmă cu 80 de ani, a partidului revoluționar al proletariatului, care a ridicat și mai sus steagul luptelor pentru libertate națională și socială, și a fost prologul unui eveniment memorabil din istoria patriei : aniversarea a 52 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român. Atunci, în mai 1921, ștafeta înaintașilor a fost preluată de comuniști, străluciți organizatori și conducători ai maselor de oameni ai muncii în bătălia pentru înfăptuirea revoluției socialiste și edificarea cu succes a orînduirii noi pe pămîntul României. Tot ce au visat pașoptiștii, tot ce au gîndit și au înscris ca obiectiv de luptă socialiștii români în urmă cu opt decenii, a desăvîrșit arhitectul înțelept al României socialiste de astăzi. „Vigoarea și tinerețea partidului — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — sînt la fel ca ale anotimpului în care s-a născut. El este veșnic tînăr și devine an de an tot mai viguros, deoarece își trage seva dătătoare de viață din legăturile

Ion Mărgineanu

„Să facem totul pentru ca urmașii noștri și urmașii urmașilor noștri să poată spune că în momentele hotărîtoare pentru destinul României am făcut ceva pentru dezvoltarea și înflorirea țării, ne-am făcut datoria. Să ne luăm angajamentul de a ne face datoria față de partid, față de socialism, față de popor".

NICOLAE CEAUȘESCU

indestructibile cu poporul, cu glia strămoșească, din concepția despre lume și viață a clasei muncitoare – materialismul dialectic și istoric".

Pe firmamentul națiunilor lumii, strălucește steaua purpurie de pe tricolorul românesc. Poporul nostru, liber și stăpin pe destinele sale, împlinește cu eroism și abnegație programul măreț elaborat de Congresul al X-lea și de Conferința Națională pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Națiunea este însuflețită de mobilizatorul, patrioticul țel : înfăptuirea cincinalului înainte de termen. Mărturie stau realizările pe primele patru luni ale acestui an, obținîndu-se o producție suplimentară de peste un miliard de lei. De la tribuna adunării populare din Iași, secretarul general a adresat călduroase felicitări tuturor oamenilor muncii din patria noastră, îndemnurile sale dinamizînd energiile și forțele creatoare ale poporului. Iar chemarea sa înflăcărată, purtînd amprenta puternicei sale personalități, a patriotismului său ardent, reprezintă în fapt angajamentul solemn al tuturor fiilor neamului românesc : „Să facem totul pentru ca urmașii noștri și urmașii urmașilor noștri să poată spune că în momentele hotărîtoare pentru destinul României am făcut ceva pentru dezvoltarea și înflorirea țării, ne-am făcut datoria. Să ne luăm angajamentul de a ne face datoria față de partid, față de socialism, față de popor".

Prestigiul unei națiuni este clădit pe fundamentul trainic al înfloririi sale multilaterale, pe năzuința sa de pace și colaborare cu toate celelalte națiuni, pe spiritul de dreptate și echitate de care este animată în raporturile internaționale.

România socialistă se bucură de respect și stimă pentru că, prin realizările sale în construcția nouii orînduiri, demonstrează în chip convingător nu numai superioritatea socialismului, dar contribuie în mod direct la sporirea influenței ideilor și prestigiului acestuia pe plan mondial. În același timp, prin politica externă promovată de partid și guvern se manifestă plenar ca un detașament activ al marelui front antiimperialist, al luptei generale pentru libertate și progres.

Ca de fiecare dată cînd se adresează țării, tovarășul Ceaușescu aduce sub conul de lumină al actualității și poziția constructivă, principială a României în problemele vitale ale vieții internaționale. Cuvîntarea rostită la Iași demonstrează o dată în plus contribuția esențială a conducătorului partidului și statului nostru la promovarea politicii noastre externe. Și dacă România este cunoscută astăzi în lume, dacă istoria contemporană a diplomației situează la loc de cinste inițiativele românești privind așezarea raporturilor între state pe principiile respectului independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajul reciproc, principii cu aplicabilitate pentru toți și față de toți, meritul revine, în primul rînd, conducerii partidului și statului nostru, personal tovarășului Ceaușescu, patriot și internaționalist, devotat cauzei socialismului, păcii și colaborării internaționale.

În fapt, politica noastră externă are continuitate și tradiție, nu este supusă jocului conjunctural. Și este pe deplin firesc să fie așa, pentru că ea este legată organic de interesele fundamentale, de aspirațiile de bunăstare și progres ale poporului, de dorința sa ardentă de a contribui la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte.

„Românii vor suveranitatea deplină – spunea luptătorul pașoptist Gheorghe Barit –, vor pacea cu toți vecinii, vor libertate și fraternitate înlăuntru și în afară, și ei nu se vor odihni pînă nu le vor cîștiga".

Aceleași idei generoase și nobile găsim exprimate, la condițiile lumii contemporane, ridicate la rang de principii cu vocație universală, în cuvîntarea tovarășului Ceaușescu, la Iași. Evident, ele au greutatea și ecoul pe care le conferă poziția de astăzi, pe plan internațional, a României. „Mai mult ca oricînd, considerăm că asigurarea unor relații noi în lume impune fiecărui stat, fie el mare sau mic, să ia parte activă la soluționarea tuturor problemelor internaționale. Avem ferma convingere că marile probleme ale organizării relațiilor de mîine, ale creării unei lumi mai bune și mai drepte, nu se pot soluționa decît cu participarea fiecărui popor. De aceea, vom participa activ la lupta pentru triumful acestor năzuințe".

Regăsim în cuvintele conducătorului partidului și statului spiritul solidarității militante, de care este animat poporul român, cu toate țările socialiste, cu partidele comuniste și muncitorești, mișcările de eliberare națională, cu partidele socialiste și social-democrate, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate forțele progresiste de pretutindeni.

Și pentru că trăim în Europa, pentru că privim cu răspundere prezentul și viitorul continentului, legate indisolubil de colaborarea și pacea pe plan mondial, ne-am exprimat încă o dată, prin glasul celui mai autorizat exponent al poporului, poziția referitoare la pregătirea conferinței consacrate securității europene.

Optimismul nostru se bazează pe rezultatele obținute pînă acum, pe convingerea că rațiunea va triumfa și că, încă în vara acestui an, vor putea începe lucrările conferinței.

În ceea ce o privește, România își va aduce, ca și pînă acum, contribuția activă la pregătirea și ținerea ei în cele mai bune condițiuni.

De la Iași, chemarea secretarului general de a ne consacra toate forțele pentru a duce mai departe făclia progresului și civilizației a străbătut întreaga țară, devenind cauza națiunii, angajamentul solemn al poporului.

A apărut volumul al treilea — „NICOLAE CEAUȘESCU — Scrieri alese"

Editura „Il Calendario del Popolo" din Milano a scos de sub tipar, în aceste zile, un nou volum, intitulat: „Nicolae Ceaușescu — Scrieri alese". Prezentat într-o formă grafică remarcabilă și bogat ilustrat cu fotografii, acest nou volum, care se adaugă celor apărute în 1971 și 1972, cuprinde, pe parcursul a peste 400 de pagini, o serie de importante cuvîntări și articole ale secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, publicate în cursul anului 1972. Apariția sa constituie, fără îndoială, un eveniment deosebit, care răspunde interesului larg al publicului cititor din Italia de a se informa direct de la sursă despre realizările și preocupările poporului român angajat în dezvoltarea societății noi, socialiste, despre intensa și bogata activitate internațională desfășurată de România.

Massimo Massara, redactor-șef al editurii „Il Calendario del Popolo", și profesorul Carlo Salinari, de la Universitatea din Roma, semnatarul prefeței volumului, au împărtășit colaboratorului nostru RADU BOGDAN, pentru revista „LUMEA", opinia lor cu privire la semnificațiile apariției noului volum.

„Continuînd o acțiune începută în urmă cu doi ani, din dorința de a prezenta realitatea românească prin glasul celui mai autorizat reprezentant al partidului și statului român, secretarul general al P.C.R. și președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, noul volum ieșit de sub tipar în aceste zile conține o amplă culegere din cuvîntările și articolele conducătorului român publicate în 1972, *ne-a declarat MASSIMO MASSARA*. Este vorba de un an deosebit de dens în inițiative și activități — fapt reprezentativ, de altfel, pentru viața economică, politică și socială a României, un an în care, atît pe plan intern cît și pe plan internațional, personalitatea președintelui Ceaușescu s-a făcut în permanență simțită.

Volumul este împărțit în 17 capitole tematice, printre care pot fi menționate: partidul, statul, societatea, dezvoltarea democrației și garantarea legalității socialiste, dezvoltarea economiei naționale a României și perfecționarea organizării economice, cultura și creația artistică, organizarea și dezvoltarea cercetării științifice, raportul de forțe în viața internațională, relațiile României cu celelalte țări socialiste, coexistența pașnică și normele de conviețuire între state, România și țările lumii a treia, România și problemele Europei, pentru o politică de pace și dezarmare, P.C.R. și mișcarea comunistă și muncitorească internațională, perspective. Am enumerat principalele capitole ale volumului pentru a ilustra varietatea și multitudinea problemelor abordate de președintele Nicolae Ceaușescu în scrierile sale, din care pot fi desprinse liniile fundamentale ale politicii partidului și statului român și anume: dezvoltarea economică, socială și culturală a României, ca o condiție esențială pentru înaintarea pe calea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, precum și o dinamică activitate externă care, pe diverse planuri, contribuie la stimularea procesului de destindere internațională și dezvoltare a colaborării între toate țările, indiferent de regimul lor social-politic.

Mi se pare deosebit de important faptul că președintele Nicolae Ceaușescu insistă cu vigoare în scrierile sale asupra necesității ca România să-și dezvolte economia într-un ritm care să o apropie, din ce în ce mai mult, de țările dezvoltate ale lumii, că, privind spre viitor, analizînd problemele de perspectivă, ei nu pierde din vedere problemele cele mai actuale ale momentului. Într-o lume în rapidă transformare un conducător este necesar să fie în măsură de a rezolva rapid multiplele probleme cotidiene, să se preocupe, în același timp, de asigurarea bazelor dezvoltării viitoare, de perspectivă, lucru pe care președintele Ceaușescu îl rezolvă în chip magistral. În acest sens, elaborarea prognozelor pentru deceniile viitoare, pînă în anul 2000, reflectă, cred, cum nu se poate mai bine, preocuparea de a se asigura mijloacele necesare pentru îndeplinirea obiectivului fundamental al partidului în actuala etapă istorică: edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

În ceea ce privește problemele internaționale, volumul reprezintă o nouă confirmare a liniei politice urmată de România socialistă, îndeosebi din 1965, politică ce și-a cîștigat un binemeritat prestigiu în lume.

În încheiere, doresc să vă spun că ne bucură faptul că acest al treilea volum apare în anul important al vizitei pe care președintele Nicolae Ceaușescu o va face în țara noastră. Îmi exprim speranța ca această nouă apariție editorială să constituie încă o contribuție însemnată la cunoașterea de către opinia publică italiană a realităților românești, a căilor și obiectivelor principale ale politicii interne și externe ale unei țări care se află în avangarda operei de edificare a societății socialiste în Europa".

„Nu l-am cunoscut personal pe președintele Nicolae Ceaușescu — *ne-a declarat prof. CARLO SALINARI*. Am avut, în schimb, fericirea de a asista, în vara anului trecut, la lucrările Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român. Cu această ocazie, secretarul general al P.C.R. mi-a produs o impresie deosebită, atît ca persoană, cît și ca om politic. Pe plan general, cunosc bine opera lui Nicolae Ceaușescu, — care, în acești ultimi ani, s-a impus pe plan internațional ca una din personalitățile de primă importanță — bucurîndu-mă de onoarea de a prezenta toate cele trei volume publicate de editura «Il Calendario del Popolo». Mi se pare cu totul deosebit faptul că, într-o lume ca cea de astăzi, România a reușit prin glasul conducătorului ei să-și facă auzite vocea și opiniile proprii în concertul națiunilor, contribuind, în acest fel, la creșterea rolului țărilor mici și mijlocii în viața internațională.

După părerea mea, în toți acești ani, președintele Ceaușescu a elaborat, pe baza principiilor marxist-leniniste și a internaționalismului proletar, și ținînd cont de condițiile specifice și concrete ale României, o linie politică dinamică, elastică. Aș semnala, îndeosebi, faptul că în concepția sa, a Partidului Comunist Român, căile politicii interne ca și cele de urmat în domeniul relațiilor externe fac parte dintr-o concepție unitară. Fără pace și destindere internațională — arăta președintele Ceaușescu — opera de edificare economică, de construire a noii societăți nu poate fi dusă înainte în cel mai bun chip. De aici, acțiunea fermă și constantă a României și a conducătorului ei îndreptată spre apărarea principiilor relațiilor între state, spre eliminarea focarelor de încordare, spre crearea unui climat de destindere și largă colaborare internațională, solidaritatea sa activă cu țările în curs de dezvoltare, cu popoarele care luptă pentru independență națională, contra imperialismului, colonialismului și neocolonialismului.

Toate acestea fac ca omul care, peste cîteva săptămîni, se va afla în vizită oficială în Italia să se situeze printre personalitățile politice cele mai originale și mai proeminente ale epocii noastre".

„Vizita președintelui NICOLAE CEAUȘESCU în Italia — un eveniment istoric“

Corespondență din Roma de la trimisul nostru Rodica Dumitrescu

De-abia acum la Roma este, într-adevăr, primăvară. O primăvară cu reflexe estivale, ce vrea parcă să-și recîștige prestigiul amenințat de ploile prea consistente aici pentru un asemenea anotimp.

Am aflat o Romă preocupată de probleme economice și politice interne, lansată în discuții și dezbateri privind eventualitatea unei noi coaliții centru-stînga și așteptînd clarificările pe care urmează să le aducă, la 6 iunie, congresul Partidului Democrat-Creștin, o Romă prinsă în acea vie activitate diplomatică ce-i este caracteristică, într-un cuvînt — Roma, capitala Italiei, care sincronizează reverberațiile unei lumi demult trecute cu cadrul viu, alert și policrom al unei mari metropole moderne.

Este acesta un context care pune și mai mult în lumină deosebita atenție pe care Roma, ca centru al vieții politice italiene, o acordă vizitei de la 21 mai a șefului statului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, invitat în Italia de președintele Giovanni Leone.

■

Străbătînd Italia, călătorul român are nu odată sentimentul unui drum în istorie, senzația că pășește prin locuri deja cunoscute, că întîlnește oameni pe care parcă i-a mai văzut cîndva. Dacă, după ce se va fi oprit mai întîi în fața celor peste 40 de metri ai Columnei lui Traian, va nimeri întîmplător pe Bulevardul României, pe Strada Carpați, pe Strada Dacia sau în Piața București, românul în vizită la Roma, n-a luat, de fapt, contact decît numai cu cîteva dintre elementele concrete ale unei prietenii tradiționale care leagă de 2 000 de ani popoarele noastre, prietenie bazată pe comunitatea originii latine și pe afinitățile de limbă. Din vechile rădăcini istorice ale relațiilor româno-italiene s-au născut noile lor valențe, în noile condiții istorice, prin intensificarea hotărîtă a relațiilor economice, politice, culturale și științifice. Vizitele, întrevederile și contactele directe din ultimii ani, în cadrul cărora au fost examinate constructiv probleme de interes comun, au netezit calea unei mai bune cunoașteri reciproce și intensificarea legăturilor dintre cele două țări.

Mi s-a evidențiat marea lor însemnătate în cadrul tuturor convorbirilor pe care pînă acum le-am avut aici, la Roma, dar, mai ales, cu prilejul întrevederii pe care a avut amabilitatea să ne-o acorde, grupului de ziariști români, la Palatul Farnesina, ministrul afacerilor externe al Italiei, **GIUSEPPE MEDICI.** Vom transcrie convorbirea precum și precizările suplimentare pe care ministrul de externe italian le-a dedicat revistei LUMEA.

„Sîntem fericiți că președintele Nicolae Ceaușescu va veni în Italia și că va avea astfel posibilitatea să cunoască direct unele dintre realizările noastre. Personal, consider această vizită un eveniment istoric. Nu numai pentru faptul că este prima vizită a unui șef de stat român în Italia, ci și pentru că ea continuă vechi și trainice legături tradiționale dintre țările și popoarele noastre.

Amintirile mele despre vizita pe care am făcut-o, în luna noiembrie, la București? Am petrecut în capitala României zile minunate. Am cunoscut o țară care muncește cu mult avînt, o țară care dorește pacea și înțelegerea între popoare. Vreau să mă întorc curînd, pentru a vă cunoaște și mai bune pe dv., românii, și țara d-voastră“.

Ministrul de externe italian s-a referit apoi la problemele legate de edificarea securității europene. „Conferința pentru securitate în Europa — arăta d-sa — reprezintă un moment de importanță istorică, de această conferință depinde pacea viitorului deceniu, a viitoarelor decenii“. Relevînd aspirația celor două țări spre noi raporturi europene, ministrul italian a opinat că acestea „se construiesc cu răbdare, pe temelia încrederii reciproce. Încep prin comunicarea din ce în ce mai largă, care se îndreaptă spre un nivel mereu mai înalt, ca acum, cu prilejul vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu, vizită în al cărei succes sperăm și îl dorim“.

■

Italia și România sînt țări legate prin istorie, prin tradiție, cultură și limbă, dar mai ales prin **prezent.**

Trecutului de relații economice, îi urmează, firesc, un prezent economic. Nimic mai explicit ca faptul că Italia se situează azi pe locul cinci în ansamblul schimburilor comerciale externe ale României și pe locul doi în comerțul nostru cu statele occidentale. O scurtă trecere în revistă a dezvoltării și diversificării schimburilor economice dintre România și Italia ne-a fost făcută la Eur, de către **ALFREDO SOLUSTRI,** director pentru relațiile economice la CONFINDUSTRIA (Confederația Generală a Industriei Italiene), care, nu demult, a făcut o vizită în țara noastră. El ne-a vorbit despre importanța acordurilor de colaborare dintre cele două țări, cum ar fi Protocolul dintre Camera de Comerț a României și Institutul Italian de Comerț Exterior, despre participarea industriei italiene la cele două ediții ale Tîrgului Internațional de la București, despre standurile românești, mereu prezente în ultimii ani, la toate edițiile tîrgurilor internaționale de la Milano, Florența, Verona și Neapole, despre prezentarea în luna martie, pentru prima oară în Italia, a unei „Săptămîni a industriei ușoare românești“. Dar, mai ales, despre cele patru societăți mixte de comercializare VITAMA — pentru mașini-unelte; ROMITAL — produse chimice; SORIMPEX — materiale de construcții, și DALPEX — produse petroliere, ca și despre prima societate mixtă de producție și comercializare româno-italiană RIFIL (prima de acest gen creată în România

Giuseppe Medici, ministrul de externe al Italiei. „Sîntem fericiți că președintele Nicolae Ceaușescu va veni în Italia...“

între Centrala industrială de fibre și fire chimice de la Săvinești și firma FALCO). „Dar — sublinia Alfredo Solustri — mai avem încă multe posibilități de cooperare. Intenționăm, de pildă, să organizăm un seminar de studiu pentru industriașii noștri, care să cunoască astfel mai bine piața românească, un seminar care să răspundă clar și detaliat la aceste două întrebări : Ce să vindem ? Cum să vindem ? Vom încerca să organizăm un asemenea seminar la sfîrșitul lunii iunie ; dacă nu vom avea timpul necesar, o vom face cu siguranță, după vacanță, în luna septembrie".

Referindu-se apoi la lucrările sesiunii Comisiei Mixte de cooperare economică industrială și tehnică (ridicată anul acesta la un nivel guvernamental), care s-a deschis marți la Roma, reprezentantul CONFINDUSTRIEI și-a exprimat convingerea că acestea vor permite calificarea și definitivarea unor noi acțiuni de cooperare între Italia și România. **„Fără îndoială că apropiata vizită a președintelui Nicolae Ceaușescu, pe care noi o așteptăm cu viu interes, va avea o deosebită importanță pentru viitorul relațiilor bilaterale, va deschide noi perspective legăturilor noastre tradiționale, colaborării economice dintre țările noastre. Sînt convins de aceasta, mai ales după ce am avut prilejul să cunosc personal pe președintele Nicolae Ceaușescu, a cărui personalitate ne-a impresionat pe toți cei care am făcut parte din delegația de la București. Dacă, vreodată, îmi voi scrie memoriile, îmi voi așterne neapărat pe hîrtie impresia de neuitat pe care mi-a lăsat-o președintele dv.".**

■

Atenția statisticienilor se îndreaptă cu precădere spre circuitul valorilor materiale. Cu o majoră însemnătate pentru apropierea între Italia și România, pentru cunoașterea reciprocă a celor două popoare, se desfășoară azi schimbul de valori culturale, schimb ce se înscrie în circuitul universal al bunurilor spirituale, contribuind nu numai la îmbogățirea culturii fiecărui popor în parte, ci și la a tezaurului cultural al omenirii. Trecutul prestigios și dinamismul dezvoltării României socialiste suscită în Italia un viu interes față de realizările poporului nostru, față de cultura sa. Un factor esențial al accesibilității culturii românești îl constituie cunoașterea limbii în care ea a fost creată. Italia, înrudită cu România prin filonul latin, a înființat seminarii și catedre de limbă română pe lîngă universitățile din Padova, Torino și Roma, unde întîlnești profesori români care predau limba română și studenți italieni care se consacră studierii ei. Întemeiat de Ramiro Ortiz, cu 40 de ani în urmă, Seminarul de limbă română a Universității din Padova este unul din cele mai vechi și însemnate centre de studiu al limbii și literaturii române peste hotare. La Roma, „Accademia di Romania", moștenitoare directă a strălucitei Școlii Române din Roma, înființată în 1922, are menirea de a prezenta Italiei orientarea umanistă a României contemporane. Prin importanta sa bibliotecă documentară prin publicațiile sale științifice și contribuțiile tinerilor cercetători, membri ai Școlii, această instituție românească, avînd ca „spiritus rector" pe Vasile Pîrvan, se impune mai mult ca oricînd întregii lumi intelectuale a Italiei. În incinta istoricei clădiri din Viale Giulia, sînt periodic prezente personalități de seamă ale vieții științifice, culturale și artistice din România și Italia pentru conferințe, întîlniri, mese rotunde, simpozioane, prezentare de cărți, gale de filme, expoziții de pictură, recitaluri, cursuri de limbă și literatură română. Activitatea vechiului locaș de cultură românească la Roma, ca și cea a Institutului de Cultură Italiană din București aduc astfel o contribuție prețioasă la o mai bună cunoaștere reciprocă, la dezvoltarea prieteniei tradiționale dintre popoarele român și italian, la intensificarea schimbului de valori culturale. În aceste zile premergătoare vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu la Roma, sînt fixate o serie de manifestări cultural-artistice, menite să sublinieze vechile legături de prietenie româno-italiene, să facă și mai cunoscută în Italia cultura și civilizația românească.

■

Sentimente de stimă și prietenie, colaborare fructuoasă tot mai intensă în diferite domenii de activitate — aceasta este părerea cel mai des exprimată în Italia despre stadiul actual al relațiilor româno-italiene, părere al cărei ecou se fac cercurile dintre cele mai diferite ale opiniei publice de aici : de la oameni de stat și lideri politici, parlamentari, reprezentanți ai vieții cultural-artistice, ai activității de afaceri, pînă la simpli cetățeni.

■

Vizita președintelui Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Italia, prima vizită a unui șef de stat român în această țară, este expresia cea mai elocventă a bunului mers al relațiilor dintre România și Italia și a perspectivelor lor de dezvoltare. Semnificația deosebită a acestui eveniment politic reiese și din faptul că el se înscrie în sfera unor constante eforturi ale ambelor părți pentru aprofundarea contactelor, pentru explorarea posibilităților de dezvoltare a colaborării bilaterale în toate sferele de interes mutual.

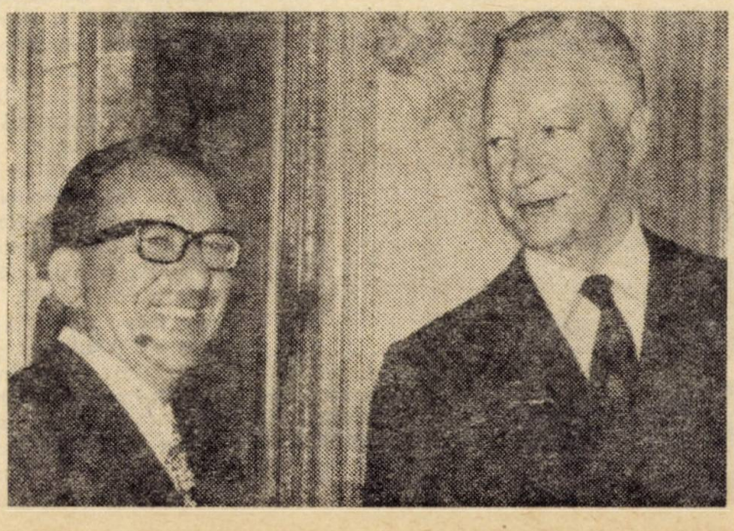

Paris. Convorbiri între premierul francez Pierre Messmer și omologul său maltez Dom Mintoff (stînga)

REFLECTOR

Negocierile de la Praga

La Praga au început, la 7 mai, convorbirile oficiale cehoslovaco—vest-germane cu privire la normalizarea raporturilor dintre cele două țări.

În cursul ultimei runde a contactelor mutuale cu caracter exploratoriu, desfășurate la Bonn, a fost găsită o bază pentru soluționarea reciproc avantajoasă a problemelor litigioase, a declarat recent, la o conferință de presă, ministrul de externe cehoslovac, B. Chnoupek. După cum relevă agenția CTK, el și-a exprimat, totodată, convingerea că tratativele cu privire la semnarea tratatului dintre Cehoslovacia și R. F. Germania se vor desfășura într-un spirit constructiv și se vor încheia prin semnarea sa.

În legătură cu formula care va permite rezolvarea problemei spinoase a acordului de la München, ministrul de externe al Cehoslovaciei a precizat, potrivit agenției AFP, că este vorba de o formulă „suficient de elastică", ea respectînd interesele ambelor țări. Cehoslovacia, a arătat el, a subliniat întotdeauna că apreciază realismul politic al cancelarului Brandt și este convinsă că șeful guvernului vest-german se va distanța de acordul de la München, considerîndu-l un act al politicii agresive naziste. În această rezidă esența politică a problemei.

Viitorul tratat cehoslovaco—vest-german, a spus B. Chnoupek, „va reflecta spiritul ultimelor convorbiri de la Bonn. El va fi fidel acestor principii dar, în același timp, avantajos pentru cele două părți și va cuprinde toate problemele, fără excepție".

O.N.U. și cele două state germane

La sesiunea de toamnă a Adunării Generale a O.N.U., R.D.G. va deveni al 133-lea membru al Națiunilor Unite, iar R.F.G. — al 134-lea. Această ordine de admitere este alfabetică, R.D.G. fiind prima sub titulatura de Republica Democrată Germană, urmată de Republica Federală Germania. Cu asentimentul celor patru puteri, ambele state germane au acceptat să intre simultan în O.N.U. De asemenea, în cursul vizitei făcute, toamna trecută, la Pekin, de către ministrul afacerilor externe al R.F.G., Walter Scheel, autoritățile chineze au arătat clar că vor sprijini cererea de admitere a Bonn-ului.

Din punctul de vedere strict al Bonn-ului, calendarul ar fi următorul : Bundestagul va adopta proiectul de lege cu privire la intrarea în O.N.U. la 10 sau 11 mai, după care va fi supus spre aprobare Bundesratului (Camera Superioară a țării).

În cazul în care Bundesratul își dă aprobarea spre sfîrșitul lunii mai, proiectul ar putea deveni lege la începutul lunii iunie. Cererea de intrare a R.F.G. în O.N.U. urmează, apoi, să fie recomandată Adunării Generale de către Consiliul de Securitate. Se presupune că atît R.F.G. cît și R.D.G. vor fi primite în O.N.U. la începutul sesiunii de anul acesta a Adunării Generale.

(Din „**Kölner Stadt-Anzeiger**")

Dubla semnificație a lui 9 MAI

Dan Berindei

Ziua de 9 Mai, sintetizînd într-o unică dată calendaristică Ziua Independenței și Ziua Victoriei, se afirmă prestigios în istoria României prin profundele sale semnificații. De altfel, istoria însăși a poporului român reprezintă un necontenit efort pentru apărarea ființei sale, împotriva dominației străine, pentru cucerirea independenței și a libertății. Năzuința spre independență a animat generații întregi și ea s-a accentuat o dată cu formarea națiunii moderne române, cu apariția unei conștiințe și a unor idealuri naționale. Constituirea unui stat modern, unitar și neatîrnat a devenit obiectivul stăruitoarelor și eroicelor lupte ale patrioților. Pline de vibrant patriotism au răsunat în 1848 cuvintele lui Nicolae Bălcescu : „Să nu uităm că sîntem datori a apăra naționalitatea și drepturile noastre de vom fi nevoiți, chiar vărsînd sîngele nostru. De vom cădea în această luptă sfîntă, să cădem încai bărbătește, astfel cum au trăit părinții noștri". În același an, revoluționari moldoveni aflați în refugiu la Brașov alcătuiau „Principiile noastre pentru reformarea patriei" în care cereau „Unirea Moldovei și a Valahiei într-un singur stat **neatîrnat** românesc".

Peste un deceniu, Unirea Principatelor, ea însăși încununarea unei năzuințe fierbinți pașoptiste, a deschis un proces istoric ireversibil, impunînd pentru deceniile următoare cucerirea independenței și apoi desăvîrșirea unității statale. Nu întîmplător ministrul de erterne al imperiului habsburgic nota alarmat în 1861 : „Este evident că Unirea nu face decît să deschidă drumul spre o completă independență a Daco-României". Desfășurînd o politică externă demnă, afirmînd cu dîrzenie deplina autonomie a Principatelor Unite Române, Alexandru Ioan Cuza a pregătit pe plan politico-diplomatic dobîndirea independenței, silințele sale pentru pregătirea militară modernă a țării contribuind, de asemenea, la pregătirea eliberării naționale. De aceea, în 1866, în anul brutalei sale înlăturări de la domnie, se consemna într-o broșură că „independența României este acum o chestiune înscrisă în dreptul public european și Europa trebuie să se pronunțe în această privință".

În vara anului 1875, răscoala țăranilor din Bosnia și Hertegovina a declanșat din nou criza orientală, în Peninsula Balcanică creîndu-se o stare de fapt care trebuia să conducă implacabil spre concretizări în procesul de eliberare a popoarelor din această zonă supuse dominației otomane. În primăvara anului 1876, s-a ridicat la luptă poporul bulgar și, curînd, s-au alăturat răsculaților Serbia și Muntenegru, state autonome, ca și statul român. Proclamîndu-și neutralitatea, România urmărea cu deosebită atenție și îngrijorare cursul evenimentelor. „Dar România — se scria semnificativ, la 13/25 noiembrie 1875, în «Românul», organul liberalilor radicali — ce devine și ce face în aceste împrejurări atît de grave, de la cari, după cum ea va ști să se folosească de evenimente, poate să depindă mărirea sau decăderea ei ?". În vara anului următor, România se găsea angajată pe drumul cuceririi libertății sale naționale. Într-o circulară trimisă agenților diplomatici ai României, ministrul de externe Mihail Kogălniceanu releva faptul că „frămîntarea în sînul poporului crește pe zi ce trece" și că „armata română freamătă sub jugul disciplinei, doritoare să ia parte la luptă".

Din toamna anului 1876, evenimentele s-au precipitat. După întrevederea pe care primul ministru român I. C. Brătianu a avut-o cu țarul Alexandru II la Livadia, în Crimeea, în septembrie 1876, și după negocierile ce au urmat la București, s-a ajuns la 4/16 aprilie 1877 la încheierea unei convenții româno-ruse, care asigura armatei ruse „libera trecere prin teritoriul României și tratamentul rezervat armatelor amice", Rusia obligîndu-se, în schimb, „a menține și a face a se respecta drepturile politice ale Statului Român, astfel cum rezultă din legile interioare și tratatele existente, precum și a menține și a apăra integritatea actuală a României". La 12/24 aprilie, Rusia a declarat război Turciei și armatele ei au început să se scurgă spre Dunăre, înaintarea lor și siguranța frontierei sudice românești fiind asigurată prin cele patru divizii ale României înșirate pe linia marelui fluviu. Bombardarea orașelor românești dunărene de către artileria otomană a determinat dirza ripostă a artileriei românești și apoi, la 29 aprilie/11 mai, proclamarea din partea României a stării de război cu imperiul otoman. Zece zile mai tîrziu, **la 9/21 mai 1877,** Camera și Senatul proclamau deplina independență a țării. „...Am ajuns la scopul urmărit nu de azi, ci pot zice, de secole și mai cu deosebire urmărit de la 1848 încoace...", a declarat, cu acest prilej, ministrul de externe Mihail Kogălniceanu. „Așadar — mai spunea el — d-lor deputați, nu am cea mai mică îndoială și frică a declara în fața Reprezentanței Naționale că noi sîntem o națiune liberă și independentă".

Dar proclamarea de către români a independenței se cerea consfințită pe cîmpul de luptă pentru ca Europa să recunoască faptul implinit. Referindu-se la această necesitate, Kogălniceanu spusese că „noi trebuie să dovedim că sîntem națiune vie". Prilejul va fi deplin oferit României în vara anului 1877, cînd, după o înaintare victorioasă dincolo de Balcani, dificultățile întîmpinate de armata rusă în fața Plevnei au impus grabnica intervenție românească. În temeiul înțelegerii de la Gorni Studen, comanda armatei aliate de vest româno-ruse a fost dată domnitorului României, corpul de operațiuni român, care-și păstra individualitatea sa, intrînd sub comanda generalului Cernat.

Pînă spre sfîrșitul lunii august, cele trei divizii românești de operații s-au masat în fața Plevnei, pe care aliații au atacat-o la 30 august/11 septembrie. Cucerirea eroică a redutei Griviția de către români cu prețul unor grele sacrificii de sînge, a confirmat în fața Europei dreptul la independență al României. „Am văzut cu ochii mei — scria corespondentul ziarului «Die Presse» — cum se bate soldatul român și pot atesta că el e neînfricat, curajos și dibaci în luptă". „Niciodată — nota la rîndul său corespondentul ziarului «Bund» — nu aș fi crezut să văd atîta bravură la o trupă. Astăzi, am ferma convingere că armata română merită să fie pusă lîngă orice altă armată a Europei". Supus asediului în perioada următoare, puternicul sistem fortificat al Plevnei a fost silit la capitulare. În ziua de 28 noiembrie/10 decembrie, încercarea armatei otomane asediate de a ieși din încercuire a eșuat, din nou ostașii români contribuind la succesul comun, concretizat în capturarea a peste 45 000 de prizonieri și, mai ales, în degajarea armatei ruse care a putut să-și reia înaintarea, silind imperiul otoman la capitulare.

Tratatele de la San Stefano (19 februarie/3 martie 1878) și de la Berlin (1/13 iulie 1878) aveau să sancționeze, între altele, independența României. În fapt, nu era însă vorba decît de o acceptare de către puterile europene, sub presiunea evidenței, a dreptului la viață liberă a poporului român. Rezultat al dîrzeniei luptei și jertfelor poporului român, cucerirea independenței României a reprezentat o pagină glorioasă în istoria patriei și un moment de afirmare a națiunii române pe plan universal.

■

Dar 9 Mai marchează și Ziua Victoriei împotriva fascismului, biruință a forțelor antifasciste din întreaga lume, la care România a dat o importantă contribuție prin jertfele sale umane și prin grelele sale sacrificii ma-

teriale. Intorcînd armele împotriva hitlerismului, alăturîndu-se largei coaliții a statelor antifasciste, România a contribuit printr-un substanțial aport la victoria asupra fascismului.

Insurecția națională din august 1944 a reprezentat un moment de seamă în desfășurarea celui de-al doilea război mondial, grăbind, prin loviturile date armatelor hitleriste, sfîrșitul conflagrației. „La 24 august 1944 – a spus, la conferința de pace de la Paris din 1946, A. I. Vișinski, locțiitorul șefului delegației sovietice – cînd nu se conturaseră perspectivele evoluției ulterioare a evenimentelor și cînd soarta Germaniei hitleriste încă nu se vedea cu suficientă claritate, România a făcut o cotitură hotărîtă în politica ei externă... Prin acest act, România a acordat ajutorul său Națiunilor Unite și, în primul rînd, Uniunii Sovietice".

Deosebit de importantă a fost masiva angajare a forțelor armate românești în ofensiva generală declanșată împotriva Germaniei hitleriste. Peste o jumătate de milion de ostași români au luptat împotriva forțelor fasciste din vara anului 1944, din zilele insurecției, pînă la sfîrșitul războiului. Luptînd eroic, ostașii români, alături de ostașii sovietici, au eliberat teritoriul național și apoi au contribuit la eliberarea teritoriilor Ungariei și Cehoslovaciei. Armata română a forțat 14 masivi muntoși și 12 cursuri mari de apă, a eliberat peste 3 800 de localități – printre care 53 de orașe. De asemenea, ostașii români au pricinuit inamicului pierderi cifrate la circa 23 000 morți lăsați pe cîmpul de luptă și au luat peste 170 000 de prizonieri.

Armata română a suferit grele jertfe, cifrate la aproape 170 000 de oameni – morți, răniți, dispăruți. În momentul încheierii conflagrației, România participa la război cu 16 divizii și efectivele armatei române angajată în luptă se cifrau, în acel moment, la 190 000 de ostași. Contribuția totală a României în luptători, din august 1944 și pînă în mai 1945, a fost de aproape 540 000 de oameni, la care se adaugă și românii care au luptat ca partizani în U.R.S.S., Franța, Cehoslovacia și Iugoslavia. Eroismul ostașilor și ofițerilor români a fost concretizat prin decorarea cu ordine românești, sovietice, cehoslovace și ungare a peste 300 000 de ostași, subofițeri și ofițeri. În sfîrșit, România a dat și o importantă contribuție economică pentru obținerea Victoriei, evaluată la peste 1 miliard de dolari (valută 1938), ceea ce însemna patru bugete antebelice ale statului român.

Toate aceste date evidențiază în mod pregnant însemnătatea angajării României în operațiile hotărîtoare care au dus la înfrîngerea forțelor fasciste. „Vor rămîne veșnic nesterse în istoria României – spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român și președintele Consiliului de Stat – memoria eroilor căzuți în lupta contra fascismului, nemuritoarele fapte de arme ale ostașilor români și sovietici pe frontul antihitlerist, contribuția tuturor patrioților români care au luptat împotriva fascismului, pentru eliberarea Patriei".

Ziua de 9 Mai 1945, Ziua Victoriei, apare în perspectiva istoriei ca un moment crucial al istoriei universale, dar și ca o pagină glorioasă a istoriei României.

9 Mai, îmbinînd calendaristic amintirea a două mărețe momente ale istoriei patriei, simbolizează peste veac și peste decenii sensurile majore în care s-a încadrat în evoluția sa istorică poporul român, iar cele două momente pe care ea le evocă constituie puternice temelii ale României socialiste, ale cuceririlor poporului nostru pe drumul său ascendent spre culmile civilizației.

VIETNAMUL DE SUD

Imperativul concilierii naționale

În termenii stabiliți de Acordul de pace de la Paris cu privire la Vietnam, imediat după încetarea focului, cele două părți sud-vietnameze urmau să procedeze la realizarea reconcilierii și înțelegerii naționale (art. 11) și să angajeze consultări care să conducă spre un acord asupra problemelor interne ale Vietnamului de sud. Era de asemenea stabilită (art. 12 al acordului) și o dată, îndeplinirea acestei sarcini urmînd să se facă într-un termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a încetării focului, respectiv la 28 aprilie. Dar, astăzi, deci două săptămîni după termenul fixat, realizarea înțelegerii între cele două părți sud-vietnameze rămîne în stadiul de deziderat.

În vreme ce Guvernul Revoluționar Provizoriu și-a îndeplinit cu fermitate și corectitudine toate îndatoririle care i-au revenit ca urmare a documentelor semnate la 27 ianuarie și a întreprins eforturi deosebite în direcția deschiderii dialogului inter-sud-vietnamez și a avansării sale pe calea spre un acord, administrația saigoneză a dus în permanență o politică contravenind stipulațiilor acordului semnat, împiedicînd restabilirea deplină a păcii și înțelegerii naționale în Vietnamul de sud. Numeroasele încălcări ale încetării focului de care s-au făcut vinovate forțele armate saigoneze, refuzul Saigonului de a aplica corect și în totalitate prevederile privind eliberarea personalului militar și civil capturat, politica sa de represiune și teroare împotriva populației sud-vietnameze reprezintă tot atîtea acțiuni în contradicție flagrantă cu stipulațiile acordului de pace. Mai mult, administrația saigoneză și-a trimis trupele să intervină în Cambodgia, contribuind la complicarea situației din regatul khmer și, prin aceasta, din Indochina.

În cadrul ședințelor de la Celle Saint-Cloud, după cum arăta în declarația făcută la cea de-a 8-a ședință Nguyen Van Hieu, șeful delegației G.R.P., partea saigoneză „a căutat să eludeze problemele cele mai urgente care stau la baza unei reglementări a problemelor interne ale Vietnamului de sud. Ați încercat — remarca în fața reprezentanților saigonezi Nguyen Van Hieu — să negați existența Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, și aceea a celei de-a treia forțe, precum și realitatea că în Vietnamul de sud există două administrații, două armate, două zone de control și trei forțe politice esențiale. Prin acțiunile dv. irațională ați împiedicat de fapt o reglementare rapidă a problemelor interne ale Vietnamului de sud, printre care se află formarea, în cel mai scurt timp, a Consiliului național de reconciliere și concordie națională, care are atribuția de a activa părțile în aplicarea acestui acord, în realizarea reconcilierii și concordiei naționale și în realizarea libertăților democratice și organizarea de alegeri generale libere și democratice".

Prezentînd, la 25 aprilie, un plan în șase puncte vizînd toate aspectele reglementării problemelor sud-vietnameze și favorizînd realizarea grabnică a acordului inter-sud-vietnamez, Guvernul Revoluționar Provizoriu și-a manifestat o dată în plus bunăvoința, dorința de a contribui în mod constructiv la depășirea actualei situații și la rezolvarea deplină și trainică a diferendelor existente. Este necesar acum ca regimul de la Saigon să dea dovadă de realism politic și să renunțe la atitudinea sa obstrucționistă față de orice evoluție pozitivă a evenimentelor.

Acum, cînd în R.D. Vietnam bătălia pentru înlăturarea urmelor războiului, pentru reconstrucție, a căpătat un avînt impresionant, este momentul ca și în sudul Vietnamului pacea să-și spună cu adevărat cuvîntul, ca înțelegerea și reconcilierea să se instaureze în rîndul întregii populații sud-vietnameze.

Opinia publică din țara noastră, întregul popor român consideră că amînarea, tergiversările, nerespectarea de către administrația saigoneză a prevederilor Acordului de la Paris trebuie să înceteze și să se manifeste dorința de reconciliere și înțelegere națională, de respect reciproc și cooperare, pentru că, numai în acest fel, se va răspunde aspirațiilor de pace, independență și democrație ale populației sud-vietnameze, se va ajunge la o pace trainică în Vietnam.

Liana Enescu

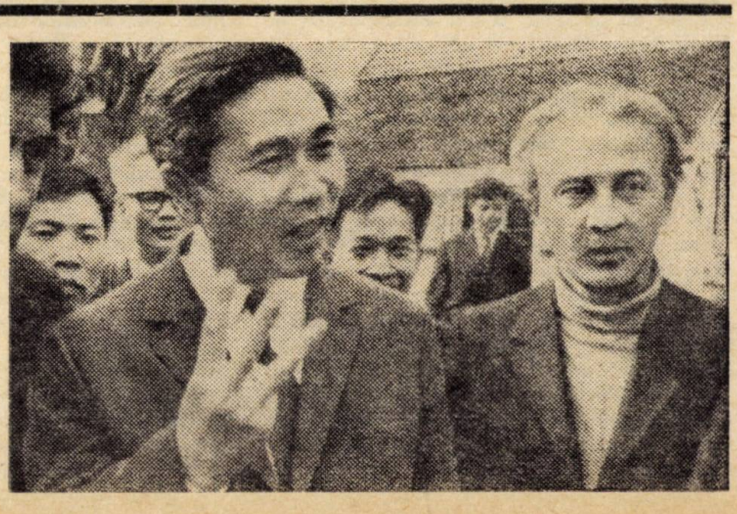

Gif-sur-Yvette (lîngă Paris); după întîlnirea dintre reprezentanții R. D. Vietnam și S.U.A. privind aplicarea acordurilor de pace din Vietnam: Nguyen Co Thach, adjunct al ministrului de externe nord-vietnamez, explică ziariștilor că trebuie reluată operațiunea de deminare; pînă acum — precizează el — nu au fost dezamorsate decît trei mine

Norodom Sianuk

președintele Frontului Unit Național al Cambodgiei, șeful statului cambodgian

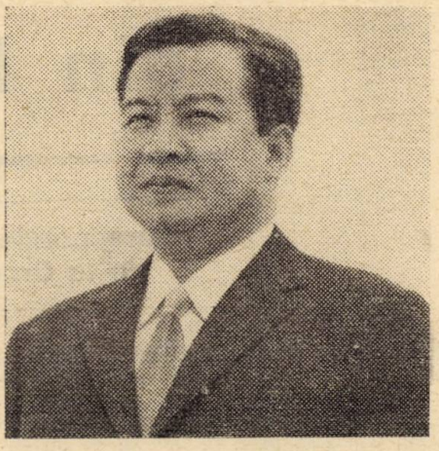

„Vom lupta pînă la eliberarea completă a Cambodgiei"

Recent, prințul Norodom Sianuk, șeful statului cambodgian, a făcut o vizită în zonele eliberate din Cambodgia, prilej de a constata la fața locului succesele repurtate de forțele patriotice khmere în toate domeniile vieții sociale. Pentru a desprinde mai exact semnificația acestui eveniment și pentru a informa cititorii români asupra preocupărilor F.U.N.C. și G.R.U.N.C. privind viitorul țării, am solicitat șefului statului cambodgian, pentru revista „Lumea", un interviu.

— Opinia publică din România a aflat cu satisfacție știrea despre vizita dumneavoastră în zonele eliberate din Cambodgia. Ce ați putea spune cititorilor români despre modul în care se desfășoară, în prezent, viața populației în teritoriile eliberate, referindu-vă la structura politico-administrativă, la sistemul de aprovizionare, învățămînt, rețeaua sanitară ?

— Forțele populare au eliberat 90 la sută din teritoriul național, suprafață pe care trăiește 80 la sută din populația totală a țării. Din punct de vedere politic, poporul este foarte atașat revoluției noastre. Există cu adevărat o revoluție, o revoluție populară, puterea poporului fiind instaurată la toate nivelele : sate, comune, districte, provincii, orașe, la nivel național și guvernamental.

De aproape 2 000 de ani, Cambodgia este regat. Ea a fost o țară feudală, apoi o democrație parlamentară. Astăzi, Cambodgia devine revoluționară, devine o democrație populară, în cadrul căreia țăranii, și îndeosebi muncitorii, sînt cei care preiau conducerea. La exercitarea acestei democrații populare participă, de asemenea, intelectualii și alte categorii sociale. În zonele eliberate, puterea se exercită prin intermediul conducerii colective. Guvernul conduce la nivel național, în timp ce la nivelele inferioare acționează comitetele populare, denumite comitetele F.U.N.C., alese prin vot de către cetățenii țării. În aceste condiții, este firesc ca poporul să fie atașat revoluției noastre, pentru că el este stăpîn pe propria sa soartă și poate acționa conform intereselor proprii. Poporul însuși desfășoară întreaga activitate social-economică : fiecare nivel își rezolvă problemele în deplină autonomie administrativă. Nici măcar soldații noștri nu sînt soldați în sensul strict al cuvîntului, pentru că nu primesc nici o remunerație din partea statului. Ei sînt toți voluntari și, de altfel, nu sînt numiți soldați, ci luptători. Cînd nu sînt pe front, luptătorii îndeplinesc diferite munci de producție pe ogoarele și livezile care le aparțin, iar, atunci cînd se duc la luptă, țăranii sînt cei care îi aprovizionează atît cu hrană cît și cu muniții. Între popor și armată există o deplină cooperare, poporul fiind mîndru de independența și suveranitatea națională, simbolizate și apărate de F.U.N.C. și G.R.U.N.C.

Contrar celor ce se petrec în zonele aflate sub controlul provizoriu al clicii trădătoare a lui Lon Nol, puterea noastră populară, întemeiată pe o bază justă, garantează toate drepturile poporului. În vastele teritorii ale zonei eliberate, poporul nostru se bucură de o viață nouă și dispune de suficiente cantități de alimente și bunuri de consum. Eu însumi am fost uimit să constat cît de prospere sînt zonele eliberate, în pofida războiului, în pofida intenselor bombardamente ale aviației americane. Deși, anul trecut, în întreaga Cambodgie a fost o secetă teribilă, în zonele eliberate recoltele de orez au fost supraabundente și am reușit chiar să exportăm mari cantități din aceste recolte luptătorilor patrioți din Laos și Vietnamul de sud. Datorită eforturilor sporite ale poporului, profund atașat puterii populare, datorită unei raționale folosiri a apei și a sistemului de irigații s-a ajuns la sporirea producției agricole și la intensificarea creșterii animalelor.

Paralel cu eforturile care au fost depuse pentru încurajarea producției agricole, a fost organizată producția în toate serviciile publice și în toate unitățile forțelor populare armate în scopul asigurării satisfacerii nevoilor populației. Pe lîngă cultura plantelor alimentare s-au dezvoltat meseriile artizanale : țesături, unelte de producție, obiecte de larg consum etc. Prețurile mărfurilor sînt fixate conform principiului după care tranzacțiile comerciale trebuie să fie avantajoase în același timp pentru populație, pentru rezistență, și cei care le vînd. Pentru a facilita controlul prețurilor, dezvoltăm cooperativele de vînzare și cumpărare. În sfîrșit, cultivăm spiritul de economie în serviciile publice, în organele rezistenței și în rîndurile populației : economie de bani, de bunuri de larg consum, de îmbrăcăminte, de alimente, de medicamente.

În ceea ce privește procesul cultural-educativ, trebuie spus de la început că în toate zonele eliberate învățămîntul este complet gratuit. Pretutindeni sînt organizate, de asemenea, cursuri pentru înlăturarea cît mai grabnică a analfabetismului. Desigur, bombardamentele aviației americane stînjenesc în mare măsură procesul de instruire și educare a noii generații. Cu toate acestea, am reușit să adaptăm la condițiile de război învățămîntul, care se axează în principal pe economia politică, științe medicale și militare. Asigurăm, de asemenea, desfășurarea unei susținute activități cultural-artistice. Întregul proces de cultură și învățămînt se desfășoară în limba națională și, debarasat de orice influență străină nefastă, îmbină strîns teoria cu practica, în condițiile concrete existente în acest moment în Cambodgia.

De asemenea, în ansamblu, rețeaua noastră medico-sanitară răspunde necesităților războiului și populației. Medicamentele folosite sînt fabricate pe baza substanțelor simple, extrase din plantele care au fost verificate de medicina tradițională. Instruim cadre medicale a căror formare durează trei ani. Pe lîngă rețeaua sanitară din cadrul forțelor populare armate de eliberare națională, în fiecare sat există un comitet medical, iar fiecare provincie posedă unul sau mai multe spitale.

Pe plan militar, în ciuda ajutoarelor militare masive primite de la imperialiștii americani și de la autoritățile saigoneze și tailandeze, armata „regimului" de la Pnom Penh a fost treptat distrusă în ultimii doi ani. Ea se află într-o completă imposibilitate de a lua o inițiativă oarecare și este redusă la o stare de totală defensivă. Actualmente, clica lonnolistă nu-și poate prelungi agonia decît datorită intervenției masive a aviației americane, inclusiv a bombardierelor B—52, care produc zilnic sute de victime în rîndurile populației civile.

Iată situația țării noastre, așa cum am avut prilejul să o constat personal.

— Recenta dumneavoastră vizită în zonele eliberate din Cambodgia reprezintă o strălucită confirmare a popularității de care se bucură F.U.N.C. și G.R.U.N.C. în rîndurile poporului cambodgian și, în același timp, a izolării crescînde a guvernanților de la Pnom Penh. Ce semnificație trebuie să atribuim vizitei dumneavoastră în zonele eliberate ale țării ?

— Vizita mea în teritoriile eliberate din Cambodgia și materialele documentare pe care le-am adus din regiunile controlate de forțele noastre armate reprezintă arme de cea mai mare importanță în lupta pe care o ducem pe plan politic, diplomatic și psihologic împotriva inamicului, adică împotriva imperialismului american și a complicilor săi, care persistă în a pretinde că rezistența cambodgiană este heteroclită, că nu are nici o unitate. Pe lîngă faptul că a avut menirea de a consacra autoritatea și deplina responsabilitate a F.U.N.C. și G.R.U.N.C., a șefului statului cambodgian, această vizită a demonstrat lumii întregi unitatea monolitică a tuturor forțelor patriotice cambodgiene, care au încredințat reprezentanților lor din exterior o importantă misiune de ordin diplomatic și politic pe plan mondial. A venit timpul să demonstrăm lumii că, singur, poporul cambodgian este cel care luptă în Cambodgia, că rezistența noastră alcătuiește un singur tot, o

singură organizație unită, puternică, stăpînă pe situație și pe propriul ei destin.

Puternica mișcare de luptă patriotică a populației din toate clasele și straturile sociale, care s-a declanșat recent la Pnom Penh și în regiunile aflate sub controlul provizoriu al inamicului, reprezintă o importantă forță politică ; în coordonare cu atacurile lansate pretutindeni și în toate direcțiile de forțele populare armate de eliberare, ea izolează și mai mult clica trădătoare de la Pnom Penh.

Toate acestea dovedesc voința fermă a cambodgienilor din zonele eliberate și din zonele aflate încă sub controlul inamicului de a se uni într-un bloc monolitic, dorința lor hotărîtă de a-i alunga pe agresorii americani și de a distruge clica trădătoare a lui Lon Nol. Aceste mișcări reprezintă, în același timp, dovezi elocvente ale liniei, caracterizate de spiritul de independență și suveranitate, urmate de revoluția din Cambodgia. Ele dovedesc că F.U.N.C. și G.R.U.N.C. reprezintă o mișcare de luptă revoluționară a poporului cambodgian, care dorește să construiască o Cambodgie nouă, cu adevărat independentă, pașnică, neutră, suverană, democratică și prosperă în condițiile integrității sale teritoriale.

În acest context, vizita mea ca șef al statului cambodgian a căpătat cea mai mare importanță pentru îndeplinirea obiectivelor pe care ni le-am propus.

— În urmă cu aproape un an, ați făcut o vizită oficială de prietenie în România. Ce doriți să spuneți cititorilor noștri despre dezvoltarea relațiilor prietenești dintre cele două țări și popoare ?

— Datorită președintelui Nicolae Ceaușescu, ne-am bucurat permanent, încă de la începutul luptei noastre împotriva agresiunii imperialiste, de un sprijin consecvent, ferm și multilateral din partea României. România ne-a acordat întotdeauna un inestimabil ajutor pe plan politic, diplomatic etc. Ea a folosit din plin și pretutindeni toate mijloacele pentru apărarea cauzei juste a poporului cambodgian și a ridicat glasul justiției, inclusiv la O.N.U.

Poporul cambodgian a fost foarte emoționat și a rămas recunoscător președintelui Nicolae Ceaușescu pentru sprijinul său și pentru cuvintele pline de căldură și aprecierile elogioase aduse luptei noastre. Vizita pe care am făcut-o, anul trecut, în țara dumneavoastră, a reprezentat o încununare a solidarității dintre cele două popoare. Datorită primirii deosebit de ospitaliere din partea conducătorilor și poporului român, această vizită s-a bucurat de un succes deplin, iar președintele Nicolae Ceaușescu s-a dovedit un consecvent susținător al cauzei juste și al încrederii în succesul luptei duse de poporul cambodgian. Nu am încetat nici o clipă să activăm neobosit pentru dezvoltarea continuă a relațiilor noastre la toate nivelele și în toate domeniile. Iar, în luna iunie a anului acesta, voi avea din nou prilejul de a face o vizită neoficială de prietenie, care îmi va da posibilitatea de a-l întîlni încă o dată pe președintele Ceaușescu și de a exprima încă o dată poporului român cea mai profundă recunoștință a F.U.N.C. și G.R.U.N.C. pentru sprijinul multilateral acordat luptei poporului cambodgian. Pot asigura poporul român că luptătorii cambodgieni merită întru totul sprijinul și încrederea sa și că vor lupta pînă la eliberarea completă a Cambodgiei, contribuind astfel la cauza eliberării tuturor popoarelor supuse agresiunii imperialiste.

Situația noastră actuală este dintre cele mai favorabile. În curînd, vom elibera întreaga țară și vom avea fericitul prilej de a-l invita pe președintele Nicolae Ceaușescu în Cambodgia. Va fi o vizită cu adevărat triumfală.

Interviu consemnat de ILIE TECUȚĂ, corespondentul agenției române de presă „Agerpres" la Pekin.

Incidentele din Liban

Corespondență din Beirut de la Crăciun Ionescu

În zilele din urmă, capitala Libanului a trăit clipe grele, care i-au schimbat dintr-o dată înfățișarea obișnuită. Mile de prăvălioare din pitorescul bazar Sursock, ce răsună din zori pînă în noapte de strigătele melopeice ale diverșilor vînzători, și-au tras cu toatele obloanele. Avenue de Paris, loc de promenadă cotidiană pentru cei veniți pe faleză să respire aerul ionizat al mării, a rămas însingurată. Pe Hamra, permanentă arteră vie a orașului, café-urile de tip parizian cu măsuțe așezate pe trotuar, zgomotoasele săli de jocuri mecanice, cinematografele și magazinele de lux au fost bine zăvorîte. Timp de mai multe zile, dintre care două — 2 și 3 mai — punctate aproape continuu de rafale de arme automate și bubuituri înfundate de tun, Beirutul — această metropolă mediteraneeană veșnic animată — a devenit de nerecunoscut, transformîndu-se într-un oraș de-a dreptul pustiu, străbătut, din timp în timp, doar de patrule militare în echipament de război.

Confruntarea armată dintre forțele militare libaneze și fedaini, care a aruncat Beirutul în atmosfera sumbră de război civil, s-a petrecut pe fundalul unei stări de spirit încărcate, a nervozității crescînde în rîndurile unei părți a mișcării palestiniene. Aceasta se datorează, în mare parte, urmărilor politice ale raidului israelian întreprins la 10 aprilie în capitala țării, care nu a întîmpinat o ripostă eficace și care s-a soldat, după cum se știe, cu uciderea a trei dintre principalii lideri ai Organizației de Eliberare a Palestinei (O.E.P.) ce grupează toate organizațiile politice palestiniene (oficial opt).

Apelurile la calm și moderație ale conducerii O.E.P., respectate cu prilejul înmormîntării celor trei lideri, la care au participat 200 000 de oameni (dintre ei 20 000 înarmați), au fost depășite treptat. Așa cum se relatează într-un comunicat al armatei libaneze, o serie de fapte petrecute în ultimele zile ale lunii aprilie au dus însă la deteriorarea relațiilor dintre autorități și fedaini, fără să se prevadă, totuși, o turnură atît de gravă.

În Liban se află, în prezent, peste 300 000 de refugiați palestinieni, locuind în 16 tabere, dintre care șase în perimetrul orașului Beirut, dispunînd de administrație și forțe armate proprii. Taberele din capitala libaneză, cum ar fi, de exemplu, cea de la Sabra, ocupă cartiere întregi, în genul bidonville-urilor. Majoritatea refugiaților trăiesc în condiții grele, întreținîndu-se din ajutoarele primite din partea O.N.U. și a diverselor state. După evenimentele sîngeroase din septembrie 1970 din Iordania, aproape toate organizațiile palestiniene își au cartierul general în Liban, unde numărul palestinienilor înarmați se estimează la cîteva zeci de mii, avînd la dispoziție, în afară de armament individual, mitraliere grele, bazuka, aruncătoare de mine, lansatoare de rachete.

În urma ciocnirilor sîngeroase din 23 aprilie 1969, comandamentul militar libanez a ajuns la un acord cu rezistența palestiniană, reglementînd activitatea fedainilor pe teritoriul libanez. Datorită acestui acord, încheiat la Cairo, timp de patru ani incidente serioase n-au mai avut loc. Dar, așa cum subliniam mai înainte, evenimentele din zorii zilei de 10 aprilie a.c., modul cum s-au desfășurat ele, au condus la un climat de tensiune manifestat și în viața politică a țării.

Criza de guvern declanșată a doua zi, prin demisia premierului Saeb Salam, a fost soluționată — temporar însă — abia după două săptămîni de lungi convorbiri și tratative între liderii politici ai țării. Persoana doctorului Hafez în fruntea guvernului, legat politic de cunoscutul lider musulman Rashid Karame, constituia oarecum un gir pentru stabilirea unui climat de încredere între autorități și palestinieni. Fără a avea însă răgazul necesar să acționeze, noul guvern s-a aflat în situația grea de a face față unor noi evenimente grave. Între 25 aprilie și 2 mai, relațiile autorități-mișcarea palestiniană au fost înnegurate de o serie de fap-

Beirut. Încertitudine și confruntări armate între armata libaneză și forțele palestiniene („Libanul adăpostește peste 300 000 de palestinieni")

te : la aeroportul internațional au fost arestați trei fedaini, în bagajele cărora s-au găsit 10 kg de trotil. Telefoane misterioase primite ulterior de autorități amenințau că, în cazul cînd aceștia nu vor fi eliberați, la aeroport vor exploda bombe. Într-adevăr, la 29 aprilie, o mașină infernală a fost descoperită la aeroport, într-un frigider. În aceleași zile, forțele de securitate au arestat lîngă ambasada americană cinci fedaini transportînd explozibil într-o mașină. Alți cîțiva palestinieni au fost reținuți în diverse colțuri ale orașului, găsindu-se arme asupra lor. Pe de altă parte, fedaini înarmați au oprit și legitimat cetățeni libanezi și au operat arestări în afara taberelor palestiniene.

Toate acestea au culminat, în noaptea de 1 spre 2 mai, cu capturarea, în plin oraș, și reținerea ca ostatici a trei militari din armata libaneză, cerîndu-se, pentru eliberarea lor, punerea în libertate a palestinienilor arestați în ultimele zile. Considerînd că o astfel de comportare este inacceptabilă, armata libaneză a înconjurat în dimineața zilei de 2 mai, taberele palestiniene, cerînd predarea militarilor capturați. În jurul orei 10, au avut loc primele ciocniri între comandouri palestiniene și elemente ale armatei, care au degenerat în adevărate bătălii de stradă, treptat intervenind armament greu, blindate și, în după-amiaza zilei de 3 mai, aviația. Luptele s-au generalizat în jurul celor șase tabere din oraș și a altora din suburbii, schimburi de focuri avînd loc și în alte puncte ale orașului. La Beirut, Tripoli, Baalbeck, Saida, Tyr și Nabatiye a fost instituită stare excepțională, circulația pe străzi fiind interzisă continuu, cu excepția unor pauze de cîte două ore pentru aprovizionarea populației. Bilanțul provizoriu al pierderilor celor două părți, publicat în presa de sîmbătă dimineața, indică 21 de morți și 71 de răniți din rîndurile armatei și ale forțelor de securitate interioară (F.S.I.), circa 50 de morți și peste 150 de răniți de partea palestinienilor. Numeroase persoane civile au fost ucise sau rănite de gloanțe rătăcite și de rachetele trase la întîmplare și este de presupus că pierderile din taberele palestiniene, de unde în cursul luptelor se ridicau flăcări și nori groși de fum, ar fi mai mari.

Spre sfîrșitul primei zile de lupte, în urma predării celor trei militari libanezi capturați, între cele două părți a survenit un armistițiu, întărit în cursul nopții printr-un acord încheiat după întrevederea dintre premierul Hafez și șeful O.E.P. Arafat, venit imediat la Beirut din Siria, unde se găsea în momentul declanșării evenimentelor. Din păcate, în ciuda apelurilor la calm făcute de conducerea O.E.P., elemente scăpate de sub controlul acesteia au continuat înfruntarea cu armata, luptele luînd, în ziua de 4 mai, aspecte și mai grave. În după-amiaza zilei, în urma bombardării cu rachete a pistei aeroportului internațional, aviația libaneză a intervenit și ea, atacînd lagărul palestinian din apropiere, de unde pornise tirul. Tot în cursul zilei de 3 mai, cîteva mii de soldați ai brigăzii palestiniene „Yarmouk", staționată în Siria, dispunînd de arme grele și blindate, au pătruns pe teritoriul libanez în zona orașului Rachaya, întîmpinînd rezistența armatei libaneze susținută de aviație, luptele continuînd și la 4 mai. Ulterior, aceste trupe s-au retras pe teritoriul sirian. În noaptea de 4 mai, la Beirut, între cele două părți combatante a intervenit un nou acord de încetare a focului și, în ziua următoare, calmul a început să domnească peste capitala libaneză.

Între timp, în Liban au sosit secretarul general al Ligii Arabe, Mahmud Riad, și trimiși speciali ai unor șefi de state arabe, pentru a sprijini concilierea dintre autoritățile libaneze și organizațiile palestiniene, ambele părți manifestînd dorința de a se ajunge la o înțelegere pentru a evita în viitor astfel de evenimente.

Este de reținut, în această direcție, declarația președintelui Republicii, Suleiman Frangie, făcută la 3 mai, la reuniunea Consiliului de Miniștri, prin care definește poziția oficială a Libanului în legătură cu prezența palestiniană pe teritoriul acestei țări, declarație difuzată în repetate rînduri de posturile de radio locale. „Libanul — spunea președintele Frangie — adăpostește peste 300 000 de palestinieni. Dacă palestinienii doresc să trăiască în această țară și să-și coordoneze politica lor cu aceea a guvernului libanez, ei sînt binevenîți ; dar, dacă doresc să se comporte ca o armată de ocupație, aceasta nu va putea fi niciodată tolerată de libanezi".

Cînd, însă, totul părea că a reintrat în normal, luni 7 mai, incidentele dintre armata libaneză și unitățile palestiniene au reizbucnit cu și mai multă forță. Drept urmare, guvernul libanez a decretat starea de urgență pe întreg teritoriul național. Într-o declarație referitoare la decretarea stării de urgență, difuzată de postul de radio Beirut, Amin Hafez, — atunci încă premier — a subliniat că măsura a fost adoptată „din cauza prezenței unor elemente destructive, care pun în pericol securitatea țării și acționează pentru semănarea discordiei". Ulterior, un comunicat al ministerului libanez al apărării a anunțat reintroducerea restricțiilor de circulație la Beirut și în alte cinci orașe ale țării — Saida, Tyr, Nabatiye, Baalbeck și Tripoli. În sfîrșit, un purtător de cuvînt militar declara că măsurile adoptate de autorități reprezintă o formă mai accentuată a stării de urgență, în baza lor armata asumîndu-și controlul integral al securității interne.

În noaptea de luni spre marți, premierul Amin El Hafez, care prezida guvernul abia de două săptămîni, și-a prezentat demisia ca urmare a reluării pe scară largă a ostilităților. În legătură cu acest ultim aspect, este de notat că autoritățile libaneze și rezistența palestiniană au difuzat comunicate conținînd versiuni diferite. Astfel, comandamentul armatei a anunțat că posturile forțelor armate libaneze de la Bir Hassan, situate la ieșirea sudică a Beirutului, au fost atacate brusc, luni seara, cu rafale de arme automate, urmate, la scurt timp de tiruri de rachete și mortiere în majoritatea sectoarelor capitalei libaneze, în special în zona aeroportului internațional. Potrivit comunicatului, armata a ripostat. Pe de altă parte, într-o declarație difuzată de agenția palestiniană Wafa, fedaînii acuză armata libaneză de reluarea ostilităților la Beirut și în suburbiile sale. Atacurile — menționează declarația — au fost concentrate în special asupra taberelor palestiniene Sabra, Shattila, Bir Hassan, Burj Barajnah, Tel El Zaatar și Dbayeh.

În cursul nopții de luni spre marți, avioane cu reacție libaneze au bombardat pozițiile palestiniene din apropierea aeroportului internațional din Beirut. De asemenea au fost auzite schimburi intermitente de focuri, precum și explozii provocate de obuze și mortiere în diferite alte sectoare ale capitalei. În ziua de 8 mai dimineața schimburile de focuri continuau cu aceeași intensitate. La ora închiderii ediției, știrile din Liban continuă să fie contradictorii, confirmînd însă existența unei situații grave.

REFLECTOR

Indonezia : stabilitate și evoluție

Componența noului guvern de la Djakarta, care și-a preluat funcțiile sub eticheta de „cel de-al doilea cabinet de promovare", dovedește că Indonezia a depășit epoca surprizelor. Noul executiv diferă foarte puțin de acela format în 1968. Doar două portofolii (comunicații și informații) și-au schimbat titularii.

În timp ce echipa guvernamentală precedentă era alcătuită din cinci militari și 19 „civili", în actuala echipă proporția este de 4 la 18. Este adevărat că funcțiile de miniștri adjuncți sînt atribuite sistematic unor militari. În loc să cumuleze, ca în trecut, funcția de comandant suprem al armatei și conducerea organelor de securitate internă, Suharto a numit pe generalul Panggabean în postul de ministru al apărării naționale și comandant șef al armatei. Adjunctul său, generalul Soumitro, deține pîrghiile de comandă ale poliției și serviciilor de securitate internă.

Menținerea lui Adam Malik în fruntea Ministerului de Externe dovedește că orientarea externă a Indoneziei nu va suferi nici o modificare profundă. Pe plan intern, Djakarta pare decisă să facă din ce în ce mai multe deschideri spre sistemul democratic. De aceea, generalul, rămînînd fidel principiilor și formulei sale ca ministerele să fie încredințate unor specialiști, va admite ca rolul partidelor politice să se lărgească.

(Din **Combat**)

Opoziție față de călătoria în S. U. A. a lui Hirohito

Vizita oficială din toamna acestui an a împăratului Hirohito în S.U.A., care doar cu cîteva zile în urmă părea să fie sigură, a fost amînată.

Guvernul S.U.A. considera vizita ca un preludiu important la orice vizită prezidențială în Japonia. Guvernul Tanaka aprecia că o asemenea vizită ar întări relațiile cu S.U.A. și sprijinea în mod neoficial ideea.

De la dezvăluirea în presă, în urmă cu două săptămîni, a poziției guvernului, cele două mari partide de opoziție au adoptat o atitudine de împotrivire. Partidul socialist a acuzat guvernul că încearcă să se folosească de împăratul Hirohito pentru propriile sale scopuri politice. Partidul comunist afirmă că această călătorie încalcă Constituția din 1946, care a retras împăratului orice putere politică. Guvernul posedă suficiente voturi pentru a face față cu ușurință unei decizii legislative, dar Agenția Casei imperiale, corpul foarte conservator care supraveghează afacerile familiei regale, s-a opus cu vehemență. Agenția s-ar teme că orice amestec în politică sau controversă privind acțiunile împăratului ar putea periclita viitorul sistemului imperial.

(Din **International Herald Tribune**)

Precizări de poziții în dialogul interoccidental

În ultimele săptămîni, a devenit o certitudine faptul că 1973 va fi anul unor importante negocieri interoccidentale. Vizita cancelarului Brandt la Washington, la începutul acestei luni, va fi urmată de întîlniri Pompidou—Heath, Pompidou—Nixon și Pompidou — Brandt. Au efectuat, în prima parte a anului, vizite la Washington premierii Heath și Andreotti. În toamnă, președintele Nixon va efectua un turneu în o serie de capitale vest-europene. Unele informații, deocamdată neoficiale, menționează posibilitatea unei întîlniri multilaterale.

Calendarului diplomatic îi corespunde o ordine de zi nu mai puțin cuprinzătoare — în cazul în care partenerii S.U.A. vor accepta să dezbată, în cadrul unei discuții „globale" (așa cum ar prefera guvernul american) sau pe capitole separate (așa cum ar dori aliații occidentali ai S.U.A.) ordinea de zi incluzînd aspecte politice, militare și economice considerate de către partea americană a fi de o presantă actualitate.

Exprimat, în parte ca o sugestie, în discursul rostit la 23 aprilie de consilierul prezidențial Kissinger la dejunul anual oferit de agenția Associated Press (prezentat în numărul precedent al revistei), proiectul american de ordine de zi a căpătat contururi mai precise — și, totodată, greutatea unei orientări sută la sută oficială — în mesajul președintelui Nixon către Congres „cu privire la starea lumii", document care reia și dezvoltă, cu unele retușuri, preocupările prioritare ale S.U.A. în raporturile cu partenerii occidentali.

Prezentat după o amînare de trei luni (justificată prin necesitatea de a urmări aplicarea practică a acordului cu privire la Vietnam), mesajul prezidențial (232 de pagini, adică 80 000 de cuvinte) subliniază explicit interesul S.U.A. pentru reglementări în relațiile cu partenerii vest-europeni: „nici un aspect al politicii externe americane — se arată în mesaj — nu ne solicită atenția și grija într-o măsură mai mare decît relațiile noastre cu Europa occidentală". Formulare superlativă, destinată nu atît să sublinieze o prioritate absolută (documentul expune pe larg interesul activ al S.U.A. pentru relațiile cu alte părți ale lumii), cît să-i convingă pe interlocutori de insistența cu care S.U.A. își propun să obțină, în primul rînd, amorsarea dezbaterii, iar apoi un răspuns pozitiv la o serie de solicitări și revendicări, cunoscute de-acum și, de fapt, nu foarte noi.

Ordinea de zi care rezultă din recentele expuneri de poziții americane cuprinde, sistematizînd, probleme privind N.A.T.O. și probleme economice (aici fiind inclusă și preocuparea americană pentru o strategie comună în administrarea produselor energetice, domeniu în care S.U.A. preconizează, în primul rînd, o regrupare a țărilor importatoare de petrol, pentru întărirea poziției de negociere cu O.P.E.C.). Coordonarea politică, la care, de asemenea, s-au făcut referiri, nu privește atît o sincronizare a tuturor acțiunilor diplomatice (obiectiv considerat ab initio irealizabil), cît o abordare politică, la nivel înalt, a problemelor militare și economice, Washingtonul sperînd, în mod evident, că are șanse mai mari, prin această formulă de dialog, de a obține concesii, în primul rînd, din partea „celor nouă"; „dacă aspectele economice — se arată în mesajul prezidențial — vor fi abordate izolat, sau dintr-o perspectivă pur tehnică, fiecare parte va încerca să-și protejeze interesele proprii".

De fapt, sînt posibile, în lumina textelor oficiale existente, precizări suplimentare asupra obiectului viitoarelor negocieri. În problemele militare, argumentarea Washingtonului pledează pentru o reexaminare a strategiei N.A.T.O., spre a se stabili contribuțiile necesare la organizația militară. Eliminînd, fără pierderi însemnate, termenii tehnici, putem reține formula „contribuțiilor necesare" care clarifică subiectul principal al discuției: este vorba despre trupele S.U.A. staționate în Europa occidentală. Realitățile climatului european sînt tot mai puțin compatibile cu menținerea de trupe pe teritorii străine: repatrierea efectivelor aflate în afara granițelor naționale, în cadrul unui ansamblu de măsuri care să promoveze obiectivul securității europene, reprezintă un deziderat cunoscut al opiniei publice. Există și în S.U.A. un puternic curent de opinie favorabil retragerii trupelor americane staționate în afara Statelor Unite. Firește, argumentul principal este acela că menținerea de trupe pe teritorii străine nu este un factor de reducere, ci de întreținere a tensiunii; în plus, cei care critică, în Congresul S.U.A., menținerea celor 310 000 militari americani în Europa occidentală, au posibilitatea de a utiliza ca argument dificultățile balanței de plăți a Statelor Unite, incontestabil agravate de cheltuielile valutare pe care le implică întreținerea unor efective atît de numeroase. În această situație, Washingtonul urmărește, presat de considerente economice și de politică internă, să obțină fie compensarea cheltuielilor în valută, fie extinderea eforturilor militare ale aliaților din N.A.T.O., astfel încît, operîndu-se, eventual, unele reduceri de efective americane, disponibilitățile pactului nord-atlantic să nu fie modificate. Totodată, recentele propuneri americane urmăresc și o coordonare cu caracter de bloc, în perspectiva convorbirilor amorsate la Viena.

Pe plan comercial, revendicările Washingtonului privesc competiția tot mai puternică a C.E.E., iar mai concret sistemul de piață agricolă închisă, care ridică bariere în calea exporturilor americane de produse agricole, precum și sistemul C.E.E. de acorduri preferențiale care creează dificultăți exporturilor americane pe piețele unor terți. Un alt dosar este acela privind comerțul americano-japonez, soldat, pentru partea americană, cu un deficit de ordinul miliardelor de dolari.

Comparînd discursul „de avanpremieră" rostit de Kissinger la 23 aprilie cu mesajul prezidențial, deosebirea cea mai frapantă este absența pledoariei pentru „o nouă Cartă Atlantică", pentru „reînnoirea alianței". Evident, lipsa de entuziasm a guvernelor vest-europene față de crearea unor noi structuri de bloc, manifestată fie explicit, fie prin referirea la instituțiile deja existente, a determinat această reconsiderare; mesajul prezidențial ia în considerare (dar interogativ, numai ca ipoteză) dacă revizuirea strategiei N.A.T.O. ar putea necesita „alte instituții" și vorbește despre „un partnership mai matur și mai viabil" în

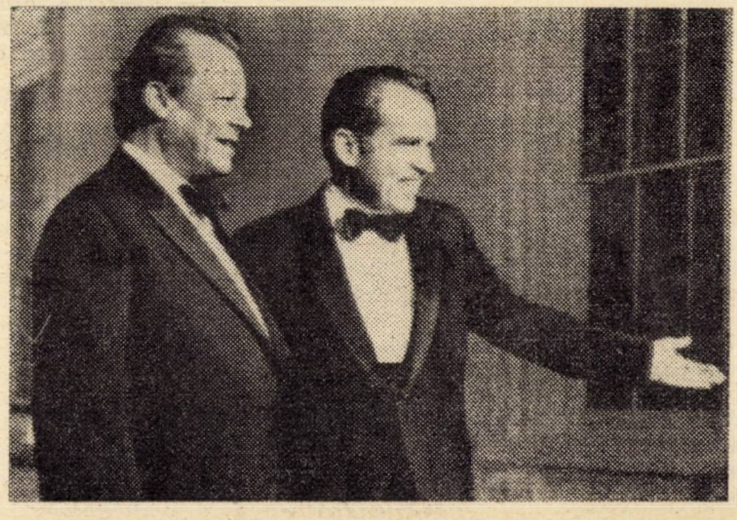

Întîlnirea Nixon-Brandt: un prim test

domeniul economic. Dar apelul la regrupare este sensibil atenuat și, în acest context, este edificatoare observația unor comentatori că, în documentul final al vizitei cancelarului Brandt (dat publicității cu puțin înaintea mesajului prezidențial), referirile la „noua Cartă Atlantică" au lipsit cu desăvîrșire.

Dacă această reformulare, de un ordin superior nuanței, a obiectivelor Washingtonului simplifică dialogul interoccidental, rămîne cert faptul că discrepanța pozițiilor este, în prezent, apreciabilă. Ministrul de externe britanic, Douglas Home, s-a pronunțat împotriva abordării „globale" a problemelor în suspensie, așa cum o recomanda Henry Kissinger. Punctul de vedere al guvernului francez a rămas neschimbat : trupele americane aflate în Europa accidentală servesc interese americane, neexistînd, în consecință, motive pentru ca vest-europenii să acorde compensații, comerciale sau de alt ordin. În timpul vizitei în S.U.A., unde a făcut numeroase declarații presei și a publicat, în „The New York Times", un articol consacrat relațiilor S.U.A. cu Europa accidentală în general, și cu R.F. Germania în special, Willy Brandt a adoptat un ton predominant „european" — argumentînd că piața vest-europeană a cunoscut un progres al exporturilor americane, inclusiv agricole, mai mare decît alte zone ale lumii, că investitorii americani realizează, în țările C.E.E., beneficii importante, că nu este nefiresc ca americanii și vest-europenii să fie concurenți. De asemenea, promițînd că va fi reînnoit acordul (care expiră în iunie a.c.) privind compensarea cheltuielilor de întreținere a trupelor americane în R.F.G., cancelarul Brandt a reluat argumentul, cunoscut din alte capitale vest-europene, că trupele americane se află în Europa occidentală pentru interese americane.

Ca prim contact, la nivelul cel mai înalt, între S.U.A. și unul dintre partenerii vest-europeni, vizita la Washington a cancelarului vest-german a avut valoarea unui test. Partea americană a avut posibilitatea de a-și argumenta propunerile și exigențele unuia dintre aliații interesați de toate aspectele evocate în discursul lui Kissinger. Rezultatul a fost predominant negativ, cancelarul Brandt refuzînd să accepte interdependența temelor discutate : „la Bonn se consideră — aprecia agenția «France Presse» — că planul Kissinger este născut mort".

Semnificativ, între luările de poziție ale cancelarului vest-german, a fost considerat și apelul adresat S.U.A. de a negocia cu „cei nouă" privindu-i ca un singur interlocutor, apel interpretat ca un avertisment împotriva încercărilor de a-i dezbina pe vest-europeni. Așadar, relansarea revendicărilor americane a avut ca prim efect o regrupare a „celor nouă", care încearcă să-și concerteze pozițiile în perspectiva negocierilor prevăzute în acest an. Eforturile făcute la sfîrșitul lunii aprilie, la Bruxelles, pentru realizarea unui compromis în problema, dintotdeauna spinoasă, a prețurilor agricole, aduc în alt plan, o confirmare a tendinței „celor nouă" de a stabili un consens, operație necesară pentru ca dialogul cu mai marele partener de peste ocean să nu ducă la o suită de concesii unilaterale.

Mihai Matei

MOSCOVA

Întîlnirea de la Zavidovo

Corespondență de la Laurențiu Duță

De data aceasta, maniera diplomatică „à la Kissinger" — discreția — n-a mai constituit un văl atît de impenetrabil asupra mobilurilor vizitei la Moscova a consilierului președintelui S.U.A. Acest eveniment, care se încadrează în ceea ce comentatorii de presă din Moscova denumesc „fenomenul apropierii sovieto-americane" de după mai 1972, este abundent reflectat atît de presa sovietică, cît și de cea americană. Ceea ce l-a și determinat, probabil, pe Henry Kissinger să declare vineri 4 mai, la aeroportul Vnukovo-2, ziariștilor prezenți la sosire : „vom trece în revistă relațiile bilaterale și vom discuta agenda unei posibile întîlniri la nivel înalt".

Observatorii politici din Moscova au remarcat în rîndul numeroasei delegații americane (15 persoane) care îl însoțește pe consilierul președintelui S.U.A., pe Helmut Sonnenfelt, subsecretar al trezoreriei S.U.A., pe William S. Hyland, expert în relațiile cu U.R.S.S., pe Philip A. Ogden, expert în armele strategice, pe Peter Rodman, asistentul personal al lui Kissinger etc., care aveau să participe la întîlnirea de la vila din Zavidovo, situată la circa 120 kilometri de Moscova. Din partea sovietică au participat la convorbiri L. I. Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., A. Gromîko, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., și Anatoli Dobrînin, ambasadorul U.R.S.S. în S.U.A.

Deși o clasică „minută" asupra convorbirilor de la Zavidovo nu a fost pusă la dispoziția ziariștilor, amplele materiale de presă privind situația actuală și, mai ales, perspectivele relațiilor sovieto-americane, coroborată cu componența „echipei Kissinger", pot oferi anume puncte de reper asupra actualei misiuni a asistentului președintelui S.U.A.

Un articol intitulat „Timpul hotărîrilor", apărut în ziarul „Izvestia" din seara de 7 mai, evoca recenta semnare a acordurilor privind creditele de 225 000 000 dolari acordate de Banca de import-export a S.U.A. organizațiilor sovietice care importă utilaje din S.U.A. Același articol atestă că, în anul 1972, volumul comerțului sovieto-american a crescut la 538 000 000 dolari, de la 134 000 000 dolari, în 1971. Iar ziarul „Pravda", din 8 mai, într-un articol semnat de V. Spandarian, membru al Comitetului de stat al planificării al U.R.S.S., releva importanța acordului încheiat cu firma „Occidental Petroleum", privind construirea în U.R.S.S. a unui mare complex industrial de îngrășăminte minerale. „Partea americană, arăta autorul, furnizează Uniunii Sovietice utilajul și materialele necesare, în condițiile de credit cu recuperare ulterioară în livrarea unei părți din producția realizată de complex. Acordul este încheiat pe 20 de ani și prevede livrări reciproce în valoare de aproximativ 8 000 000 000 dolari".

În același timp, „Izvestia" subliniază că la recenta conferință de la Washington, asupra problemelor comerțului sovieto-american, participanții au stabilit „căile cele mai de perspectivă ale relațiilor economice dintre U.R.S.S. și S.U.A.". Într-un alt articol, cronicarul ziarului „Pravda", referindu-se la relațiile sovieto-americane, extrăgea din ziarul „New York Times" pasaje ca : „U.R.S.S. și S.U.A. se află într-o nouă fază de relații reciproce" (...) „acum, în fața Uniunii Sovietice și S.U.A. se ridică sarcina de a elabora o «ordine de zi» a colaborării pe mai departe". Și, mai departe, în aceeași ordine de idei, citînd din „Washington Post", „Pravda" scria : „unul din aspectele cele mai importante ale viitoarelor tratative sovieto-americane va consta în perspectiva încheierii unor noi acorduri privind limitarea înarmărilor nucleare". Ziarul sovietic consideră, totodată, că „după părerea persoanelor oficiale americane, există bune posibilități pentru aceasta".

Observatorii politici din Moscova apreciază că la Zavidovo au fost abordate și alte probleme ale vieții internaționale, printre care cea a Indochinei, în special după încheierea acordurilor de la Paris privind restabilirea păcii în Vietnam, a Europei (cu multiplele sale aspecte, între care conferința general-europeană, reducerea armamentelor și forțelor armate etc.), chestiunea S.A.L.T. și, bineînțeles, spinoasa problemă a Orientului Apropiat. Nu este exclusă posibilitatea ca toate acestea să constituie o eventuală agendă a posibilei întîlniri Brejnev—Nixon, evocată de Henry Kissinger pe aeroportul Vnukovo-2, vineri seara.

Consilierul prezidențial Henry Kissinger — în vizită la Moscova

HELSINKI

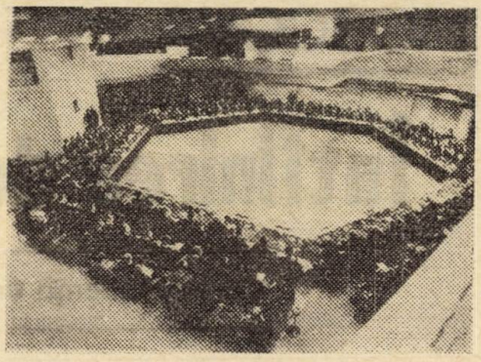

Runda finalizării dezbaterilor

Corespondență de la Dumitru Tinu

Trecerea la negocierea propriu-zisă, pe texte scrise, a constituit caracteristica principală a dezbaterilor în această rundă a consultărilor multilaterale de la Helsinki, dedicate pregătirii conferinței pentru securitate și cooperare în Europa. Progresele înregistrate, pas cu pas, în cele cinci luni care au trecut de la debutul reuniunii, încep să se lege între ele, conturînd documentele finale ale consultărilor.

Primul din aceste documente privește organizarea conferinței. În cursul săptămînii trecute, participanții la reuniune au acceptat, prin consens, un document elaborat de delegațiile Franței, Iugoslaviei, Poloniei, României și Spaniei, care prevede desfășurarea conferinței în trei faze. În prima fază se vor întruni miniștrii de externe ai țărilor participante, care vor expune pozițiile guvernelor lor asupra problemelor referitoare la securitate și cooperare în Europa, vor adopta ordinea de zi și instrucțiunile pentru organismele conferinței ce vor funcționa în faza următoare (comisii și subcomisii) ; în fine, se vor pune de acord asupra dispozițiilor privind desfășurarea conferinței, pe baza recomandărilor consultărilor de la Helsinki.

Faza a doua a conferinței se va desfășura la nivelul comisiilor și subcomisiilor specializate pe grupuri de probleme. Acestea, luînd în considerare propunerile depuse de delegațiile statelor participante, vor elabora proiectele de recomandări, de rezoluții și declarații, sau alte documente, finale ale conferinței. Tot în cea de a doua fază a conferinței se va constitui un Comitet de coordonare, format din reprezentanți desemnați de către miniștri de externe și care se va reuni periodic. El va coordona activitatea comisiilor și va centraliza rezultatele lor. Acest comitet va face guvernelor recomandările corespunzătoare privind organizarea fazei finale a conferinței.

Faza a treia se va desfășura la un nivel ce urmează a fi stabilit în cursul conferinței. În această fază, înalții reprezentanți ai statelor participante vor adopta documentele finale ale conferinței.

Documentul pregătit de cele cinci delegații urmează să fie luat ca bază a formulării recomandărilor reuniunii multilaterale privind organizarea conferinței.

Desigur, punctul gravitațional al consultărilor de la Helsinki l-a constituit, și de astă dată, problema ordinii de zi. Zilnic, au loc mai multe ședințe ale grupurilor de lucru consacrate redactării documentelor privitoare la problematica agendei viitorului forum european.

În această vastă activitate de armonizare a pozițiilor, delegația română a avut, încă de la început, un rol deosebit de activ. Subliniind necesitatea finalizării dezbaterilor în această etapă, astfel încît conferința generală pentru securitate să poată fi convocată în perioada următoare, cît mai curînd posibil, reprezentanții României au relevat în intervențiile lor că, în stadiul în care au ajuns negocierile, se impune crearea unor grupuri de autori de propuneri pentru diferite probleme aflate în dezbatere, în vederea elaborării unor texte de negociere comună, susceptibile să întrunească acordul general. Astfel, din inițiativa delegației române, sau cu concursul ei direct, au fost constituite asemenea grupuri, incluzînd pe toți autorii de propuneri, pentru fiecare din aspectele mai importante ale problematicii ordinii de zi.

Aspectele politice, juridice și militare ale securității europene (primul capitol) au constituit, în continuare, obiectul unor ample dezbateri. Se știe că, încă din etapa precedentă, s-a convenit asupra unei liste de principii care trebuie așezate la baza relațiilor dintre statele participante. Este de așteptat ca discuțiile asupra formulării acestor principii să poată fi încheiate fără prea mari dificultăți. În atenția participanților se află, de asemenea, un text propus de delegația suedeză, completat de alte delegații, care se referă la sfera de aplicare a principiilor. În esență, se prevede aplicarea principiilor convenite în mod egal de către toate statele participante, fără deosebire de situația geografică, sistemul social-economic și politic.

Totodată, delegațiile Elveției, României și U.R.S.S. au elaborat în comun un text cu privire la măsurile de aplicare în practică a principiilor. În introducerea lui, se menționează că unul din organismele conferinței (comisia respectivă) va examina căi și mijloace în vederea aplicării principiilor ce trebuie să guverneze relațiile dintre state, pentru întărirea securității europene și internaționale. Între aceste mijloace au fost înscrise : dezvoltarea consultărilor bi și multilaterale, promovarea de angajamente bi și multilaterale privind excluderea folosirii forței sau amenințării cu forța în relațiile dintre statele participante ; în fine, studierea propunerilor cu privire la elaborarea de angajamente pentru reglementarea, pe cale pașnică, a diferendelor, în vederea redactării unui raport asupra muncii depuse. Documentul elaborat de cele trei delegații urmează să fie supus examinării în grupul de lucru.

În ce privește aspectele militare ale securității, există un preambul, acceptat în linii generale, în care se relevă că aspectele politic și militar sînt elemente esențiale ale securității și se completează reciproc. În etapa precedentă s-a convenit, în principiu, asupra unui text cuprinzînd măsurile de creștere a încrederii și întărirea stabilității în Europa. Este vorba, în principiu, de notificarea marilor manevre militare și schimbul de observatori la ele. În propunerile prezentate de o serie de țări figurează și alte măsuri în acest sens, cum ar fi limitarea manevrelor și marilor mișcări de trupe, abținerea de la asemenea acțiuni. O atenție deosebită se acordă aspectelor dezangajării militare și dezarmării în Europa, subliniindu-se necesitatea definirii principiilor ce trebuie să stea la baza negocierilor pe această temă și a informării statelor participante despre mersul negocierilor respective.

Luni 7 mai și-a reînceput activitatea și grupul de lucru care se ocupă de problemele cooperării economice, tehnico-științifice și în domeniul protejării și ameliorării mediului înconjurător (capitolul II al ordinii de zi).

În primele două săptămîni ale acestei runde de negocieri, un loc important în cadrul consultărilor multilaterale a ocupat activitatea de redactare a documentelor corespunzătoare pentru cel de-al treilea capitol — cooperarea culturală și relațiile umane. Un prim consens s-a realizat în ședința de luni, desfășurată sub președinția reprezentantului României. Participanții au convenit asupra obiectivelor dezvoltării cooperării între statele participante în domeniul cultural, contactelor umane, educației și difuzării informațiilor — obiective înscrise în preambulul acestui capitol. Textul asupra căruia s-a convenit relevă necesitatea ca această cooperare să contribuie la întărirea păcii și înțelegerii între popoarele statelor participante, la îmbogățirea spirituală a personalității umane, indiferent de regimurile politice, economice și sociale ale acestora, fără deosebiri de rasă, sex, religie sau limbă. Eforturile participanților sînt concentrate, în prezent, spre depășirea deosebirilor de vederi ce se manifestă în ce privește principiile aparținînd la acest capitol.

Paralel cu activitatea de redactare a ordinii de zi și a instrucțiunilor pentru organismele conferinței, grupul de experți financiari examinează diversele propuneri de repartizare a cheltuielilor legate de desfășurarea viitoarei conferințe europene.

În cercurile observatorilor politici de la Dipoli se apreciază că, în pofida numărului mare de probleme ce mai trebuie soluționate, negocierile au ajuns într-un stadiu în care ele ar putea să fie finalizate fără dificultate, ceea ce ar permite convocarea, cît mai curînd posibil, a conferinței generale pentru securitate și cooperare în Europa.

LA ANIVERSAREA TRATATULUI DE LA VARȘOVIA

În aceste zile, se împlinesc 18 ani de la crearea Tratatului de la Varșovia de prietenie, colaborare și asistență mutuală. Înființat la șase ani după constituirea blocului Atlanticului de Nord (N.A.T.O.), Tratatul de la Varșovia a fost conceput de fondatorii săi ca o organizație defensivă, mijloc de apărare împotriva unui atac imperialist în Europa față de un stat membru al acestui tratat. Spiritul tratatului — al cărui caracter vremelnic, istoric a fost, deseori, subliniat de statele membre — exprimă dorința fermă a semnatarilor de a contribui la menținerea și consolidarea păcii în Europa și în lume, hotărîrea de a urma, în relațiile internaționale, o politică a înțelegerii și colaborării, a soluționării diferendelor dintre state exclusiv prin căi politice, pașnice. Totodată, tratatul stipulează, în mod expres, obligația statelor membre de a se abține de la amenințarea cu forța sau de la folosirea ei în raporturile internaționale. Fundamentul principial al Tratatului de la Varșovia rezidă în respectarea cu strictețe a independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, întrajutorării tovărășești.

Îndeplinindu-și cu strictețe obligațiile asumate în cadrul Tratatului de la Varșovia, România își întărește colaborarea militară cu statele semnatare ale acestuia, cu celelalte țări socialiste, potrivit principiilor fundamentale care guvernează relațiile dintre aceste state, exprimîndu-și convingerea că atît dezvoltarea economică și culturală, cît și întărirea capacității de apărare a fiecărui stat socialist reprezintă contribuția cea mai de preț a acestora adusă — în spiritul idealurilor nobile ale internaționalismului — întăririi puterii sistemului socialist mondial, întregului front antiimperialist.

Țara noastră se preocupă constant de întărirea capacității de apărare a cuceririlor revoluționare ale poporului, a orînduirii noastre socialiste, a libertății, independenței și suveranității naționale. În acest sens, o atenție deosebită este acordată perfecționării procesului instructiv-educativ din armata noastră, înzestrării ei cu echipament și tehnică de luptă moderne. Aceeași atentă preocupare se acordă pregătirii și dotării cu mijloace corespunzătoare formațiunilor înarmate ale clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității — gărzile patriotice, organizării pregătirii militare a tinerei generații. Constituie, aceasta, expresia exercitării depline a atributului suveran al statului român de a hotărî asupra problemelor apărării, în caz de nevoie, a teritoriului său inalienabil și indivizibil — responsabilitate sacră a partidului și a guvernului.

În anii care au trecut de la semnarea Tratatului de la Varșovia, pe plan internațional s-a afirmat, ireversibil, modificarea raportului de forțe în favoarea larg-ului front progresist mondial. Socialismul a învins definitiv în 14 state ale lumii. Noi și noi popoare se angajează, într-o formă sau alta, pe calea unor transformări revoluționare avînd ca țel trecerea la organizarea socialistă a societății — unica perspectivă ce se impune din ce în ce mai mult în dezvoltarea istorică a omenirii. Tabloul complex al epocii contemporane reliefează pregnant afirmarea tot mai puternică a clasei muncitoare, a forțelor progresiste și democratice în viața politică națională și internațională. Se adeverește, astfel, că largul front antiimperialist, acționînd unit, poate determina hotărîtor cursul dezvoltării contemporane, poate zădărnici politica de dominație, dictat și agresiune a cercurilor imperialiste, poate impune instaurarea unui climat de pace, înțelegere și conlucrare fructuoasă între națiuni.

În acest context, tendințele politice majore care se manifestă pe continentul european sînt elocvente. Înfăptuirea securității europene se dovedește a fi un obiectiv care animă toate popoarele de pe continent, masele largi ale oamenilor muncii, forțele democratice și progresiste din Europa. Este un fapt că, astăzi, pe calea realizării acestui deziderat de mare audiență s-au făcut pași concreți ; promovarea unei ample, multilaterale colaborări și cooperări reciproc avantajoase între statele europene, indiferent de orînduirea lor socială, constituie o realitate de necontestat a vieții politice de pe continent.

România socialistă promovează o politică externă consacrată, prin excelență, luptei consecvente pentru înfăptuirea aspirațiilor de progres ale omenirii, a dorinței legitime a popoarelor de a trăi și a se dezvolta într-un climat al păcii și colaborării, de a-și hotărî destinele în condiții de deplină independență și suveranitate. Un loc central în cadrul acestei politici îi este rezervat preocupării permanente pentru continua dezvoltare a prieteniei, solidarității și colaborării cu toate statele socialiste, contribuție a țării noastre la adîncirea și perfecționarea relațiilor de tip nou dintre țările socialiste, relații întemeiate pe principiile marxism-leninismului și internaționalismului socialist, independenței și suveranității, egalității, stimei și respectului reciproc, întrajutorării tovărășești în construirea noii societăți.

Atașată luptei generale a frontului mondial antiimperialist, România acordă un loc important, în orientarea politicii sale externe, intensificării și lărgirii solidarității și colaborării multilaterale cu tinerele state independente, cu țările în curs de dezvoltare. Totodată, Republica Socialistă România își extinde — în spiritul coexistenței pașnice — relațiile sale cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, participînd, astfel, activ la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale și spirituale. La baza tuturor raporturilor sale internaționale, România situează permanent principiile respectării depline a independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forța.

Sînt principii care cunosc o mereu mai largă afirmare în lumea contemporană, se bucură de recunoașterea a tot mai multe state, ele afirmîndu-se ca singurul fundament trainic în vederea construirii și dezvoltării unor raporturi interstatale normale, pentru statornicirea unei atmosfere de încredere, destindere și securitate în viața internațională.

Tendințe favorabile normalizării și dezvoltării unor raporturi firești, principiale, între state se evidențiază din ce în ce mai mult, în ultima vreme, pe arena internațională. Bunăoară, semnarea acordurilor de pace de la Paris, care au pus capăt îndelungatului și distrugătorului război împotriva eroicului popor vietnamez, încheierea acordului de restabilire a păcii și înțelegerii naționale în Laos sau, în Europa, desfășurarea pregătirilor multilaterale în vederea convocării conferinței general-europene, începerea dialogului vest-germano—cehoslovac, intensificarea contactelor la nivel înalt, extinderea relațiilor economice și de altă natură sînt numai cîteva momente, de dată recentă, care potențează pozitiv viața internațională. În mod firesc, pe continentul european de o atenție deosebită se bucură în ultimele luni lucrările pregătitoare ale conferinței paneuropene de securitate și colaborare ce se desfășoară la Helsinki.

Ca stat al acestui continent, România este vital interesată în edificarea unui sistem trainic de securitate și cooperare în Europa — care să ofere fiecărui popor garanția că se poate dezvolta liber și independent, în afara oricăror încercări de presiune, amestec în treburile interne sau agresiune din partea altor state. Participînd activ la lucrările pregătitoare de la Helsinki, țara noastră militează pentru întronarea, în viața intereuropeană, a unor relații pe baze noi, care să deschidă perspective largi colaborării multilaterale, înțelegerii și păcii între statele continentului. În contextul larg al securității și cooperării continentale, România acordă o deosebită atenție relațiilor interbalcanice, considerînd că există condiții mai favorabile pentru transformarea acestei regiuni europene într-o zonă a colaborării și păcii, lipsită de arme nucleare. Pornind de la faptul că în lume se fac încă cheltuieli masive pentru înarmare — România însăși afectează o parte a venitului național pentru întărirea capacității sale de apărare — țara noastră consideră că o securitate autentică este indisolubil legată de dezangajarea militară. În acest sens, România se pronunță pentru înfăptuirea dezarmării, generale și totale, și în primul rînd a celei nucleare, considerînd — dată fiind complexitatea problemei — ca fiind binevenite măsuri parțiale vizînd retragerea trupelor străine de pe teritoriile altor state în limitele propriilor granițe, lichidarea bazelor militare înființate pe teritoriul altor țări, reducerea trupelor militare, abținerea de la manevre militare și de la demonstrații de forță la granița altor state, diminuarea bugetelor militare și stoparea cursei înarmărilor, desființarea blocurilor militare, crearea de zone denuclearizate în diferite părți ale Europei. *„Sîntem de părere* — arăta, recent, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la problema securității europene — *că s-au creat condițiile pentru ca în vara acestui an să înceapă lucrările conferinței și dorim să ne aducem contribuția activă la pregătirea și ținerea ei în cele mai bune condiții, la realizarea în Europa a unor relații bazate pe principii noi, care să asigure o pace îndelungată și o conlucrare fructuoasă între toate națiunile continentului, ceea ce va avea o înrîurire deosebit de pozitivă asupra cauzei colaborării și păcii în întreaga lume*".

Statornicirea unui sistem eficient de securitate, dezangajarea militară sub multiplele ei aspecte, desființarea blocurilor militare nu se pot realiza de la sine, fără acțiuni perseverente din partea tuturor statelor lumii.

Este aceasta o cerință a cursului firesc al vieții internaționale pe continent. Popoarele europene, masele de oameni ai muncii, largi cercuri ale opiniei publice internaționale, partide și organizații democratice se pronunță cu tot mai multă hotărîre în sprijinul realizării unor noi pași concreți pe calea destinderii, a înfăptuirii securității europene.

Orientîndu-și cu consecvență politica sa externă spre slujirea măreților cauze ale socialismului și păcii, România își aduce contribuția sa activă la instaurarea, pe arena internațională, a unei atmosfere a securității și colaborării între popoare, la întărirea forțelor mondiale ale socialismului, a tuturor forțelor care luptă pentru libertate, independență, pace și progres social.

Ilie Olteanu

REPORTAJ PE GLOB

Ritmurile Slovaciei

Constantin Prisăcaru

Se poate vorbi despre existența unui fenomen slovac ? Această întrebare și-o pun vizitatorii care sînt surprinși de ritmul și amploarea prefacerilor ce au loc pe pămîntul Slovaciei socialiste. Dacă în concepția dv. — li se răspunde — efortul pentru progres, pentru industrializare, pentru o viață civilizată pe care-l face acest popor, cîndva unul dintre cele mai obidite din centrul Europei, este sinonim cu „fenomen", atunci da, se poate vorbi de așa ceva.

Atît întrebarea cît și răspunsul au, în fond, o origine comună : înfățișarea nouă căpătată, în anii de după eliberare, de această parte estică a Cehoslovaciei, succesele fără precedent obținute în toate sferele vieții materiale, culturale și sociale. De fiecare dată cînd se vorbește despre ele, te impresionează modestia cu care sînt prezentate de făuritorii lor, convingerea manifestă că drumul pînă la realizarea scopului final propus este încă lung, că el cere, în continuare, eforturi și dăruire.

Adevărul este că pentru orice vizitator e frapant ritmul în care se produc transformările socialiste pe întregul teritoriu al republicii. Socialismul și-a demonstrat pregnant forța și vitalitatea și în Slovacia. Această treime a teritoriului cehoslovac, căreia imperiul austro-ungar i-a rezervat, atîtea secole, unicul rol de furnizor de produse agricole și de forță de muncă ieftină, a devenit, în anii de după eliberare, un imens șantier. Și aceasta — cum plastic se exprima un confrate slovac — dintr-o poruncă a istoriei. Pentru că este cunoscut că, pînă la terminarea celui de-al doilea război mondial, Slovacia era, practic, lipsită de industrie. Cele cîteva zeci de mori și fabrici de conserve, în general utilate rudimentar, nu puteau nici pe departe să alcătuiască o industrie. În plus, nu trebuie uitat că, la acea dată, economia ei era rămasă în urmă cu cel puțin 60 de ani în comparație cu ceea ce exista în Cehia și Moravia.

Au fost suficiente doar două decenii și jumătate pentru ca printr-o muncă îndîrjită, alimentată de o voință tenace, ce constituie trăsătura specifică a acestui popor de patru milioane, pe pămîntul slovac să fie ridicate și date în folosință 300 de întreprinderi industriale, moderne și de mare capacitate. Efortul susținut de investiții, ca urmare a politicii partidului de industrializare socialistă, poate fi dedus din faptul că, în ultimul sfert de veac, pentru grăbirea ritmului de creare a unei industrii proprii au fost repartizate din fondurile centrale de stat peste 400 miliarde coroane, sumă ce reprezintă mai mult decît 32 la sută din fondurile afectate construcțiilor industriale. Pe harta economică a acestei republici au apărut asemenea obiective importante cum sînt noul combinat siderurgic din Kosice, marele complex petrochimic „Slovnaft" din Bratislava, uzine de motociclete, de mașini-unelte, noi unități chimice, producătoare de materiale de construcții, textile, de îmbrăcăminte, alimentare.

Tumultul vieții industriale a atras după sine schimbări profunde în structura populației, a chemat spre activitate neagricolă contingente întregi de locuitori ai satelor. Astăzi, în industrie, devenit sector de bază al economiei, lucrează peste 650 000 persoane, cifră ce depășește de 3 ori situația existentă în 1948. Prin efortul muncitorilor, al întregului popor slovac, producția industrială s-a înscris pe o traiectorie continuu ascendentă, fiind, anul trecut, de 14 ori mai mare în comparație cu cea care se obținea în urmă cu un sfert de veac. Slovacia participă acum cu peste 25 de procente la producția industrială globală a țării. Numai sporul de producție obținut anul trecut este egal, din punct de vedere valoric, cu întreaga producție industrială obținută în Slovacia anului 1948.

Efortul susținut de investiții a avut efecte dintre cele mai evidente în modificările intervenite în structura industriei, în avîntul luat de acele ramuri moderne purtătoare de progres tehnic. De fapt, cu puține excepții, toate ramurile industriei slovace sînt noi. Aparțin anilor construcției socialiste siderurgia, construcția de mașini, petrochimia, industria de prelucrare a lemnului. Este semnificativ că, în anii de după eliberarea țării, industria metalurgică și constructoare de mașini și-a sporit producția de 28 de ori, cea chimică de 32 de ori, au apărut și s-au dezvoltat ramuri industriale noi, moderne, ca electrotehnica și electronica, mecanica fină, aparatele de măsură și control, mașini matematice de calcul.

Agricultura, cîndva principala sursă de existență a acestui popor, a fost integral cooperativizată, așezată pe bazele tehnicii moderne, sprijinită de toate ramurile industriei, de cercetarea științifică. Valoarea producției pe care o dă acum acest sector de bază al economiei naționale este de peste 5 ori mai mare în comparație cu situația antebelică.

Industrializarea socialistă, împreună cu cooperativizarea agriculturii au constituit baza trainică a creșterii dinamice a veni-

Bratislava. Vedere generală

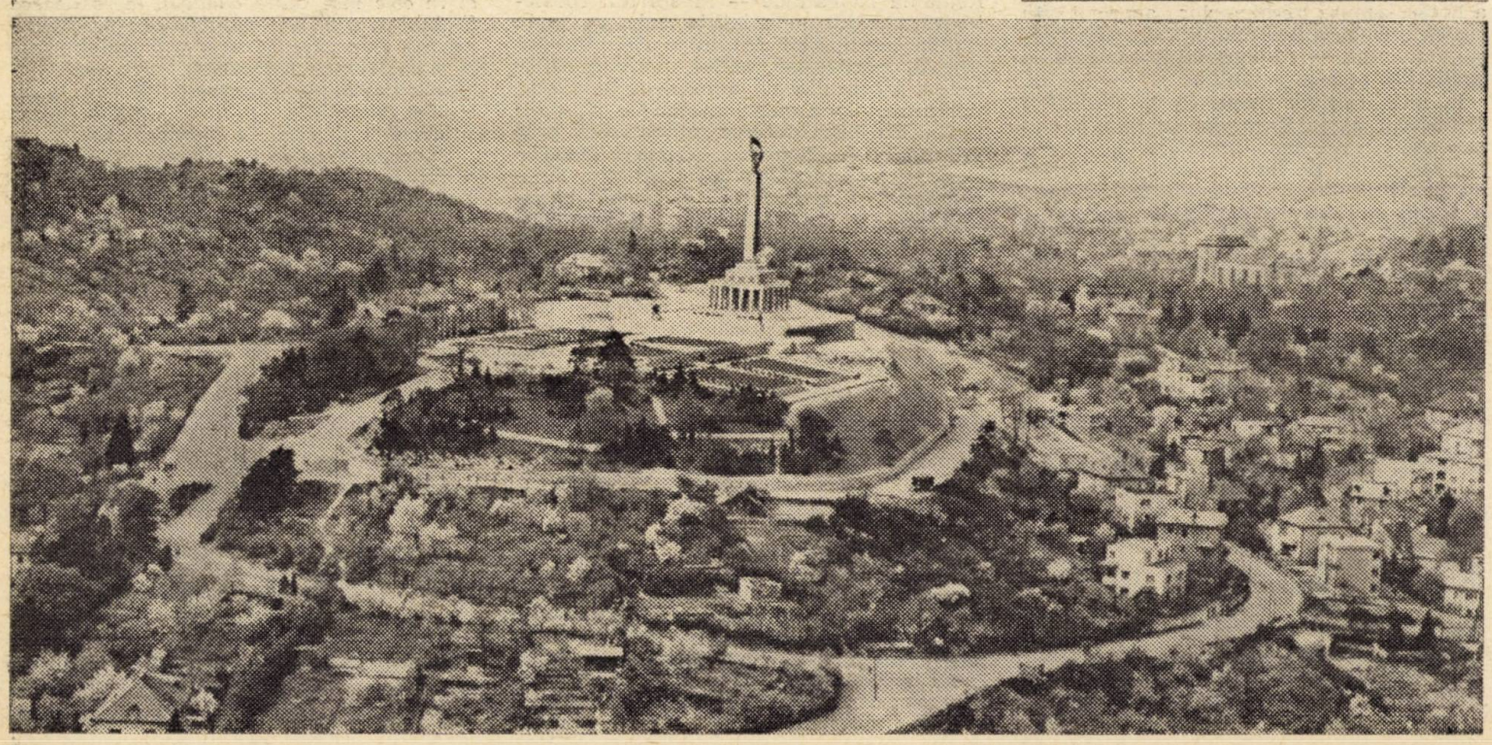

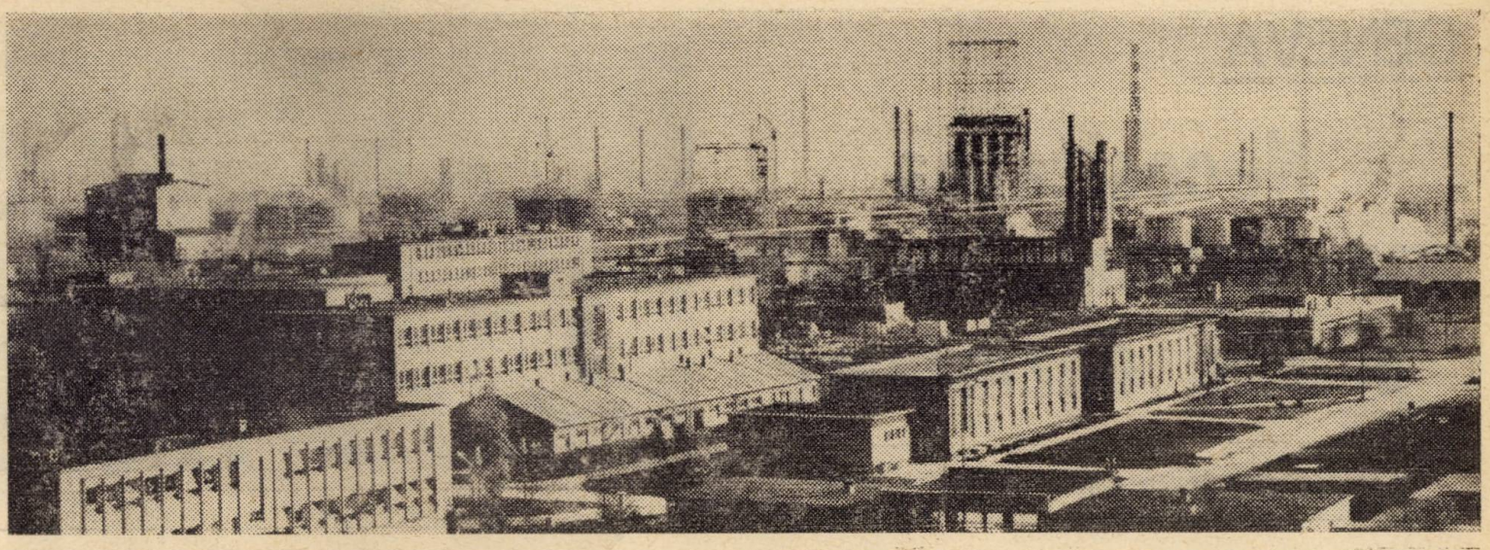

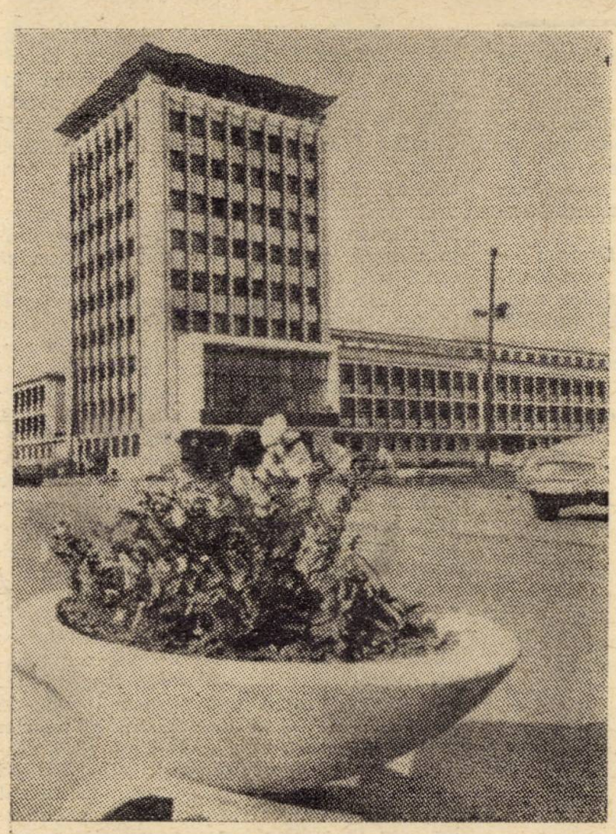

Nouă clădire administrativă la Ziar, în centrul Slovaciei

Muzeul de la Banská Bystrica — o vie mărturie a luptei pentru eliberarea patriei

Combinatul petrochimic „Slavneft" (Bratislava). „In două decenii și jumătate — 300 de intreprinderi industriale"

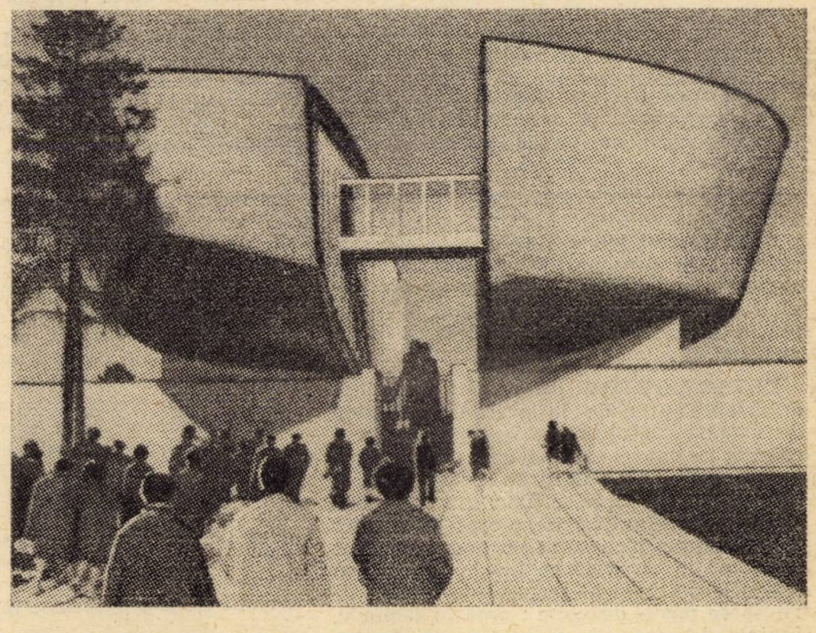

tului național. Dacă, în primii ani de după eliberare, Slovacia participa la formarea venitului național al întregii țări doar cu 19,2 procente, partea ei de contribuție a ajuns acum la 25,9 la sută.

Muncitorul slovac, țăranul cooperator, fiecare om al muncii simt astăzi din plin binefacerile socialismului, măsura în care industrializarea intensă a republicii, modernizarea și intensificarea agriculturii cooperatiste formează izvoarele principale ale bunăstării materiale. În limbajul lor lapidar, cifrele prezintă o situație fără egal în trecut : numărul locuințelor noi ridicate în anii de după eliberare formează peste 60 la sută din întregul fond locativ al republicii ; unui medic îi revin astăzi 440 locuitori, față de peste 2 000 înainte de război ; în Slovacia funcționează 13 instituții de învățămînt superior, cu peste 50 000 de studenți, revenind 12 studenți la mia de locuitori ; cercetarea științifică cuprinde acum de 10 ori mai mulți specialiști decît înainte de război ; numărul total al persoanelor ocupate în economia națională a crescut de 1,5 ori ; anual, din fondurile sociale de stat se cheltuiesc pentru fiecare locuitor al republicii aproape 7 000 coroane.

Actualul plan cincinal deschide noi perspective de dezvoltare multilaterală a Slovaciei. În documentul principal prezentat celui de-al XIV-lea Congres al P.C. din Cehoslovacia se spunea : „În R. S. Slovacă este vorba de un ritm general mai rapid de dezvoltare a industriei și agriculturii bazat, în special, pe resurse mai mari de forță de muncă, pe posibilități mai mari de extindere rapidă a tehnicii moderne. În condițiile folosirii raționale a tuturor resurselor naturale, economice, umane din ambele republici, potrivit posibilităților lor specifice, interesele economiei unitare cehoslovace sînt pe deplin în concordanță cu interesele ambelor republici. O atare abordare creează posibilitatea de a se păși mai departe în egalizarea economică a R. S. Cehe și R. S. Slovace și, în același timp, realizarea unui avînt social optim". Această orientare dată muncii celor două popoare frățești formează fundamentul politic solid al colaborării dintre ele, al progresului viitor.

Alături de sentimentele de îndreptățită bucurie alimentate de aceste realități, călătorul român, care ajunge pe aceste meleaguri, este surprins și emoționat și de mărturiile ce vorbesc de trăinicia relațiilor existente între poporul român și popoarele slovac și ceh. Va întîlni prin munți, pe creste de dealuri sau în văile apelor multe locuri de veci în care odihnesc zeci de mii de fii ai poporului român, soldați și ofițeri care au mers pînă la sacrificiul suprem în lupta pentru eliberarea Slovaciei și, mai departe, a întregii Cehoslovacii de sub jugul fascist. Șirul monumentelor funerare, de la Zvolen, Piestany, Humpolec, de la Brno și din alte zeci de localități slovace și cehe marchează drumul glorios al partizanilor slovaci și cehi care, alături de armata sovietică, de vitejii ostași români, au contribuit din plin la eliberarea patriei lor.

În aceste zile din preajma marii sărbători naționale a popoarelor ceh și slovac, în adunări festive s-a amintit din nou trainica prietenie dintre poporul român și poporul cehoslovac, cimentată prin sîngele vărsat în comun împotriva cotropitorilor fasciști, relații care, în condițiile socialismului, au căpătat un conținut nou și largi perspective de dezvoltare. Din nou, la căpătîiul ostașilor români au fost depuse flori, în semn de adîncă și mereu vie recunoștință.

GENEVA

Necesitatea unor acțiuni concrete pentru dezarmare

Corespondență de la Corneliu Vlad

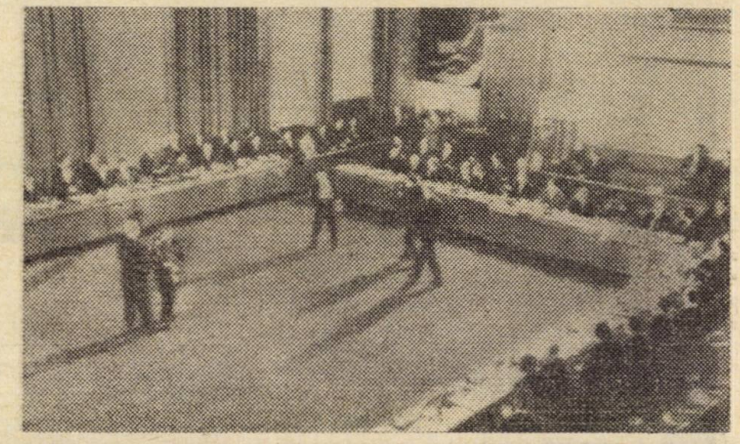

Sesiune a Comitetului de la Geneva

In cei 12 ani de existență, Conferința Comitetului pentru Dezarmare (C.C.D.) și-a constituit o veritabilă tradiție în ce privește modul de desfășurare a activităților sale. Dacă prima parte a rundei anuale de negocieri a Comitetului (numită și „sesiunea de primăvară") este consacrată, îndeosebi, expunerilor de politică generală în domeniul dezarmării a statelor membre și detașării unor teme concrete de dezbateri, menite a fi abordate mai detaliat în cursul tratativelor, „sesiunea de vară" este dedicată, în general, finalizării eforturilor desfășurate într-un sector sau altul al dezarmării, rezultatele negocierilor anuale urmînd a fi supuse atenției sesiunii Adunării Generale a O.N.U.

În răstimpul dintre cele două etape ale sesiunii Comitetului de la Geneva — moment consacrat analizei preliminare a activităților C.C.D. și evaluării perspectivelor negocierilor pe anul în curs — ne-am adresat conducătorilor delegațiilor unor state membre ale Comitetului pentru a ne expune, în cadrul unor discuții, opiniile lor privitoare la actualul stadiu al dezbaterilor consacrate dezarmării, la perspectivele existente în acest domeniu, la activitatea organismului de negocieri de la Geneva.

Prima întrebare s-a referit la situația prezentă în domeniul eforturilor de dezarmare, la locul și rolul negocierilor vizînd reducerea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare în actualul context internațional.

PETAR VOUTOV (Bulgaria) : În perioada care s-a scurs de la precedenta sesiune de vară a C.C.D., lumea a continuat să progreseze pe calea realizării unei păci generale și durabile. Au apărut, în această privință, importante premise. Dar, așa cum spuneam și în Comitet, important este acum ca rădăcinile păcii să se ancoreze suficient de adînc în acest teren fertil, pentru ca arborele puternic al securității și cooperării să se poată dezvolta ; aceasta depinde, înainte de toate, de abilitatea, voința politică și eforturile factorilor responsabili din toate țările, ale căror popoare doresc folosirea din plin a noii situații internaționale, care diferă calitativ de cea existentă după primul și-al doilea război mondial, pentru realizarea de noi progrese în cîmpul dezarmării.

NICOLO DI BERNARDO (Italia) : Negocierile de dezarmare trebuie să reflecte, la rîndul lor, noile evoluții din lume, care ar putea conduce la forme mai satisfăcătoare de cooperare între state. În ultimul timp, au sporit speranțele legate de adoptarea unor noi măsuri și inițiative care să confirme importanța dezarmării ca factor hotărîtor al păcii, măsuri și inițiative, care pot constitui o piatră de încercare a vitalității C.C.D., a capacității sale de a-și face simțite prezența și utilitatea în viața internațională. Trebuie adăugat, totodată, că, din păcate, dezbaterea dezarmării nu este încă în întregime adaptată noii configurații a relațiilor mondiale, care reclamă participarea activă la negocierile multilaterale de dezarmare a tuturor statelor interesate și, în special, a tuturor statelor nucleare.

ALFONSO GARCIA ROBLES (Mexic) : În ciuda eforturilor de dezarmare, cheltuielile militare ale statelor lumii au sporit, în ultimul deceniu, cu aproximativ 70 la sută, după cum ne informează raportul „Dezarmarea și dezvoltarea", elaborat recent, sub egida secretarului general al O.N.U., de un grup de experți condus de ministrul suedez Alva Mirdal. Același document atrage atenția asupra faptului că, în timp ce cercetările în scopuri militare beneficiază de 25 miliarde dolari pe an, cercetărilor în domeniul sănătății le sînt alocate anual, în lume, doar 6 miliarde dolari. Este, deci, cum nu se poate mai evident că enormele resurse înghițite de cursa înarmărilor ar putea fi utilizate cu succes pentru accelerarea dezvoltării economice și a progresului în lume.

Obiectivul final — dezarmarea generală și totală

Detaliind o serie de aspecte ale problematicii dezarmării, interlocutorii noștri au anunțat opiniile lor privind domeniile prioritare care solicită, prin importanța lor deosebită și caracterul lor acut, concentrarea eforturilor statelor pentru înfăptuirea unor măsuri concrete de dezarmare.

M. NISIBORI (Japonia) : Obiectivul final al tuturor eforturilor noastre este dezarmarea generală și totală. Comitetul de la Geneva trebuie să permită o apropiere a pozițiilor statelor și realizarea unor măsuri graduale pe calea atingerii acestui ambițios obiectiv al omenirii. Din păcate, însă lucrările Comitetului, în actuala lor fază, nu sînt orientate spre examinarea acestei probleme. Între măsurile de dezarmare, cea mai înaltă prioritate trebuie acordată, după opinia Japoniei, dezarmării nucleare.

Alfonso Garcia Robles : Singura cale de urmat pentru înfăptuirea idealurilor de pace, dreptate și progres ale omenirii este cea a dezarmării generale și totale, a cărei primă fază trebuie să constea în reducerea treptată, pînă la eliminarea totală, a armelor nucleare. Într-un studiu publicat recent, profesorul american Fred Charles Ikle remarca faptul că puterea distructivă a arsenalelor nucleare, care este azi de mii de ori mai mare decît cea a bombelor atomice lansate asupra orașelor Hiroșima și Nagasaki, are, în conștiința umană, aceeași rezonanță ca ideea că omul este muritor. Evident, nu putem accepta ideea că dezastrul nuclear poate fi la fel de inevitabil ca moartea, că el poate duce la pieirea societății umane. Pentru aceasta, însă, este necesar ca mecanismul vieții internaționale să nu permită niciodată utilizarea armelor nucleare, a căror capacitate de distrugere atinge niveluri greu de imaginat. Se impune, înainte de toate, renunțarea la echilibrul de forțe bazat pe strategia disuasiunii nucleare și înlocuirea sa printr-un sistem de relații internaționale bazate pe încredere reciprocă și umanism, în conformitate cu nenumăratele apeluri lansate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite pentru încetarea cursei înarmărilor nucleare și trecerea la dezarmarea nucleară. Amenințarea care planează asupra speciei umane nu a fost niciodată atît de mare în primul milion de ani al istoriei omenirii, ca în perioada de după 1945, sublinia, în urmă cu cîțiva ani, Arnold Toynbee. Realitatea problemei, interesul său vital pentru viitorul tuturor popoarelor pun în evidență responsabilitatea primordială în istorie a statelor nucleare, a tuturor statelor lumii.

MOHAMMED AL KHATTABI (Maroc) : În ordinea de priorități stabilită de rezoluțiile O.N.U. și prin logica lucrurilor, problemele care necesită o soluționare cît mai rapidă sînt cele privitoare la armele de distrugere în masă. Pentru crearea unui climat bazat pe încredere, pentru ca fiecare stat să se simtă în securitate, la adăpost de orice intervenție străină în afacerile sale interne, la adăpost de amenințarea cu forța sau cu recurgerea la folosirea ei, este primordial să avem în vedere, pentru rezolvarea sa cît mai rapidă, problema interzicerii armelor nucleare și a celorlalte arme de distrugere în masă.

Nicolo Di Bernardo : Delegația Italiei a subliniat întotdeauna necesitatea existenței unui program organic de dezarmare, care să stabilească o relație constantă între măsurile parțiale, susceptibile de a constitui, în mod succesiv, subiecte de negociere și obiectivul final — dezarmarea generală și totală. În ciuda rezoluțiilor Adunării Generale, a diferitelor documente de lucru elaborate de o serie de delegații, între care și cea italiană, Comitetul continuă să se consacre, îndeosebi, examinării unor măsuri parțiale, pierzînd adesea

din vedere abordarea globală a problemelor dezarmării. De aici, necesitatea definirii și coordonării obiectivelor dezarmării în cadrul unui plan de ansamblu al măsurilor de dezarmare, care să comporte, aș spune, aceeași exactitate și preciziune care caracterizează, de obicei, planificarea operațiunilor militare.

Următorul subiect de discuții l-au constituit lucrările sesiunii din acest an a Comitetului de la Geneva, stadiul prezent al activităților desfășurate de organismul de negocieri de dezarmare și perspectivele realizării unor progrese pe calea îndeplinirii mandatului său.

Rolul unor măsuri parțiale

Alfonso Garcia Robles : Lucrările C.C.D. au fost, în prima parte a negocierilor din acest an, ca și în cursul lui 1972, nesatisfăcătoare — și aceasta chiar în domeniul, relativ modest, al măsurilor colaterale de dezarmare. Această situație a determinat elaborarea, la „sesiunea din primăvară", a memorandumului țărilor nealiniate membre ale Comitetului care exprimă preocuparea lor profundă pentru lipsa de progrese în eforturile de dezarmare din ultima vreme. Sîntem de părere că nu există nici un motiv care ar putea justifica actualul stadiu de stagnare și, de aceea, în documentul menționat facem apelul presant la toate statele membre ale C.C.D. să reia deciziile politice necesare pentru ca lucrările Comitetului să poată avansa. La începutul sesiunii, subliniam utilitatea reexaminării în Comitet a numeroase sugestii făcute, de-a lungul anilor, în cadrul organismului de la Geneva, în diversele domenii de dezarmare, pentru a alege din rîndul lor cîteva teme concrete asupra cărora am putea să ne concentrăm eforturile cu folos și cu rezultate pozitive în viitorul apropiat. Una din aceste teme ar putea fi, de pildă, reducerea bugetelor militare ale statelor.

Mohammed Al Khattabi : În acest an, îndeosebi două puncte de pe agenda de lucru a Comitetului au constituit obiectul unor aprofundate studii, inclusiv pe plan tehnic — interzicerea experiențelor nucleare subterane și prohibirea armelor chimice. Lipsa de progrese înregistrată în dezbaterea privind arsenalele chimice, care se desfășoară de patru ani în Comitet, ne face să ne întrebăm dacă discuțiile foarte tehnice desfășurate în acest răstimp sînt, într-adevăr, de o utilitate reală în planul practicii. Este clar, în orice caz, că la proiectul de convenție în materie prezentat la 28 martie 1972 de țările socialiste, nu s-a răspuns încă prin nici o propunere concretă din partea statelor occidentale. În ce privește interzicerea experiențelor nucleare subterane, apreciem că participarea la ședințele Comitetului a unor experți ar putea aduce clarificări suplimentare asupra diverselor aspecte tehnice ale acestei probleme.

Petar Voutov : În activitatea C.C.D. s-au înregistrat, în ce privește finalizarea eforturilor, cote înalte și cote joase. Fără îndoială că, în prezent, Comitetul traversează un moment marcat de puține rezultate iar, dacă ținem seama de faptul că principala lui sarcină este dezarmarea generală și totală, ne aflăm foarte departe de realizarea sa. Dezbaterile din Comitet se desfășoară acum, asupra a trei subiecte : prohibirea armelor chimice, interzicerea experiențelor nucleare subterane și pregătirea conferinței mondiale de dezarmare.

În domeniul armelor chimice, există o propunere foarte concretă în proiectul de convenție al țărilor socialiste. În principiu, două treimi din numărul statelor membre ale Comitetului consideră că este vorba de o veritabilă bază de discuții — țările nealiniate și chiar anumite țări membre ale NATO. A rămas pînă acum în faza dezbaterilor generale și problema prohibirii armelor chimice — și aceasta pentru că Statele Unite nu au făcut, în ceea ce le privește, o propunere pentru abordarea ei în aspectele concrete.

Apreciind că, datorită primejdiei grave pe care o reprezintă armele chimice, este necesară adoptarea de măsuri privind interzicerea lor totală, sîntem gata, totuși, pentru a facilita progresul pe această cale, să examinăm orice propunere, inclusiv de interzicere parțială a acestei arme, deși, subliniez, nu aceasta este calea cea mai potrivită pentru soluționarea deplină a problemei.

Nici în domeniul interzicerii experiențelor nucleare subterane nu s-a putut ajunge la un acord în prima parte a negocierilor din acest an. Pentru continuarea eforturilor în această direcție, există în prezent mai multe posibilități — Comitetul de la Geneva, o conferință a celor cinci state nucleare sau o conferință mondială a dezarmării. În ce privește problema controlului, în eventualitatea realizării unui acord, considerăm că acesta poate fi asigurat în mod eficace prin conjugarea mijloacelor naționale cu cele internaționale datorate cuceririlor tehnico-științifice existente deja (mijloace seismografice și folosirea sateliților).

Convocarea conferinței mondiale de dezarmare necesită o activitate pregătitoare îndelungată, care trebuie desfășurată în mod gradual ; este necesar, mai întîi, să se asigure participarea la aceste eforturi a tuturor statelor lumii. Întrunirea și reușita conferinței vor depinde în bună măsură și de activitatea desfășurată în cadrul C.C.D. Pregătirea conferinței implică depășirea a numeroase dificultăți ; drumul este lung și nu lipsit de asperități, dar, așa cum spune proverbul, „chiar dacă drumul e lung, primul pas trebuie făcut".

M. Nisibori : Negocierile din Comitet nu s-au dovedit deocamdată fructuoase în ce privește subiectele cel mai frecvent abordate — interzicerea experiențelor nucleare subterane și a armelor chimice. Delegația Japoniei consideră că, și într-un caz și în celălalt, se impune realizarea unor progrese treptate pe calea spre atingerea obiectivelor finale. În acest sens, noi am propus organizarea unor reuniuni oficioase ale Comitetului, cu participarea experților, pentru dezbaterea diverselor probleme ale interzicerii experiențelor cu arme nucleare. Apreciem că, în cursul ultimilor zece ani, condițiile tehnice și politice au evoluat în mod remarcabil, premisele necesare pentru realizarea unui acord în acest domeniu fiind astăzi mai favorabile decît în 1963. Delegația Japoniei a avansat, totodată, ideea interzicerii, pentru început, a agenților chimici supratoxici, măsură care ar urma să se extindă, treptat, pînă la realizarea interzicerii complete a tuturor agenților războiului chimic.

România — atitudine deschisă, activă

Referindu-se la diferitele aspecte ale dezarmării, conducătorii delegațiilor statelor membre au amintit adesea, în discuțiile purtate, poziția României în domeniul încetării cursei înarmărilor și a înfăptuirii dezarmării, contribuția țării noastre la buna desfășurare a lucrărilor Comitetului de la Geneva.

Nicolo Di Bernardo : Urmărim cu multă atenție inițiativele României în domeniul dezarmării și sîntem deosebit de interesați de luările de poziție ale țării dumneavoastră. Apreciem că România este foarte activă în politica sa în domeniul dezarmării, care conține idei interesante, demne de a fi luate în considerație. Sîntem satisfăcuți de modul de conlucrare cu delegația țării dumneavoastră la lucrările conferinței, de schimburile de idei cu colegii români din Comitet. Politica dumneavoastră în domeniul dezarmării învederează atitudinea deschisă, originalitatea în idei, dorința de a contribui la înțelegerea între state — însușiri ce caracterizează, în general, activitatea internațională a României.

Petar Voudov : Colaborarea între Bulgaria și România în cadrul negocierilor de dezarmare se înscrie în cadrul larg al relațiilor frățești de prietenie existente între cele două țări, cimentate de-a lungul vremii de factori de ordin istoric, geografic, politic, economic, iar, în ultimele decenii, de ideologia comună, marxist-leninistă, și de țelul comun al construcției societății socialiste. La Comitetul de la Geneva, între delegațiile noastre, între delegațiile țărilor socialiste participante la lucrările Comitetului există o colaborare foarte strînsă, soldată cu rezultate concrete. Date fiind dificultățile și obstacolele întîmpinate pe calea realizării dezarmării, România are rolul său în lupta pentru atingerea obiectivului final.

Alfonso Garcia Robles : Aici, în Comitetul de la Geneva, ca și în Adunarea Generală a O.N.U., poziția Mexicului și României în problemele dezarmării prezintă o analogie marcantă, mergînd uneori pînă la identitate. Faptul acesta ne-a permis de multe ori să conlucrăm și să obținem rezultate fructuoase. Amintesc fie și numai un exemplu — poate cel mai frapant — și anume, faptul că singura rezoluție privind dezarmarea, adoptată prin aclamații la a 25-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., a fost rodul eforturilor comune ale delegațiilor Mexicului și României.

Și la sesiunea din acest an putem identifica numeroase puncte comune în pozițiile celor două țări ale noastre — România a sprijinit propunerea Mexicului de a examina diverse probleme ale dezarmării pentru a reține cîteva teme concrete de dezbateri ; la rîndul nostru, putem subscrie la multe din ideile cuprinse în discursul rostit de ambasadorul României în Comitet la actuala sesiune. Ca și România, Mexicul subliniază prioritatea absolută a dezarmării nucleare și importanța creării de zone denuclearizate.

M. Nisibori : În problemele dezarmării, România se situează pe o poziție foarte bună ; țara dumneavoastră se pronunță pentru adoptarea unor măsuri reale de încetare a înarmărilor și dezarmare. În sprijinul poziției sale în domeniul dezarmării, România dispune de o argumentație solidă a principiilor pe care le promovează.

Mohammed Al Khattabi : Am apreciat activitatea României în cadrul Comitetului de la Geneva încă de la fondarea acestuia. România a militat activ de-a lungul anilor pentru înfăptuirea unor măsuri efective de dezarmare, între care interzicerea armelor nucleare, prohibirea armelor chimice și bacteriologice, crearea de zone denuclearizate, desființarea bazelor militare străine etc. Sprijinim ideea țării dumneavoastră că problemele securității statelor și cele ale dezarmării sînt interdependente. Ne declarăm, de asemenea, pentru realizarea procesului de dezangajare militară, termen consacrat și datorită României, în diferite zone ale lumii. În eforturile de dezarmare, România și Marocul — țări dornice de pace, dezvoltare economică și socială — au statornicit relații de strînsă colaborare. Aș dori să menționez, în mod special, tenacitatea și consecvența cu care România militează pentru înfăptuirea deziderатului dezarmării generale și totale.

BELGRAD

Vizita lui Edward Gierek

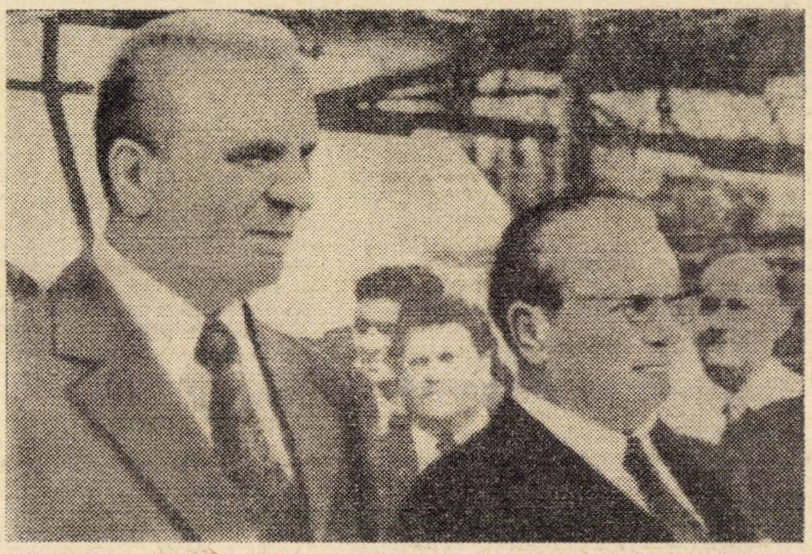

Belgrad. Președintele Tito și primul secretar al C.C. al P.M.U.P., Edward Gierek: „bilanț fructuos al conlucrării reciproce...“

Corespondență de la Simion Morcovescu

În cercurile politice iugoslave, recenta vizită în Iugoslavia a primului secretar al C.C. al P.M.U.P., Edward Gierek, a fost considerată drept un prilej de continuare a dialogului rodnic și plin de conținut, care — după aprecierile reciproce — a dat un impuls puternic colaborării dintre cele două țări. Într-adevăr, presa din ambele țări este unanimă în aprecierea că relațiile dintre Iugoslavia și Polonia se dezvoltă pe o linie ascendentă și în toate domeniile. Deși au existat și înainte baze largi și solide pentru dezvoltarea multilaterală a relațiilor reciproce, acestea s-au intensificat mai ales în ultimii ani, iar în cursul vizitei de anul trecut a președintelui Tito la Varșovia au fost create condiții pentru ca raporturile bilaterale să capete un caracter stabil și de perspectivă. Printre altele, atunci s-au pus bazele unei colaborări economice planificate și de lungă durată, urmînd ca, în 1975, valoarea schimburilor să ajungă la peste un miliard dolari. În prezent, cele două țări au devenit parteneri economici cu mare volum: comerțul va atinge, anul acesta, 240 milioane dolari în ambele sensuri, iar cooperarea industrială și specializarea vor deține, în cadrul schimburilor globale, o pondere de 20 la sută.

Oferind prilejul unui bilanț fructuos al ritmului conlucrării reciproce, convorbirile purtate de înaltul oaspete polonez cu gazdele sale iugoslave au avut drept principală temă aflarea unor noi căi pentru punerea în valoare a largilor posibilități de colaborare existente și încă nefolosite. Dialogul nu s-a limitat însă doar la domeniile economic, cultural, științific. Iosip Broz Tito și Edward Gierek au rezervat o bună parte a convorbirilor pentru problemele privind colaborarea pe linie de partid, precum și problemelor ce preocupă în prezent mișcarea comunistă și muncitorească internațională.

Desigur, din dialogul celor doi conducători nu au lipsit problemele internaționale actuale. În multe din aceste probleme, Iugoslavia și Polonia au puncte de vedere identice sau similare, așa cum, de altfel, s-a constatat și cu prilejul recentei vizite a ministrului de externe polonez în capitala iugoslavă. La Belgrad se relevă faptul că poziția internațională diferită a Poloniei, în calitatea ei de țară membră a Tratatului de la Varșovia, și a Iugoslaviei în calitatea ei de țară neangajată, precum și respectarea reciprocă a acestei poziții nu constituie un obstacol pentru colaborarea pe plan internațional. Dimpotrivă, atît Polonia cît și Iugoslavia au fost, în războiul trecut, victime ale agresiunii fasciste, au avut de suportat mari pagube materiale și au dat milioane de jertfe umane. Acesta este unul dintre elementele interesului lor vital ca în lumea întreagă, îndeosebi în Europa, să se mențină pacea și să se consolideze colaborarea internațională egală în drepturi. În acest context, comentariile presei iugoslave au scos în relief activitatea ambelor țări în domeniul pregătirilor pentru conferința privind securitatea și colaborarea în Europa, precum și interesul lor pentru ca această conferință să aibă un succes deplin. „Momentul celei de a doua întîlniri Tito-Gierek este de bun augur, releva săptămînalul «Komunist». Experiența de pînă acum a demonstrat deja frontul domeniilor în care se poate dezvolta colaborarea, iar perspectivele evoluției internaționale și în Europa oferă, de asemenea, posibilități pentru aceasta. Este evident că cele două țări găsesc în procesele pozitive actuale de pe continent — mai ales în cadrul pregătirilor pentru conferința europeană — interesul obiectiv și hotărîrea subiectivă de a acționa ca factori ai politicii de instaurare a unor relații noi, mai bune. Acest interes se întinde și asupra zonelor internaționale extraeuropene, în care acum se duce lupta între forțele păcii și progresului, pe de o parte, și politica de pe poziții de forță și presiuni a imperialismului, pe de altă parte".

În cursul convorbirilor și în toasturile rostite, Tito și Gierek au reafirmat atît pozițiile celor două partide și țări față de unele preocupări pe plan intern, cît și principiile de politică externă după care se călăuzesc în activitatea internațională. Relevînd că „lupta pentru pace, progres și socialism, care alcătuiesc un tot unitar, constituie caracteristica de bază a actualelor procese sociale și politice din lume", președintele Tito a subliniat că Iugoslavia socialistă, ca țară neangajată, „dezvoltă cele mai largi relații în lume, iar Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, o colaborare foarte largă cu toate forțele progresiste, pe baza egalității în drepturi, a respectului și încrederii reciproce, a respectării dreptului fiecărui partid și mișcări de a stabili în mod independent și a duce politica sa internă și externă". Președintele Tito a relevat că năzuința Iugoslaviei este ca „pe continentul european, inclusiv Mediterana, să se asigure o colaborare multilaterală și egală în drepturi, fără discriminări și că, sesizînd interesele comune și aplicînd consecvent principiile coexistenței pașnice și active a tuturor țărilor — indiferent dacă au sisteme sociale și politice identice sau diferite — să se depășească diviziunea în blocuri și să se asigure condițiile pentru dezvoltarea multilaterală, pentru o pace trainică și progres".

Referindu-se, la rîndul său, la tendința evoluției situației internaționale, Edward Gierek a afirmat că „progresul destinderii, care durează de mai mult timp, a făcut posibil să se pună pe ordinea de zi și să fie rezolvată cu succes problema cheie, sub aspectul securității, a recunoașterii juridice a inviolabilității orînduirii teritorial-politice din Europa, care a intervenit ca rezultat al celui de al doilea război mondial și al evoluției postbelice. În aceasta constă marea importanță a normalizării relațiilor dintre țările socialiste și Republica Federală Germania", a spus el. „Noi, a afirmat Gierek, acordăm o mare importanță conferinței europene privind securitatea și colaborarea care trebuie să pună capăt definitiv perioadei postbelice, să confirme actuala stare de pace din Europa și să deschidă căile pentru un sistem general de securitate în Europa. Este foarte important ca conferința să aibă loc la termenul prevăzut și să realizeze încheierea cu succes în toate punctele programului. Un rol esențial în consolidarea păcii trebuie, de asemenea, să-l joace convorbirile începute cu privire la reducerea forțelor armate și a armamentelor în Europa".

Comunicatul privind vizita la Belgrad a primului secretar al C.C. al P.M.U.P. consemnează rezultatele întîlnirilor și convorbirilor ce au avut loc. Efectele pozitive ale acestora se întrevăd încă de pe acum, colaborarea iugoslavo-polonă păsind într-o etapă superioară de dezvoltare. În toamna acestui an, premierul iugoslav Gemal Biedici va vizita Polonia, prilej cu care va fi elaborat și programul colaborării economice pe o perioadă ce va depăși cinci ani.

O CRONICĂ A „RĂZBOIULUI CELOR DE ACASĂ"

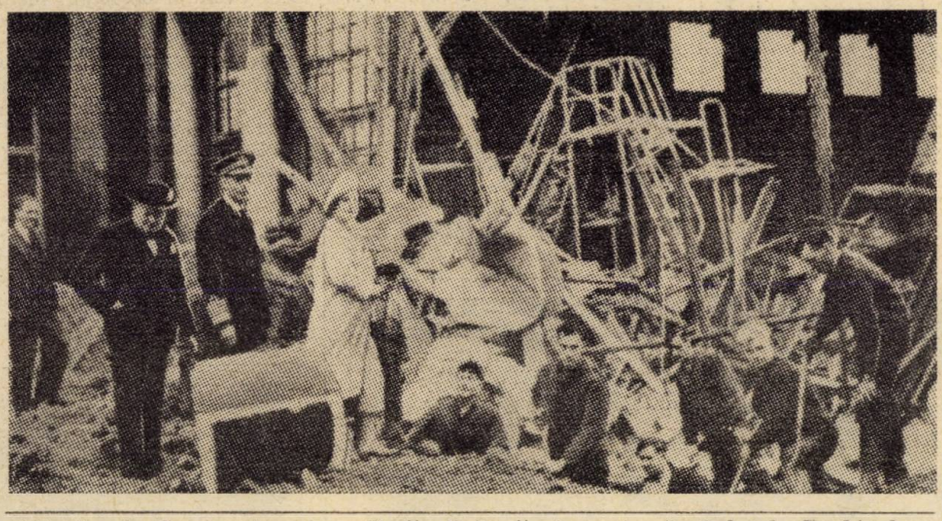

1940. Regele George și regina Marii Britanii inspectează Palatul Buckingham bombardat

Londra sub bombe

Mollie Panter-Downes

La 3 septembrie 1939, exact în ziua cînd Anglia și Franța declarau război Germaniei hitleriste, o tînără ziaristă britanică expedia în Statele Unite un plic cu trei pagini îngrijit dactilografiate. Era prima corespondență trimisă de Mollie Panter-Downes săptămînalului „The New Yorker Magazine". Periodic de mare prestigiu în rîndul intelectualității americane, „The New Yorker" punea din nou în practică principiul său de a lansa condeie necunoscute — de data aceasta în cadrul unei rubrici menite să deschidă cititorilor o fereastră spre Europa, unde se aprindeau primele vîlvătăi ale conflagrației.

Vreme de aproape șase ani, pînă la prăbușirea Reichului nazist, Mollie Panter-Downes a furnizat treptat revistei de peste ocean materia completă pentru o cronică a războiului. O cronică aparte, de neconfundat cu nenumărate altele care au văzut lumina tiparului în Anglia. Îi lipsește ampla perspectivă a punctului de observație de la înălțimea căruia un Winston Churchill și-a redactat memoriile. Îi lipsește competența profesională a tratatului elaborat de un reputat expert militar ca Liddel-Hart. Îi lipsește ponderea contribuției personale aduse în desfășurarea ostilităților, de tipul celei cu care feldmareșalii Alexander și Montgomery și-au înzestrat volumele de amintiri. Îi lipsește suspense-ul jocului cotidian cu moartea, care face atît de fascinant jurnalul unui pilot de vînătoare ca Peter Townsend.

În schimb, Mollie Panter-Downes aduce altceva — ceva care lipsește tuturor celorlalți autori : punctul de vedere al cetățeanului de rînd. Al celui care nu e nici ministru, nici general, nici specialist în strategie și tactică, nici măcar combatant. Al civilul rămas civil pentru că e femeie sau moșneag, pentru că abia s-a născut sau încă n-a ieșit din adolescență, pentru că e infirm, sau bolnav cronic, pentru că a fost mobilizat pe loc într-o uzină de armament sau într-o mină de cărbuni. E punctul de vedere al celui de acasă, într-o încleștare în care acasă nu mai înseamnă la adăpost, căci depărtarea de front nu mai reprezintă garanția implicită a securității, iar linia focului trece și prin marile orașe, la fel de pustiitoare ca și pe cîmpul de luptă propriu-zis.

Mollie Panter-Downes ne oferă tocmai acest aspect caracteristic al unui război pe care fascismul „l-a livrat la domiciliu". Eroul însemnărilor sale e omul de pe stradă — de pe străzile Londrei. E un om simplu, cu preocupări banale și ambiții modeste, care întîmpină cam nedumerit declanșarea ostilităților, deoarece guvernanții săi l-au asigurat, ani de-a rîndul, că o înțelegere cu Hitler e nu numai posibilă, ci și imperios necesară. Imobilismul de pe frontul de Vest, în lungile luni ale „războiului ciudat", îi strecoară speranțe într-o grabnică pace de compromis. Dar primăvara anului 1940 îi spulberă, brutal, iluziile, lăsîndu-i țara să înfrunte cel mai năpraznic dușman din istorie și făcînd din capitala ei un poligon de tir pentru bombardierele lui Goering.

Ridicînd mănușa de fier pe care i-a asvîrlit-o în față nazismul, englezul de rînd al lui Mollie Panter-Downes primește lupta. El nu e inițiat în „secretele zeilor" și nu știe nimic mai mult decît ceea ce-i spun comunicatele oficiale. În timp ce inamicul îi impune sacrificii, propriul său guvern îi cere repetate sacrificii de sine. El face față și unora și celorlalte, ba strîngînd din dinți, ba protestînd pe înfundate, ba chiar cîrtind fățiș, dar mereu cu un nezdruncinat curaj, cu o neclintită încredere în victoria finală și cu acea veche armă secretă a britanicilor — umorul.

Prezentăm în paginile ce urmează traducerea întrucîtva prescurtată a unora dintre cele mai sugestive pasaje ale corespondențelor trimise de Mollie Panter-Downes și apărute în volumul „London War Notes", în editura „Langman" din Londra. Din ele se încheagă tabloul impresionant al unui oraș care trece prin grele încercări, mai mult — al unui popor în război cu fascismul ucigaș. E un tablou în culori cînd violente, ca ale limbilor de foc, cînd sumbre, ca ale trîmbelor de fum. Dar paleta e mult mai bogată în nuanțe și îmbinarea lor face ca viziunea de apocalips să fie dominată de statura omului — a omului care nu se recunoaște niciodată învins și care, tocmai de aceea, iese totdeauna învingător.

Nicolae Minei

12 mai 1940

În vinerea care a început cu invazia germană[1]) și s-a încheiat cu demisia lui Chamberlain, Londra arăta ca de obicei, doar că fiecare trecător avea un ziar în mîini și că, pentru prima oară de o lungă bucată de vreme, cei mai mulți își purtau pe umăr masca de gaze. Membrii echipelor de apărare pasivă, care-și petrecuseră ultimele șapte luni luîndu-se la întrecere în jocuri de îndemînare și fierbîndu-și nenumărate cești de ceai, se aflau acum la posturile lor, gata de a interveni. Gospodarii își verificau perdelele de camuflaj, recitind instrucțiunile de combatere a bombei incendiare : torni peste ea nisip și o scoți repede din casă într-o găleată, după care, adaugă plin de voioșie Ministerul Securității Interne, „trebuie să lupți cu focul provocat de bombă".

Evenimentele se desfășoară atît de repede, încît Anglia a dobîndit, aproape fără să bage de seamă, un nou prim-ministru. Nu au jubilat nici măcar sprijinitorii lui Winston Churchill, deși, pînă în ultima clipă, ei s-au temut că Chamberlain se va agăța de postul său. În Churchill, oamenii simt un conducător, care-și dă seama exact ce riscuri trebuie să luăm și cu ce dușman avem de a face. În această privință, fierul roșu al conciliatorismului a ars prea adînc inimile britanicilor pentru ca ei să se mai poată bizui pe Chamberlain.

În actuala criză, englezii își demonstrează din plin calmul, fără a fi nici prea optimiști, nici prea pesimiști. Oamenii nu mai repetă cu dezinvoltură: „Ei, și, noi începem totdeauna cu stîngul «sau» Englezii pierd regulat toate bătăliile, în afară de ultima". Domnește impresia că, în acest război, s-ar putea să nu știm că am avut de-a face cu ultima bătălie decît după încheierea ei. În orice caz, după nefericita mențiune a lui Chamberlain despre autobuze[2]), formulele spirituale nu mai sînt la modă.

E necesară o doză masivă de dificultăți pentru a descătușa ceea ce Harold Nicolson numea „lenta energie produsă de voința poporului britanic".

19 mai 1940

Citindu-și ziarul în drum spre curățica sa locuință suburbană — din care s-ar putea să nu mai rămînă în curînd decît ruine fumegînde, așa cum au pățit locuințele din Rotterdam și Bruxelles — omul de pe stradă își dă limpede seama că Hitler e hotărît să iasă victorios, în următoarele șase sau opt săptămîni, pe toate căile posibile, dintre care unele vor fi dăunătoare pentru populația acestei insule. Pînă și faptul — pînă acum de necrezut — că Anglia nu mai e o insulă și că o invazie nu e deloc exclusă a încetat să mai fie de necrezut, de la o vreme. Oamenii știu că Hitler va bombarda Londra atunci cînd îi va veni la îndemînă, fără să-i pese că bombardierele aliate vor ataca imediat Berlinul. Din recea premeditare cu care a utilizat trupele parașutate în Olanda, se poate deduce că „führerul" și-a biruit de mult repulsia față de imaginea germanilor morți — repulsie care a stîrnit un interes atît de mare lui Neville Henderson. [3])

---

[1]) La 10 mai, Hitler a declanșat ofensiva pe frontul de vest, cotropind trei țări neutre (Olanda, Belgia și Luxemburg).

[2]) Într-un discurs ținut la 10 aprilie 1940, după invazia germană în Norvegia, Chamberlain declara : „Hitler a pierdut autobuzul !"

[3]) Aluzie ironică la Sir Neville Henderson, ambasador britanic în Reichul nazist pînă la izbucnirea războiului și înverșunat promotor al politicii de conciliere. Unul din celebrele sale argumente în favoarea „pacifismului" lui Hitler a fost fraza : „Numai la gîndul... că un număr oricît de mic de germani ar putea muri în război, «führerul» face o grimasă de dezgust".

(Va urma)

1000 + 1

Invitație

Fostul prim-ministru francez, Jacques Chaban-Delmas, va efectua, între 1 și 15 iunie, o vizită în China, la invitația guvernului chinez. Această invitație i-a fost adresată în calitate de șef al guvernului, anul trecut, fiindu-i confirmată și după ce a încetat să mai fie prim-ministru. Chaban-Delmas va face această vizită cu titlu personal și nu pentru a pregăti vizita oficială pe care urmează să o efectueze președintele Pompidou în China, în luna septembrie. Totuși, se apreciază, vizita prezidențială ar putea fi evocată în cursul șederii lui Chaban-Delmas în China și nu este exclus ca, înainte de plecare, Chaban-Delmas să aibă o întrevedere cu președintele Pompidou.

Ceremonie tradițională — „Baci" — la reședința de la Vientiane a premierului laoțian Suvanna Fuma

Pentru prima dată de la restabilirea păcii în Vietnam, alegătorii din 14 orașe și provincii ale nordului au votat pentru desemnarea membrilor Consiliilor populare. În imagine: președintele Ton Duc Thang votînd la Hanoi

Nocivitate

Deputatul din Polinezia în Parlamentul francez, F. Sanford, a cerut într-o întrebare scrisă adresată primului ministru să fie informat dacă guvernul de la Paris „intenționează să transfere în curînd în metropolă centrul de experiențe din Pacific", pentru a dovedi „totala lipsă de nocivitate" a experiențelor nucleare franceze. Deputatul cere ca, în caz afirmativ, toți francezii să fie chemați să se pronunțe printr-un referendum în privința întrebării: „Acceptați să dovedim lipsa totală de nocivitate a bombelor noastre, experimentîndu-le de acum înainte pe teritoriul Franței metropolitane?". Într-o „Scrisoare deschisă către locuitorii Franței metropolitane", deputații polinezieni afirmă: „Polinezienii cer să nu mai fie tratați drept cobai pentru aceste experiențe".

Întrebări

O întrebare în legătură cu recunoașterea diplomatică a R.D.G. de către S.U.A. a fost comentată de Walter Scheel într-o conferință de presă, la Washington, în sensul că nu există îndoială că S.U.A. vor recunoaște R. D. Germană, dar nu înaintea ratificării tratatului fundamental dintre cele două state germane.

Demisie

Clodomiro Almeyda, ministrul chilian de externe, a hotărît să renunțe la funcția pe care o deține pentru a se consacra sarcinilor primite în Comitetul Central al Partidului socialist. El va fi înlocuit, la sfîrșitul lunii mai, de Orlando Letelier, ambasadorul chilian la Washington.

Contramandare

Ambasada Statelor Unite la Stockholm l-a anunțat pe ministrul suedez al afacerilor externe că Henry Kissinger și-a anulat sosirea în capitala Suediei, sosire prevăzută pentru 10 mai, cînd urma să asiste la reuniunea „Grupului Bilderberg". Primul ministru al Suediei, Olof Palme, fiind, de asemenea, invitat la reuniune, s-a considerat că cei doi oameni politici s-ar putea întîlni pentru a discuta direct asupra relațiilor americano-suedeze. Acestea s-au deteriorat brusc în decembrie 1972, ca urmare a criticilor formulate de Olof Palme la adresa politicii americane în Indochina. Washingtonul și-a rechemat atunci însărcinatul cu afaceri de la Stockholm și a refuzat să primească noul ambasador al Suediei în Statele Unite. „Grupul Bilderberg", care își trage numele de la un hotel olandez unde prințul Bernhard al Olandei a reunit pentru prima dată un grup de oameni de stat și de afaceri, organizează o dată pe an întîlniri în diferite țări din lume, sub președinția prințului consort. Discuțiile sînt înconjurate de cea mai mare discreție.

Vizite

Armin Grünewald, purtător de cuvînt al guvernului vest-german, a declarat la o conferință de presă că vizita pe care Leonid Brejnev urmează să o facă, la 18 mai, în R. F. Germania este destinată, potrivit conducătorilor vest-germani, să deschidă „o nouă eră în politica răsăriteană". Cercurile informate subliniază că ar putea fi abordate în timpul vizitei un mare număr de probleme: schimburile comerciale, cooperarea tehnică, aplicarea acordului cvadripartit în problema Berlinului, relațiile între cele două state germane, conferința pentru securitatea europeană, reducerea forțelor în Europa. Ministrul de externe al R. F. Germania, Walter Scheel, își va amîna cu două zile vizita în Orientul Mijlociu, datorită vizitei conducătorului sovietic. Vizita sa la Cairo fusese prevăzută pentru 18 mai. Potrivit unor cercuri informate de la Bonn, el ar urma să viziteze mai întîi Iordania, la 20 mai, Libanul, la 22 mai, și Egiptul, de la 24 la 26 mai.

Funeralii

La Budapesta au avut loc funeraliile căpitanului de grăniceri Aurel Dylski și ale locotenentu-

În aceeași clădire de la Gif sur Yvette (Essonne, Franța), o nouă serie a convorbirilor preliminare americano—nord-vietnameze

Mercedes Sanz Punyed, deputată de Huesca, una din cele șapte femei membre ale parlamentului spaniol, răspunde, în numele ministrului agriculturii, unei interpelări adresată acestuia. Este pentru prima dată cînd un membru al parlamentului exercită dreptul de a înlocui o altă persoană

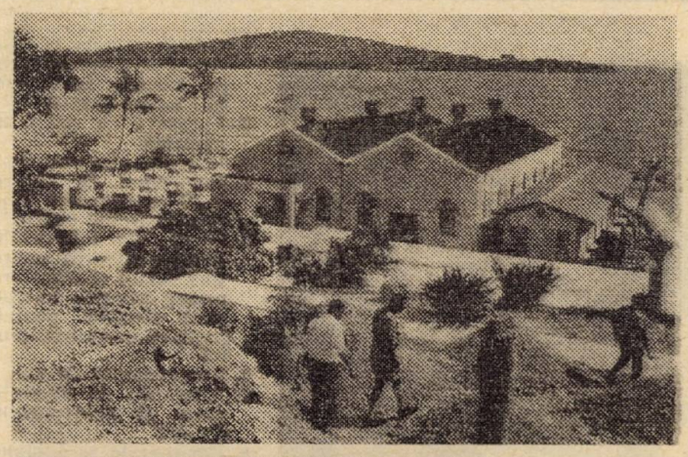

25 de ani de la înființarea Organizației Mondiale a Sănătății. Printre rezultate : rezolvarea problemei apei potabile în capitala Ugandei ; construirea unei clinici într-unul din colțurile îndepărtate ale acestei țări

lui-major Czaba Cziboly, care și-au găsit moartea la 7 aprilie, în timp ce-și îndeplineau serviciul ca delegați ai Comisiei Internaționale de Control și Supraveghere în Vietnamul de sud. Din partea guvernului, la funeralii a participat ministrul apărării, Lajos Czinege.

Agendă

Premierul britanic Eduard Heath a acceptat o invitație din partea președintelui Pompidou de a face o vizită la Paris, între 21 și 22 mai, în timpul căreia va avea întrevederi particulare cu președintele francez. Interlocutorii se vor întreține asupra unor probleme actuale monetare, economice, intereuropene, asupra viitoarelor negocieri comerciale cu Statele Unite și asupra propunerilor lui Henry Kissinger privind reexaminarea relațiilor dintre S.U.A. și partenerii atlantici.

Consultări

Următoarea întîlnire la nivel înalt dintre cancelarul Brandt și președintele Pompidou, în cadrul consultărilor semestriale periodice franco–vest-germane, va avea loc, probabil, la 21 și 22 iunie, la Bonn. După cum s-a anunțat din surse informate de la Paris, anterior vor avea loc, ca de obicei, convorbiri pregătitoare între miniștrii de externe ai celor două țări. În acest scop, va sosi la 1 iunie, la Bonn, noul ministru de externe al Franței, Michel Jobert.

Cifre

În cadrul ședinței săptămînale a cabinetului israelian a fost prezentat noul plan cincinal pe anii 1974–1978. Planul, ale cărui date generale au fost publicate la 30 aprilie, se bazează pe următoarele previziuni : un coeficient de emigrare anuală de 65 000 persoane, ceea ce va face ca în 1978 populația Israelului să fie de 3 285 000 evrei și 590 000 arabi, fără a-i include și pe cei din teritoriile arabe ocupate. Cheltuielile militare vor rămîne la același nivel ca în 1973. Datoria externă va fi în 1978 de 6,8 miliarde dolari, iar rezervele în devize străine de 1,9 miliarde dolari. Planul prevede intrarea unor capitaluri în valoare totală de aproximativ 10 miliarde dolari.

Ad-hoc

Într-o scrisoare adresată secretarului general al Națiunilor Unite, președintele celei de-a 27-a sesiuni a Adunării Generale, Stanislaw Trepczynski, anunță constituirea unui comitet „ad-hoc", alcătuit din 35 de membri, prevăzut prin rezoluția din 18 decembrie 1972, privind problema terorismului și cauzele care îl generează. Cei 35 de membri sînt : Algeria, Austria, Barbados, Canada, Congo, Statele Unite, Franța, Grecia, Guineea, Haiti, Ungaria, India, Iran, Italia, Japonia, Mauritania, Nicaragua, Nigeria, Panama, Marea Britanie, Tanzania, R.D.P. a Yemenului, Suedia, Siria, Cehoslovacia, Tunisia, Turcia, Ucraina, Uniunea Sovietică, Uruguay, Venezuela, Republica Arabă Yemen, Iugoslavia, Zair și Zambia. Comitetul „ad-hoc" va studia problema terorismului internațional și prevenirea acestuia, urmînd să prezinte un raport viitoarei sesiuni a Adunării Generale.

Ziariști

O delegație chineză condusă de Chu Mu-chik, directorul agenției China Nouă, formată din 20 de ziariști, va efectua, începînd de la 15 mai, o vizită de trei săptămîni în Statele Unite.

Diplomatice

- *Casa Albă anunță că președintele Nixon și președintele Pompidou au convenit să se întîlnească în Islanda, la 31 mai și 1 iunie.*
- *Președintele Consiliului Executiv Federal al R. S. F. Iugoslavia, Gemal Biedici, va sosi la mijlocul lunii mai într-o vizită oficială în R. D. Germană, la invitația primului ministru Willi Stoph.*
- *Japonia și R. D. Germană au hotărît să stabilească relații diplomatice, procedînd la 15 mai la schimbul de note oficiale prin intermediul ambasadorilor lor la Moscova.*
- *Președintele Suharto a primit o nouă invitație din partea președintelui Tito de a vizita Iugoslavia, a informat ministrul de externe indonezian, Adam Malik. El a adăugat că invitația i-a fost înmînată lui Suharto de către delegația de parlamentari iugoslavi condusă de președintele Parlamentului, care a făcut o vizită în Indonezia.*
- *Kurt Waldheim, secretar general al O.N.U., va face o vizită în R. S. Cehoslovacă de la 24 la 26 iulie a.c., la invitația guvernului cehoslovac, anunță Ministerul de Externe. El va discuta probleme legate de colaborarea R. S. Cehoslovace cu O.N.U.*

Manuale

Consiliul de Miniștri al R. P. Bulgaria a adoptat o hotărîre privind acordarea gratuită de manuale și caiete elevilor de la școlile medii de specialitate (la zi, serale și speciale) în următoarea ordine : în anul școlar 1973/1974 – elevilor claselor I–IV ; în anul școlar 1974/1975 – claselor V–VI ; în anul 1975/1976 – claselor VII–VIII. În anii celui de-al șaptelea cincinal, vor mai fi acordate manuale și caiete gratuite elevilor din celelalte clase ale școlilor medii politehnice, școlilor medii tehnice-profesionale, centrelor de învățămînt profesional și școlilor tehnice.

Organizație

Fidel Castro a afirmat, în cadrul discursului rostit cu prilejul zilei de 1 Mai, că țara sa nu se va întoarce niciodată în Organizația Statelor Americane, dar că este dispusă să se alăture unui organism regional care să nu cuprindă Statele Unite. Guvernul revoluționar cubanez, a spus Castro, este dispus să intre într-o organizație regională „care să nu aibă sediul la Washington, ci într-o țară latino-americană, care să apere interesele popoarelor latino-americanne și anglofone din regiunea Caraibilor". Fidel Castro a afirmat că guvernul său va duce tratative cu Administrația S.U.A. după ce aceasta din urmă va fi ridicat blocada economică împotriva Cubei. El a amintit că Havana va continua să ceară retrocedarea bazei militare de la Guantanamo, deși această revendicare este secundară în raport cu celelalte cereri privind relațiile dintre America Latină și S.U.A.

Măsurători pe glob : Henry Kissinger în „anul Copernic"...

(După „International Herald Tribune")

OAMENI PE CER

- „SKYLAB" — un apartament cu cinci camere și dependințe, în valoare de 2,5 miliarde de dolari
- Trei oameni vor locui, probabil, 28 de zile în spațiul extraterestru
- Sute de experiențe astrofizice, geofizice și biomedicale, în timp ce se vor consuma 1 500 de meniuri cosmice

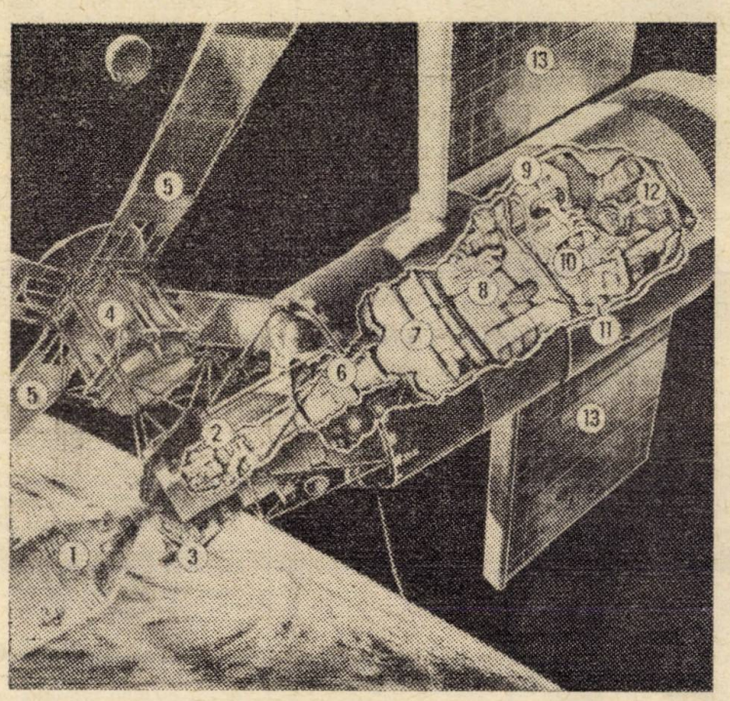

1. Cabina Apollo (transportă pe astronauți de pe Pămînt la Skylab și-i aduce înapoi)
2. Legătura cu comanda centrală.
3. Sistemul de acostare
4. Telescopul de observații astronomice asupra Soarelui (ATM)
5. Panele de foto-celule pentru captarea energiei solare și transformarea acesteia în curent electric pentru funcționarea telescopului
6. Rezervoarele de aer
7. Aparatele de climatizare și rezervoarele de apă
8. Răcitoarele și dulapurile cu alimente
9. Dormitorul astronauților
10. Toaleta și lavaboul
11. Bucătăria și sufrageria
12. Aparatul de pulverizat și descompus deșeurile („crematoriul")
13. Panelele pentru captarea energiei solare și transformarea acesteia în curent electric pentru Skylab

Mircea Grigorescu

A ieși în Cosmos ; a coborî pe Lună ; a locui și a lucra în spațiul extraterestru, iată cele trei etape ale „erei cosmice" — eră care la 12 aprilie, anul acesta, a totalizat 12 ani de experiențe, de eșecuri, dar mai ales, de victorii.

Întîia etapă a debutat în momentul cînd Iuri Gagarin a spus, din nava spațială Vostok : **„Aici Zaria-Unu. Contact !"**, iar în clipa următoare : **„Am pornit !"**.

A doua etapă, începută în ziua de 20 iulie 1969, are ca sigiliu prima amprentă a pașului uman, lăsată în pulberea selenară, pentru eternitate, de Neil Armstrong.

A treia, instalarea unui echipaj de trei oameni, într-o locuință-laborator, „Skylab", care va evolua în spațiul cosmic circumterestru, va fi încercată peste cîteva zile, probabil la 14 mai, dacă multiplele condiții necesare unor operațiuni atît de complicate vor putea fi întrunite la start.

În programul elaborat de N.A.S.A. se prevede că în ziua „J" (14 mai — sau, în caz nefavorabil, 29 mai) va fi lansată cu una din cele mai mari rachete cosmice, Saturn V, stația complexă **Skylab 1,** pe care ziariștii au denumit-o „apartamentul de diamant", din cauza extraordinarului ei preț de cost : două miliarde și jumătate de dolari ! În termeni tehnici, apartamentul-laborator poartă numele S IV B 210 și este, de fapt, a treia treaptă a rachetei Saturn V A/S 513, rămasă moștenire de la programul Apollo.

Cu toate că are o greutate inițială de aproape 89 de tone, Skylab n-ar fi avut nevoie de impulsul unei rachete atît de puternice ca „Saturn-cel-mare" pentru a se instala pe orbită, la 435 de kilometri înălțime, dar regimul de economii severe instaurat în proiectele N.A.S.A. l-a obligat pe Wernher von Braun, conducătorul tehnic al operației, să-și schimbe planurile și să utilizeze forțele propulsoare rămase „în șomaj" prin anularea ultimelor trei zboruri spre Lună (Apollo 18, 19 și 20).

Lansarea ce va avea loc în luna mai este, conform programului, prima dintr-o scurtă serie de trei. Anii 1973—74—75 s-ar putea să fie consacrați **„Experimentului Skylab"**, socotit o fază intermediară, de trecere de la **„astronautica sportivă"** la **„astronautica utilitară"**. Skylab păstrează din dotarea vechilor programe numai rachetele propulsoare, grele, scumpe și nerecuperabile — apartamentul cosmic fiind, el însuși, destinat arderii la reintrarea în atmosferă. În același timp, anticipează instalarea oamenilor pentru vreme îndelungată în spațiul extraterestru și, mai cu seamă, studiază parametrii de zbor ai viitorului „transportor cosmic" recuperabil. De pe acum se știe despre acest transportor că se va numi „Space shuttle", că va fi format dintr-un mănunchi de rachete și o carlingă cu aripi, construită din titan, pentru a duce și a aduce echipaje umane din spațiul circumterestru pe Pămînt, cu aterizarea pe orice aeroport amenajat pentru cursele internaționale de avioane-jet.

Destinația majoră a programului intermediar „Skylab" este, însă, experimentarea capacității oamenilor de a trăi și munci în mediul **hipobaric** și **agravitațional**, adică la distanțe de 200 pînă la 500 de kilometri în jurul planetei, pe termene îndelungate (de la 30 la circa 300 de zile). Se va încerca, astfel, extinderea sferei accesibile oamenilor, prin instalarea lor în medii considerate, pînă de curînd, ostile și, practic, inabordabile. De la stratul foarte subțire în care s-a zămislit viața și în care trăim, strat gros de numai 4—5 000 de metri (pătura de aer respirabil), se speră că se va ajunge, cu ajutorul unor aparate, la modul de locuință al „Mileniului Trei". De pe acum se știe că este posibil un tip special de existență într-un strat cu ecologie artificială, care să înceapă de la o mie sau chiar două mii de metri sub apă și să continue pînă la vreo cinci sute de mii de metri în spațiul ce înconjoară planeta.

Este, oare, adevărată ipoteza formulată mai sus ? Iată ce vor savanții și tehnicienii să demonstreze, în zilele noastre, cu experiențele ce le fac în mediul hiperbaric (adîncul apelor) și mediul hipobaric (înălțimea cerului). „Skylab" este unul din factorii cei mai importanți ai acestor încercări. Să-l vedem, mai de aproape.

Apartamentul-laborator ceresc este un cilindru lung de 36 de metri, cu diametrul de 10 metri, cu o mare mulțime de anexe exterioare și o cantitate imensă de instalații interne. Pare a fi un robot uriaș în formă de pasăre, căreia i s-a adăugat, în chip de cioc, o cabină Apollo, i s-au anexat aripi pătrate din oglinzi de aluminiu nichelat și lustruit. În fine, ca ornament, robotul zburător are și o „moară de vînt" cu aripile larg desfăcute, care este centrala lui electrică, avînd ca sursă directă de energie lumina strălucitoare a Soarelui, fără filtrul, uneori atît de impur, al aerului.

Volumul stației Skylab este de 371 de metri cubi, din care 357 sînt „locuibili" și constituie apartamentul propriu-zis, format din cinci încăperi și cîteva dependințe. Din punct de vedere tehnologic, precum și funcțional, Skylab are patru secțiuni, pe care J. Tiziou, comentatorul științific al revistei „Science et vie", le descrie, după surse documentare americane, în felul următor :

1) **MDA** (Multiple Docking Adapteur), format din compartimentul de intrare sau „vestibulul" și camera de experiențe geofizice și de tehnologie spațială, în condițiile imponderabilității. MDA cîntărește 6,2 tone și în spațiul acestei secțiuni se află cîteva sute de instrumente și aparate științifice, însumînd aproape două milioane de piese. Cea mai importantă sarcină a acestui aparataj extraordinar o formează uneltele de măsurat. De la radiațiile cosmice pînă la mersul norilor în atmosfera terestră, totul este numărat, cîntărit, termoevaluat și, în unele cazuri, analizat prin spectrometrie. O masă de comandă și control, instalată, de asemenea, în secția MDA, efectuează toate manevrele necesare și înregistrează observații astrofizice și astronomice cu ajutorul telescopului special al stației, despre care vom vorbi la rîndul lui.

2) **AM** (Air Lock Module) este al doilea compartiment din Skylab, cel mai mic ca volum, totuși foarte greu (22 de tone) din cauză că în construcția lui intră materiale dure, cărora li se cere o rezistență mare. AM servește ca loc de comunicare a stației și a oamenilor din ea cu mediul înconjurător. Aici se află „sas"-ul, adică cilindrul cu două supape, una spre interiorul stației, alta spre exterior, prin care astronauții vor ieși din Skylab și vor evolua în mediul cosmic circumterestru. „Sas"-ul trebuie să fie etanș, să nu permită, în nici un caz, pierderea „atmosferei" speciale din

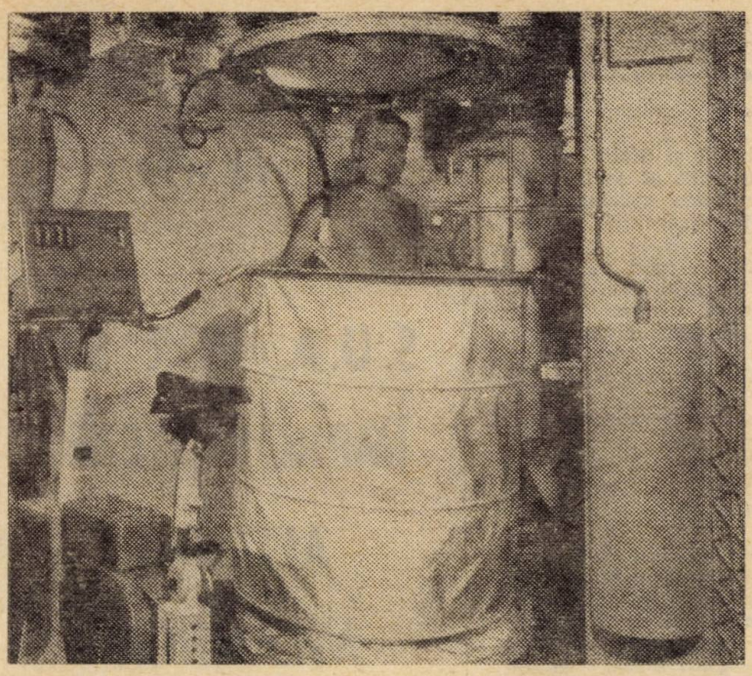

O baie pe Skylab. Trei litri de apă pe săptămînă

„Aer tip Skylab"

apartament. La deschiderea supapei interioare, cilindrul este pus în condiţiile de presiune ale apartamentului ; astronautul care trebuie să lucreze în mediul cosmic îmbracă „combinezonul" spaţial, o ţinută etanşă asemănătoare cu aceea folosită pe Lună de selenauţii transportaţi cu Apollo 17, în decembrie 1972 ; după ce astronautul echipat intră în cilindru, supapa interioară se închide ; după ce s-a făcut controlul închiderii, se dă comanda pentru deschiderea supapei exterioare ; aerul din cilindru se pierde în spaţiul fără aer şi fără presiune, dar acest lucru nu mai are vreun efect nociv asupra zburătorului, care începe să respire din rezervoarele aflate în raniţa lui : legat de staţie cu un lung şi suplu „cordon ombilical", astronautul (Skylab este echipat pentru două ieşiri simultane în spaţiul cosmic) trece la lucrul programat, despre care vom vorbi mai tîrziu.

Fireşte, el poate reveni oricînd în staţie, efectuînd operaţiile inverse, de intrare, dar, graţie unor dispozitive noi, poate fi realimentat în spaţiu cu aer tip „Skylab" (altă compoziţie chimică decît aerul pe care-l respirăm noi, în mod obişnuit). Astronauţii aflaţi în spaţiul liber au legătură telefonică permanentă cu staţia şi pot avea legătură radio-telefonică directă cu staţiile de control şi îndrumare a zborului de pe Pămînt.

Compartimentul AM serveşte şi de culuar central pentru apartament. Tot din el pot fi supravegheate rezervoarele de oxigen şi de apă ale staţiei. În caz de catastrofă, astronauţii se pot refugia în compartimentul AM, care este, prin construcţia şi funcţiunile lui, un adăpost util, „de aşteptare" şi „de supravieţuire" pînă la sosirea ajutoarelor — care urmează a fi expediate cu o astronavă tip Apollo — în timp relativ scurt — sau cu o cosmonavă de tip Soiuz. Astronauţii în stare de naufragiu pot primi ajutorul prin „sas", pot fi evacuaţi pe aceeaşi cale, fără a mai fi nevoie ca navele de salvare să se înşurubeze la sistemul Skylab. Se ştie, de altfel, că, deocamdată, cosmonavele sovietice nu au sistemele de arimare la fel cu ale astronavelor americane, ceea ce ar face ajutorarea imposibilă, dacă nu ar exista procedeul intermediar, instalat acum pe Skylab în compartimentul AM.

Să trecem în locuinţa astronauţilor.

3) **OWS** (Orbital Work Shop) este compartimentul cel mai complicat şi, în acelaşi timp, cel mai umanizat. Multitudinea de instalaţii montate în OWS are, în esenţă, un singur scop : să facă posibilă — şi, eventual, chiar agreabilă — viaţa astronauţilor în staţia circumterestră pe un timp cît mai îndelungat. Compartimentul acesta este cel mai încăpător şi cel mai greu. Cîntăreşte 37,1 tone. Este blindat împotriva meteoriţilor (un blindaj mai rezistent decît al celorlalte compartimente), din grija de a asigura pe astronauţi că loviturile acestor „vagabonzi ai spaţiului" nu vor fi periculoase — cel puţin pînă la ciocnirea, extrem de puţin probabilă, cu meteoriţi de dimensiuni foarte mari.

OWS este împărţit, la rîndul lui, în camere şi dependinţe. Am scris „împărţit" şi nu „despărţit", deoarece încăperile apartamentului cosmic nu au — şi nici n-ar putea utiliza — uşi, în sensul dat de noi acestui important accesoriu al locuinţelor. Pe Skylab, uşile, cu clanţe sau fără, ar complica situaţia, inutil. Camerele şi anexele gospodăreşti sînt separate prin pereţi subţiri, de aluminiu şi mase plastice, în care sînt decupate „ferestre" înalte, suficient de largi pentru ca un astronaut voinic să poată trece, fără dificultăţi, prin ele. În general, pe Skylab, în toate compartimentele, au fost evitate „colţurile". Pereţii, uşile, mobilierul, dulapurile cu instrumente, instalaţiile sanitare etc. sînt construite după proiecte care au ţinut seama, în cea mai mare măsură posibilă, de faptul că oamenii sînt, acolo, imponderabili şi că mişcările lor pot fi foarte greu autocontrolate. Prin urmare, locuinţa lor poate fi utilizată din orice direcţie, şi chiar dacă nu poate să fie stabilă, orientată într-un singur sens, deci dacă nu are, ca noi oamenii de toate zilele, un „orizont" şi un „plan" faţă de care sîntem verticali sau orizontali, sus sau jos, astronauţii pot să se consoleze cu avantajul minimal de a nu se lovi de colţul patului, de rama uşii sau de picioarele mesei.

De trei ani, N.A.S.A. a cerut unor echipe de proiectanţi să elaboreze planurile apartamentului cosmic. Au fost examinate şi comparate sute de propuneri. În cele din urmă, au fost alese proiectele unui foarte talentat specialist în „design", R. Loewy, care a făcut efortul de a se imagina imponderabil şi de a trăi fără poziţii fixe „sus" şi „jos". Astronauţii, introduşi pentru un stadiu experimental, de familiarizare, în „locuinţa absolută" a lui Loewy au declarat că este nu numai confortabilă, în condiţiile extreme ale lipsei de greutate şi de echilibru, dar şi foarte plăcută. Loewy a colorat suprafeţele după un foarte atent studiu psiho-fotogenic, în aşa fel încît în mintea astronauţilor să se poată fixa, într-un fel neobişnuit pentru noi, pămîntenii, ideile de sus şi de jos, de înainte şi înapoi, după culori. Oamenii spaţiului circumterestru încep, de pe acum, chiar de la prima lor încercare, să creeze reflexe noi, inedite, care vor contribui la mutaţii psihologice, intelectuale şi, finalmente, biologice, de o importanţă încă nebănuită.

Pentru mişcările lor prin apartamentul „fără orizont", astronauţii dispun de accesorii şi echipament special. Au, pentru anumite împrejurări, tălpi magnetice. De asemenea, pantofi cu „copci" şi cîrlige, adaptabile la nişte „tălpi" de metal fixate în pereţii apartamentului, conform noţiunilor, curente, de „sus" şi de „jos". Astronauţii care le vor utiliza nu pot să afirme că merg cu capul în sus ori cu capul în jos, dar situaţia aceasta nu are, în principiu, nici o importanţă.

„În principiu", poate că, într-adevăr, o astfel de stare nu este nici imposibilă, nici derutantă, după o anumită perioadă de antrenament. Dar nu cumva este profund dăunătoare pentru fiziologia şi, prin repetare, pentru anatomia oamenilor ? Iată una din întrebările fundamentale cărora trebuie să le găsească răspuns echipajele de pe Skylab.

Primul, cu pornirea probabilă la 14 mai, va rămîne în apartamentul cosmic numai 28 de zile (recordul lumii, stabilit de astronauţii sovietici, este de 23 de zile). Echipele următoare vor încerca să locuiască în spaţiul cosmic cîte 56 de zile. Iar programul pentru 1980 prevede „sezoane" astrale de cîte 300 de zile...

Ce vor mînca oamenii în locuinţele cosmice ? Cum va decurge viaţa lor de fiecare zi ? Cum vor pleca şi cum se vor reîntoarce pe Terra ? Ce lucrări şi experienţe vor face ? Acestea sînt temele unui viitor articol.

NODON SINMUN
PHENIAN

DIN NOU DESPRE ACORDUL DE PACE ÎNTRE NORD ŞI SUD

DACĂ propunerea R.P.D. Coreene privind încheierea unui acord de pace, care să reflecte într-o manieră corectă cerinţele urgente ale situaţiei prezente, ar fi transpusă în practică, tensiunea actuală din ţara noastră ar fi înlăturată şi o nouă fază decisivă ar fi deschisă pe drumul spre reunificarea ţării.

Referindu-se la problema încheierii unui acord de pace între Nord şi Sud, preşedintele Kim Ir Sen a spus: „În scopul înlăturării tensiunii din Coreea, este necesară, în primul rînd, înlocuirea acordului de armistiţiu coreean cu un acord de pace între Nord şi Sud. Noi considerăm că un acord de pace ar trebui să fie încheiat între Nord şi Sud şi forţele armate ale Coreei de nord şi de sud să fie reduse drastic, în condiţiile în care trupele agresorului imperialist S.U.A. sînt retrase din Coreea de sud".

Propunerea noastră privind încheierea unui acord de pace între Nord şi Sud este o propunere leală, care dă răspuns la problema urgentă a cărei soluţie este aşteptată, în prezent, în scopul accelerării reunificării paşnice şi independente a ţării, este o propunere care izvorăşte din spiritul de dragoste faţă de ţară şi de naţiune, din dorinţa de a elimina cît mai repede tragica situaţie a divizării ţării noastre şi de a da poporului satisfacţia reunificării.

Conţinutul acordului de pace propus de noi constă în oprirea cursei înarmării şi a întăririi forţelor armate, reducerea forţelor armate ale Nordului şi Sudului la 100 000 de oameni, sau mai puţin, reducerea drastică a armamentului, încetarea introducerii oricăror arme, echipament de luptă şi furnituri de război din străinătate şi retragerea tuturor trupelor străine, inclusiv a trupelor S.U.A., asigurarea că toate aceste probleme vor fi soluţionate şi că Nordul şi Sudul se vor abţine de la folosirea forţei armate unul împotriva celuilalt.

Dacă întărirea forţelor armate şi cursa înarmărilor sînt stăvilite, dacă armatele Nordului şi Sudului sînt reduse drastic, dacă armamentul este redus şi introducerea oricăror arme, echipament de luptă şi furnituri de război din alte ţări încetează, tensiunea din ţara noastră va fi decisiv relaxată, iar relaţiile dintre Nord şi Sud, radical îmbunătăţite.

Pentru a pune capăt intervenţiei forţei externe şi pentru a reunifica ţara prin eforturile poporului nostru, stăpîn, este necesar să unim forţa întregului popor al Coreei de nord şi de sud şi să realizăm cooperarea şi colaborarea între Nord şi Sud.

Atît timp cît Nordul şi Sudul nu au încredere unul în celălalt şi se confruntă unul cu altul, unitatea naţională nu va fi realizată şi, în consecinţă, poporul nostru nu va fi în măsură să soluţioneze problema reunificării în mod paşnic şi independent. Dacă în problema reunificării, problemă internă a noastră, imixtiunea străină este permisă, numai imperialiştii străini vor trage foloase, iar rezultatul va fi încălcarea intereselor naţiunii.

Corectitudinea propunerii noastre privind încheierea unui acord de pace rezidă, de asemenea, în aceea că ea este cea mai realistă şi ştiinţifică propunere, bazată pe analizarea situaţiei existente în ţară.

Au trecut zece luni de cînd au început contactele la nivel înalt care au rupt bariera existentă de mult între Nord şi Sud şi au trecut cinci luni de la formarea Comitetului de coordonare Nord-Sud şi de la realizarea unui acord asupra unui număr de probleme de principiu. Cu toate acestea, nu a fost făcut aproape nici un progres în realizarea unor măsuri practice. Dacă manevrele imperialiştilor S.U.A. şi ale autorităţilor Coreei de sud pentru divizare şi război nu încetează şi dacă stării de confruntare militară dintre Nord şi Sud nu i se pune capăt, nici un progres nu poate fi aşteptat în cauza reunificării naţionale.

Realizarea propunerii noastre privind încheierea unui acord de pace va avea un rezultat favorabil atît pentru Nord cît şi pentru Sud şi va aduce un mare folos întregului popor coreean din Nord şi din Sud. Ea va face, îndeosebi, posibilă uşurarea, în mare măsură, a populaţiei din Coreea de sud de povara grea a cheltuielilor militare şi va permite tinerilor să participe la activitatea productivă şi să-şi ajute familiile care suferă din cauza greutăţilor materiale.

Cel care doreşte, într-adevăr, reunificarea paşnică a ţării nu se poate opune acestei propuneri. Dacă autorităţile sud-coreene nu au nici o intenţie să obţină ceva prin „forţă", nu există nici o raţiune ca să nu fie de acord cu încheierea unui acord de pace între Nord şi Sud. Autorităţile sud-coreene trebuie să răspundă propunerii noastre sincere, iar Statele Unite trebuie să renunţe la toate manevrele lor menite să îngreuneze realizarea ei.

Aspect de la prima sesiune (septembrie 1972) a organizaţiilor de Cruce Roşie din Nordul şi Sudul Coreei

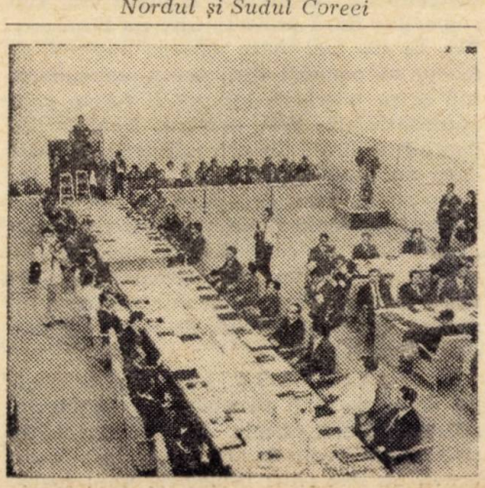

DIE WELT
HAMBURG

S.U.A. VOR SĂ ÎMPROSPĂTEZE ALIANŢA ATLANTICĂ

PRIN recentul său discurs, Henry Kissinger a oferit vest-europenilor dovada, pînă acum cea mai concretă, că America doreşte acum din nou, după încheierea episodului vietnamez, să preia rolul conducător în alianţa atlantică. Deoarece, în raportul de forţe militare între Est şi Vest hegemonia americană a lăsat locul unui echilibru strategic, pare stringent necesară, pentru S.U.A., o nouă definire a necesităţilor militare occidentale.

Conceptul important al unei „noi Carte atlantice" nu lasă nici o îndoială asupra faptului că, în spatele fiecărui cuvînt rostit de Kissinger, se ascunde autoritatea preşedintelui. Administraţia Nixon îşi prezintă propunerile de restructurare şi consolidare a alianţei atlantice, care trebuie să dobîndească un contur precis pînă la turneul vest-european, din toamna acestui an, al preşedintelui.

Desigur, nu este întîmplător că această iniţiativă americană a avut loc cu o săptămînă înaintea vizitei cancelarului Brandt la Washington. Ea subliniază importanţa pe care o acordă Casa Albă acestei întîlniri. Washingtonul nu a vorbit niciodată, pînă acum, atît de deschis despre grijile pe care i le provoacă anumite evoluţii în raporturile atlantice. Oricine ştie la ce se referă Kissinger, cînd afirmă că o nouă generaţie din Europa, „care nu cunoaşte din proprie experienţă războiul şi răsturnările sale, se simte mai puţin legată de unitatea occidentală". Dar critica sa nu se îndreaptă numai împotriva celor cărora li se par mai mult sau mai puţin depăşite eforturile comune militare. Ele se referă şi la atitudinea contradictorie faţă de S.U.A. a unor vest-europeni.

„În numele unităţii atlantice — a spus Kissinger — vest-europenii cer din partea Americii recunoaşterea independenţei lor, dar, totodată, ei insistă, tot în numele unităţii atlantice, asupra unui drept de veto faţă de independenţa politicii noastre". Nu ne amintim ca din partea Casei Albe să fi fost rostite vreodată în mod public asemenea cuvinte. Prin aceasta, politica americană faţă de Europa occidentală a recunoscut, pentru prima dată, că tocmai succesele politicii de destindere din ultimii ani au dus la apariţia noii problematici a relaţiilor S.U.A. cu aliaţii europeni. Kissinger a constatat o „neliniştе crescîndă" a vest-europenilor, în sensul că diplomaţia de superputere ar putea sacrifica interesele aliaţilor.

Nu se poate considera că S.U.A. au început să pună la îndoială conținutul numeroaselor tratate semnate în 1972. Ceea ce preocupă Casa Albă sînt, mai curînd, efectele psihologice ale acestei politici, care au devenit vizibile de ambele părți ale Atlanticului. Kissinger a numit aceasta „problematica succesului". America asigură, ce-i drept, că nu intenționează să prescrie vest-europenilor o „rețetă" pentru viitor, dar, evident, Nixon are concepții foarte concrete asupra modului în care urmează să fie elaborată „noua Cartă atlantică" — rezultat final al „anului european" din politica sa externă.

Discursul lui Kissinger a fost o pledoarie pentru o reformă de structură a alianței. Ea poate deveni punctul de pornire a ceea ce el a recomandat drept un „management al diversității". Cuvîntul de ordine se numește uniformizare — chiar și în domeniul operativ. După cum a declarat Kissinger, pînă acum aliații au acționat în politica economică pe bază regională, în politica militară pe bază de integrare, iar în diplomație ca state naționale. Americanii se tem că alianța le scapă printre degete.

Aceasta explică insistența lui Kissinger asupra menținerii unei prezențe militare. Aceasta explică și apelul aproape înflăcărat la o „întinerire și reînsufletire" a alianței atlantice care, după părerea americană, nu este capabilă de funcționare dacă la rezolvarea unora din problemele sale nu va fi atrasă Japonia. Ceea ce a spus Kissinger la 23 aprilie va mai oferi încă mult timp teme de discuție de ambele părți ale Atlanticului. Începe un nou capitol în relațiile S.U.A. cu Europa occidentală.

Heinz Barth

Le Monde

PARIS

POLITICA AMERICANĂ A PETROLULUI

CUNOSCUTE în liniile lor mari, de mai multe luni, măsurile cu privire la energie pe care președintele Nixon le-a anunțat Congresului vor zdruncina ansamblul datelor pieței occidentale a produselor petrolifere.

Este neîndoielnic că, pe termen scurt, desființarea cotelor, dispariția provizorie a oricărei taxe la import, dezvoltarea stocurilor de rezervă — pînă în prezent uimitor de mici, de vreme ce nu asigurau decît consumul pe cinci zile, față de trei luni în Franța, de pildă — vor permite o îmbunătățire rapidă a situației. Pe termen mai lung, dezvoltarea cercetării în domeniul hidrocarburilor în S.U.A., datorită unor subvenții și majorării prețurilor pieței, valorificarea unor surse de energie concurente ale hidrocarburilor, ca electricitatea de origine nucleară și gazele din cărbune, accelerarea executării unor proiecte deja existente — și deseori întîrziate prin acțiunea eficace a unor apărători ai mediului înconjurător, așa cum s-a întîmplat cu exploatarea petrolului din Alaska — vor permite întărirea considerabilă a securității aprovizionării în S.U.A.

Dar, chiar și mai bine asigurată, această securitate nu va putea fi totală. În primul rînd, deoarece noua politică americană a fost definită foarte tîrziu și riscă să nu poată produce la timp toate efectele ei. Dar, în special, deoarece, în materie de energie, toate problemele au o dimensiune internațională. Nici o țară, nici măcar S.U.A., nu poate duce o politică energetică eficace fără să se preocupe de politica dusă de celelalte, indiferent dacă este vorba de marile țări consumatoare sau de marile țări producătoare. Iată de ce, în mesajul său, Nixon a declarat că vrea să încheie un acord internațional cu țările din O.E.C.D. pentru a împărți rezervele în cazul unei penurii generalizate. Iată de ce, de asemenea, Washingtonul înțelege mai mult ca oricînd să joace primul rol în zonele petroliere din Orientul Apropiat.

În recentul său turneu oficios în diverse țări din această regiune, în special în principala țară producătoare, Arabia Saudită, John Connally și-a propus să informeze pe conducătorii acestor țări asupra mesajului de la 18 aprilie și să se informeze asupra eventualelor lor reacții la consecințele măsurilor hotărîte.

La drept vorbind, țările producătoare ar trebui să se bucure de inițiativa Casei Albe. Întrucît S.U.A. urmează să devină de acum înainte un mare importator, se poate aștepta o nouă creștere a cursurilor petrolului brut.

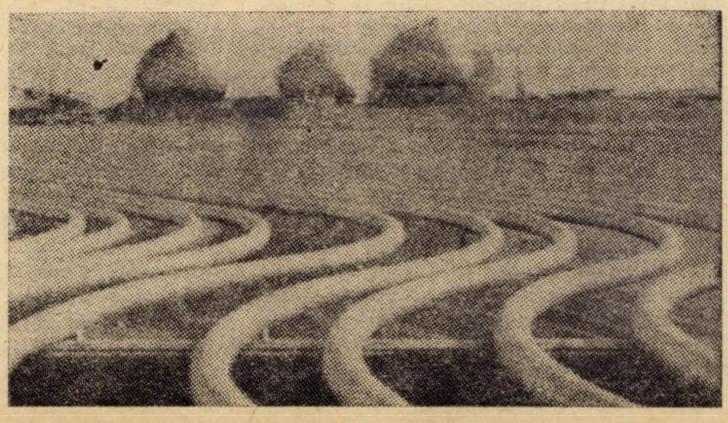

„Washingtonul dorește să joace primul rol în zonele petroliere din Orientul Apropiat"

REFLECTOR

Complot la Seul

Regimul sud-coreean a confirmat oficial că, luna trecută, în cele mai înalte cercuri ale armatei s-au petrecut evenimente care sînt calificate drept „cel mai grav scandal din armată", din 1948 incoace. În cursul acestor evenimente, a fost arestat și condamnat la 15 ani închisoare Yun Pil Yong, comandantul corpului de armată de la Seul, deținătorul celui mai important post militar de comandă al țării. Împreună cu acesta, au fost arestați și alți ofițeri superiori implicați în recentele evenimente.

Motivele date publicității au fost foarte vagi. Generalul Yun, care a făcut parte din contingentul premierului Kim Iong Pil și din grupul de ofițeri care l-a instalat la putere, în 1961, pe actualul președinte, Pak Cijan Hi, a fost acuzat că a constituit o „fracțiune particulară" în cadrul armatei și că a slăbit capacitatea de luptă a armatei prin subminarea regulamentului militar. El a fost, de asemenea, acuzat că a acumulat o mare avere, abuzînd de funcția sa. Toate acestea nu pot fi decît acuzații cifrate.

Cei care își amintesc de modul în care s-au produs unele lovituri de stat își dau seama, avînd în vedere pozițiile deținute de ofițerii condamnați, că aici a fost vorba de nucleul unei lovituri de stat. Deocamdată, rămîne nerezolvată problema elementului conducător al acestui plan, descoperit la începutul lunii martie, înainte ca inițiatorii săi să dea lovitura.

La Seul circulă o versiune potrivit căreia șeful Serviciului secret ar fi stabilit, în mod conspirativ, legătura cu generalul Yun, în vederea unei lovituri de stat, dar planul ar fi ajuns la cunoștința președintelui. La rîndul său, șeful Serviciului secret ar fi fost înștiințat de un om de încredere din garda președintelui că acesta a aflat despre planul conspirativ. Potrivit altei versiuni, generalul Yun a fost arestat de serviciul militar de contraspionaj, care rivalizează cu serviciul lui Li Hu Rak. După alții, Li însuși a dezvăluit președintelui complotul, prezentînd, firește, lucrurile într-o interpretare proprie.

Va fi aproape imposibil să se descopere care este adevărul în această istorie încîlcită. Învățămintele întregii afaceri constau în aceea că, în condițiile luptei dintre grupurile de putere rivale ale armatei și ale Serviciului secret, regimul dictatorial al lui Pak Cijan Hi nu se mai poate bizui pe ofițerii din pozițiile-cheie ale armatei.

(Din **„Neue Zürcher Zeitung"**)

U.S.News & WORLD REPORT

S. U. A. ŞI EUROPA OCCIDENTALĂ, O ALIANŢĂ ÎN DIFICULTATE

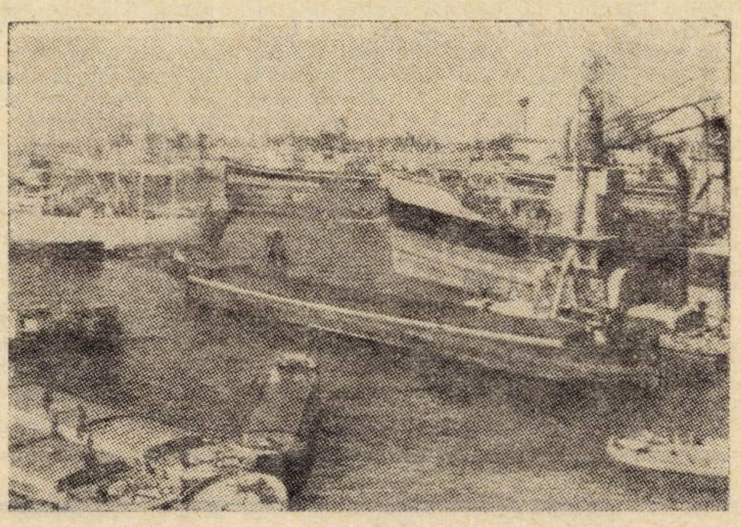

Marile porturi vest-europene. Piaţa comună găseşte în piaţa americană un debuşeu tot mai important pentru produsele ei

DE AMBELE părţi ale Atlanticului, viitorul alianţei Americii cu Europa occidentală este pus sub semnul întrebării mai mult ca oricînd. Suspiciunile şi reproşurile reciproce sînt cît se poate de evidente.

Statele Unite, retrase din punct de vedere militar din Vietnam, dar cu preocupări economice şi sociale interne tot mai mari, au trimis un avertisment serios : Washingtonul este hotărît să încheie o nouă alianţă, mai „echitabilă", cu aliaţii săi. Americanii nu mai sînt dispuşi să suporte ceea ce consideră ei a fi o parte disproporţionată din povara militară sau să facă sacrificii economice pentru promovarea unităţii europene. Pe de altă parte, aliaţii S.U.A., cu cîteva excepţii, insistă că Washingtonul se bucură de unele avantaje de pe urma alianţei atlantice şi că se poate aştepta şi la alte avantaje.

Ceea ce doreşte în mod concret Nixon sînt concesii din partea Europei occidentale pentru îmbunătăţirea balanţei de plăţi a S.U.A., care, anul trecut, a cunoscut un deficit de 9,2 miliarde dolari. Dacă aceste concesii vor însemna plata unor sume importante din partea vest-europenilor pentru protecţia militară nucleară a S.U.A., reducerea barierelor comerciale, ajustări monetare — sau toate trei împreună — se va clarifica în cadrul negocierilor.

Administraţia Nixon este convinsă că are argumente deosebit de puternice şi a avertizat că intenţionează să insiste serios pe trei fronturi economice importante :

1. C.E.E. şi-a creat o „politică agricolă comună" protecţionistă, care limitează serios exportul a numeroase produse agrare americane. Conducătorii S.U.A. sînt îngrijoraţi, deoarece produsele agricole reprezintă o cincime din totalul exporturilor americane ;

2. Piaţa comună pare să-şi creeze un larg bloc comercial preferenţial — care include ţări din Europa, Africa, Orientul Mijlociu şi regiunea Caraibelor — şi care practică discriminări împotriva exporturilor americane ;

3. Washingtonul apreciază că trebuie să fie compensat pentru pierderile înregistrate în domeniul exporturilor — în special de produse agrare — ca rezultat al intrării Marii Britanii în Piaţa comună. Această acţiune a făcut ca produsele agrare americane să devină prea scumpe pentru a fi cumpărate de britanici.

S.U.A. au de făcut faţă unei lupte înverşunate în ce priveşte toate cele trei probleme economice — precum şi chestiunile monetare şi militare — ca rezultat al schimbării de atitudine survenite în această parte a lumii în ultimii ani.

Europa occidentală, a cărei bază industrială fusese zdruncinată de cel de-al II-lea război mondial, era în 1948 slabă din punct de vedere economic. Europa anului 1973 s-a schimbat în mod spectaculos. O nouă generaţie, care nu îşi aminteşte de războiul rece, contestă validitatea N.A.T.O. şi necesitatea menţinerii a 315 000 militari americani în Europa occidentală.

Nu mai puţin spectaculoase sînt transformările economice. Aliaţii Americii, a căror industrie s-a refăcut prin investiţii masive americane, au creat o puternică grupare, care constituie, în prezent, un rival comercial al Statelor Unite.

Liderii vest-europeni menţionează, printre motivele principale care au determinat atitudinea lor intransigentă, faptul că partea care revine Washingtonului din bugetul alianţei nu este chiar atît de excesivă cum pretind americanii. O oficialitate de la Bruxelles afirma : „În ce priveşte bugetul, menţinerea trupelor americane în Europa occidentală nu costă mai mult decît menţinerea lor în Kansas. Iar în ce priveşte balanţa americană de plăţi, Germania occidentală compensează cea mai mare parte a cheltuielilor valutare necesitate de staţionarea trupelor americane în această ţară".

Liderii vest-europeni care adoptă hotărîrile recunosc că America şi dolarul au de înfruntat problema balanţei de plăţi, dar ei insistă asupra faptului că vina nu este nici a cheltuielilor alianţei şi nici a politicii comerciale a Pieţei comune. După cum releva o oficialitate franceză influentă : „Noi am contribuit deja în mare măsură la ajutorarea Statelor Unite, acceptînd două devalorizări ale dolarului în decurs de 14 luni şi stabilind rate fluctuante de schimb, care acţionează în favoarea dolarului şi a comerţului S.U.A.".

După părerea unor economişti vest-europeni, Statele Unite trebuie să adopte trei măsuri fundamentale pentru a lichida deficitul balanţei de plăţi :

1. Să înlăture uriaşul deficit comercial cu Japonia. În 1972, acesta totaliza patru miliarde dolari — adică două treimi din întregul deficit comercial şi circa o jumătate din întregul deficit al balanţei de plăţi ;

2. Să reducă fluxul masiv de investiţii de capital american în străinătate. Aceasta implică reducerea sau desfiinţarea amînărilor fiscale şi a altor stimulente acordate americanilor pentru a investi în străinătate ;

3. Să-şi conducă mai bine propria economie — menţinînd inflaţia şi cheltuielile guvernamentale la un nivel scăzut.

Administraţia Nixon a precizat clar că nu este de acord cu poziţia vest-europenilor, potrivit căreia Pieţei comune nu-i revine nici o răspundere pentru dificultăţile balanţei de plăţi americane. Acesta este motivul pentru care Washingtonul a avertizat că va insista pentru a obţine concesii, oricît de intransigenţi ar părea europenii.

O problemă şi mai greu de reglementat va fi politica agricolă comună europeană. Obiectivul ei este de a asigura agricultorilor vest-europeni ineficienţi venituri minime garantate prin stabilirea de preţuri ridicate la produsele lor. Produsele alimentare mai ieftine din străinătate — în special cele din S.U.A. — sînt supuse unor impozite atît de ridicate, încît nu pot concura cu producţia C.E.E. Statele Unite cer, în consecinţă, un acces mai liber pe pieţele agricole vest-europene.

Administraţia Nixon a arătat clar că 1973 este „anul Europei". Se anticipează o călătorie prezidenţială prin capitalele vest-europene la sfîrşitul acestui an şi, eventual, o întrunire la nivel înalt a alianţei atlantice, la Bruxelles. Dar chiar mai înainte de aceasta, Nixon va încerca să pună bazele unor relaţii mai bune cu aliaţii europeni. Şansele de succes ale preşedintelui sînt încă îndoielnice. Un lucru este sigur, şi anume că asocierea americano—vest-europeană intră într-o perioadă dificilă. Iar ambele părţi consideră că există pericolul real ca 1973 să marcheze începutul unei clarificări dezastruoase a alianţei atlantice.